NAJER FOLKSBLAT
Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

פרייז 15 גראשען

היינט 12 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 5 | Łódź, Sroda, 6 stycznia 1937 | אדרעס: לאדז, פעטריקאווער 21 טעל. 224-71 Adres Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. Skrz. poczt. 1.06 | לאדז, מיטוואך פ׳ :ארא כ״ג טבת תרצ״ז | 15-טער יאהרגאנג

נאמינירט דעם קאמיסאר

אויף 10 פערזאן איז בייראט פון דער ווארשעווער קהלה

וו א ר ש א, 5. (טעלעפאניש).

היינט 3 בייטאג האט דער ווארשאווער וואיעוואדע יארשעוויטש אונטערגעשריבען די נאמינאציעס פון א קאמיסאר אין דער ווארשאווער קהלה מיט א בייראט פון 10 פערזאן, אלס קאמיסאר איז בא-שטימט געווארען מוירצי מיזעל, אין בייראט זענען נאמינירט געווארען: סענ. ווייקענהיים, דער פאפיר-סוחר בערנארד דאווי. אוויטש. משולם קאמינער, דער בעקאנטער כירורג ד״ר סאלאוויטשיק, אינזש. מא-רעק ליכטענבוים, אדוו. זונדעלעוויטש, אינזש. טשער ניאקאוו, הערמאן שווארץ (קאמבאטאנט), ד״ר בע-קער און לאנדוש.

אין די איזענד-שעהן האט פרעזעס מאזור בע-קומען אנאפיציעלע מיטטיילונג וועגען דער נאמי-נאציע און גלייכצייטיג יוערט ערקלערט אין דער מיטטיילונג, אז דער ראט פון דער קהלה און די פער-וואלטונג ווערען אויפגעלעזען.

אנטי=יודישע ארויסטרעטונגען

זענען געכטען פארגעקומען איז טשיזשעוו

15 יודען ערנסט פערוואונדעט. — 2 געפינען זיך איז שפיטאל. — 1 האפנונגסלאז

וו א ר ש א. 5. (יט״א טעלעגראפיש).

די יודישע טעלעגראפען אגענטור גיט איבער פאלגענדען קאמוניקאט.

דינסטאג דעם 5. ד. ח. זענען אין טשיזשעוו ביאליסטאקער וואיעוואדשאפט פארגעקומען געוואלד-זאמע אנטי-יודישע ארויסטרעטונגען, א גרופע גא-סען-יונגען האבען איינגעשטעלט באיקאט-פיקעטען פאר יודישע געשעפטען, שפעטער האבען זיי אויך געפרובט צו פראוואצירען די פאליציי.

אין רעזולטאט פון די אונ... זענען 15 יודען שווער פערוואונדעט געווארען, 2 פון זעליג יעלון און ישראל באראן האט מען געבראכט אין יודישען שפיטאל קיין ווארשא, די לאגע פון יעלובען איז א האפנונגסלאזע, פיל זענען פערהאן לייכט פערוואונדעטע און צושלאגענע יודען, ביזן אווענד זענען אלע יודישע געוועלבער אין טשיזשעוו געווען געשלאסען און קיין יוד האט זיך נישט בעוויזען אין גאס.

סיים איינשטימיג אנגענומען

דעם געזעץ=פראיעקט וועגען דער פראנצויזישער הלואה

דעקלאראציע פון דעפוטאט זאמערשטיין

וו א ר ש א, 5 (טעלעפאניש)

די היינטיגע זיצונג פון סיים האט געהאט א פייערליכען כאראקטער צוליב דעם, וואס אויף דער טאגעסארדנונג האט זיך געפונען די פראגע פון דער פראנצויזישער הלואה, וועלכע פערשטארקט די פריינדשאפט צווישען פוילען און פראנקרייך. די פייערליכקייט איז אונטערגעשטראכען געווארען צו-ליב דעם, וואס אויפ׳ן טאגעסארדנונג האבען זיך קיין שום אנדערע פראגען נישט געפונען. **די רעגירונג איז געקומען אין גאנצען קאמפלעט.** ס׳זענען געקומען פיל היגע בעאמטע און סענאטא-רען, דאס ערשטע מאל זייט 4 יאהר איז אויפן פלענום פון סיים ארויסגעטרעטען דער אויסערן-מי-ניסטער בעק.

נאכ׳ן עפענען די זיצונג האט דער מארשאלעק פון סיים, צאר, אנגענומען עטליכע פארשלאגען פון די דעפוטאטען און ערטיילט דאס ווארט דעם רעפע-רענט פון געזעץ-פראיעקט פון דער פראנצויזישער הלואה דעפ. האלינסקי. נאכ׳ן רעפעראט, וועלכער איז שוין בעקאנט פון דער קאמיסיע **האט בע-קומען א ווארט מיג. בעק,** וועלכער האט צוו. א.נדר. געזאגט:

״דער רעפערענט פון געזעץ-פראיעקט דעפ. האליע-סקי האט דא אויספיהרליך פארגעשטעלט די מאטערי-עלע זייט פון דער פינאנץ-אפעראציע, וועלכע ס׳איז דא פארגעשטעלט געווארען דעם סיים. דער וויצע-פרעמיער אלס פינאנץ-מיניסטער האט נעגוי דעם פראבלעם רעפעריט אין די קאמיסיעס פון סיים און סענאט.

דער ציל פון דער הלואה איז א קלארער. מיר אלע פיהרען זיך מיט יעדער נייער ביקס, וועלכע געפינט זיך אין די הענט פון אונזערע זעלנער. דאס רופט ביי מיר נישט ארויס **קיין שום סתירה אלס אויסערן - מיניסטער, וועלכע ארבייט פארן שלום.** אבער כדי דאס ווארט שלום זאל נישט זיין קיין פוסטע פ׳ראזע מוזען זיין צוויי בעדינגונגען, 1) אויפריכטיגע אינטענץ פון דער מלוכה וועלכע שרייבט אריין דאס דאזיגע ווארט אין פראגראם און 2) דאס דער כח צו פערזיכערן זיך דעם רעספעקט פון אנדערע מלוכות צום פראגראם פון אונזער מלוכה. מ׳קאן אלזא האלטען, אז דער פרא-יעקט, וועגען וועלכען ס׳רעדט זיך דא איז שוין פאלשטענדיג און אויסשעפליך מאטיווירט געווארען.

און ווען נישט קוקענדיג דערויף, האט דער פרע מיער מיך בעפולמעכטיגט צו נעהמען א ווארט אין דער פראגע דורכ׳ן פלענום פון סיים, איז דאס דערפאר, ווייל א חוצ׳ן מעריטום פון דער פראגע מעגען מיר רעגיסטרירען נאך א געוויסע ערשיינונג. ערשט מיט עטליכע וואכען צוריק האב איך געהאט די מעגליכקייט אין דער אויסערן-קאמיסיע פון סע-נאט פארצושטעלען אונזערע **גינסטיגע בעצי-הונגען מיט פראנקרייך אין פערלויף פון פערגאנגענעם יאהר.** איצט זענען מיר עדות פון דער איינשטימיגקייט פון פראנצויזישען פארלאמענט בנוגע דער הלואה. אזא איינשטימיג-קייט איז ערשט די ערשטע אין דער איצטיגער קא-דענץ. מיר האבען דא אלזא צו טון מיט א געשעהע-ניש, וועלכע איך וויל דא בעלויכטען.

אונזערע בעציהונגען מיט פראנקרייך האבען זיך בכתר ענטוויקעלט. דער סולמינאציאנס-פונקט איז געקומען ביים אויסטויש פון די וויזיטען צווישען גענעראל קאמעלען און מארשאל רידז-שמיגלי. די איינשטימיגקייט אין פוילען וועלען דערמאנען דער וועלט די עקזיסטענץ פון אונזער בונד.

אין פראגע, וועלכע מ׳וואלט מיר דא געקאנט שטעלען איז פאלגענדער: **וואס וועט זיין אין דער צוקונפט?** איך קאן דערקלערען, אז צווי-שען דער פוילישער און פראנצויזישער רעגירונג איז פראהאן א פולשטענדיגער הסכם וועגען דער פריינד-שאפטליכער צוקונפט. איך האב געהאט די געלעגענהייט אויפצוקלערען מיט מיין קאלעגע דעלבאס אויך די פראגע, וועגען די איצטיגע אונטערהאנד-לונגען מיט די מערב אייראפעאישע מלוכות, וואס ווילען פערטרעטען דעם לאקארנער אפמאך. איך האף, אז מיר וועלען זיין א מיטפאקטאר אין דער אלגעמיינער סטאביליזאציע פון אייראפא.

נאך דער רעדע פון מיניסטער בעק האט זיך אנ-געהויבען די דיסקוסיע.

דעפ. סוחשינסקי איז פאר דער הלואה בעת זיין רעדע מאכט דער סיים אן אוואציע דעם פראנצוי-זישען פארשטעהער, וועלכער געפינט זיך אין דער דיפלאמאטישער לאזשע. ער זאגט צום פראנצויזי-שען פארשטעהער: **גיט איבער אייער רעגי-רונג, די קאלעגען פון פראנצויזישען פארלאמענט און דעם גאנצען פראנצוי-זישען פאלק אונזערע ווארימסטע גע-פיהלען צו פראנקרייך.** מיט דער הלואה איז דער פויליש - פראנצויזישען בונד פערטיפט, אי-בערגעבויט און רעאליזירט געווארען.

נאך דער רעדע פון גע. זשעליגאווסקי, וועלכע האט געהאט קריטישע מאמענטען, גיט דעפ. זאמער-שטיין אפ א קורצע דעקלאראציע: ער זאגט זיך ארויס פאר דער פויליש - פראנצויזישער דערנעהנטערונג, ער דריקט אויס די האפנונג אז ביי ארויסציהען די עקאנאמישע קאנסעקווענצען פון דער הלואה וועט די יודישע בעפעלקערונג נישט בעעוולה׳ט ווערען.

דעפ. זאמערשטיין הייסט אויס די הארציגסטען געפיהלען פאר פראנקרייך, וועלכע איז דער אונ-בויגזאמער הערצאל פון סאציאלען יושר און גערעכ-טיגקייט, פראנקרייך איז געווען די ערשטע, וועלכע **האט געגעבען דער וועלט די דעקלארא-ציע פון מענשען-רעכט געגען דעם באר-באריזם און געגען טרעטען די עפענט-ליכע רעכט.**

נאך דער רעדע פון דעפ. זאמערשטיין בעקומט דאס ווארט דעפ. מינצבערג. ער שטעלט זיך אבער אויף און ערקלערט, אז ער זאגט זיך אפ פון זיין ווארט, דאס אפזאגען זיך פון דעפ. מינצבערג פון זיין רעדע איז געקומען צוליב דעם, וואס דער סיים-מארשאלעק האט פערלאנגט, אז ביי אזא פייערלי-כער זיצונג זאל רעדען נאר איין יוד. דעפ. מינצבערג האט לכתחילה נישט געוואלט זיך אפזאגן פון ווארט און ס׳איז געקומען צו א הסכם, אז דעפ. מינצבערג וועט בעקומען דאס ווארט און וועט זיך אליין דער-פון אפזאגען.

נאך דער רעדע פון דעפ. מיעדזשינסקי איז די הלואה איינשטימיג אנגענומען געווארען אין דער צווייטער און דריטער לעזונג.

מיט א קורצער שלום-רעדע פון סיים-מארשאלעק ווערט די זיצונג געשלאסען.

וו א ר ש א, 5 (טעלעפאניש)

היינט נאכמיטאג איז פארגעקומען א זיצונג פון דער בודזשעט - קאמיסיע ביים סענאט. איינשטי-מיג איז אנגענומען געווארען דער געזעץ-פראיעקט וועגען דער פראנצויזישער הלואה.

צו אונזערע לעזער!

איבערמארגען פרייטאג הויבט זיך אן דרוקען אין

„נייעם פאלקסבלאט"

דער נייער סענסאציאנעל=שפאנענדער ראמאן

פון לאדזער לעבען

שוין דער נאמען אליין פון ראמאן וועט ארויסרופען די גרעסטע אויפמערקזאמקייט ביי אונזערע לעזער.

פרטים — מארגען

פויליש־יודישע דעלעגאַציע

אינטערווענירט בײַם קעלצער סטאַראָסטע

געגן דעם אײַנפיהרען פון נײַעם שחיטה־געזעץ

קעלץ, 5. (ספ. טעל.).
באַלד נאָכן אײַנפיהרען דאָס נײַע שחיטה־געזעץ איז אויסגעבראָכען אַ מהומה, די פויערים האָבען פון יריד צוריקגעפיהרט אַלע בהמות, וועלכע זיי האָבען געבראַכט צו פערקויפען, ווייל די יודישע קצבים קענען זיך נישט דעצידירען צו שעכטען, נישט וויסענדיג ווי אַזוי צו קאַלקולירען און וואָס צו טון מיט'ן טריפֿנעם פלייש.

אַ דעלעגאַציע פון הרב דיכוואַלד וואַיט בודזשינסקי און אַ סאָלטיס זענען היינט געווען בײַם סטאַראָסטע אנגעוויזען אויף דעם אַלעם נישט נאָרמאַלקייט און געבעטען מיטצוטיילען קיין וואַרשע, אַז דאָס שחיטה־געזעץ זאָל אָפּגעשאַפֿען ווערען.

יודישע פּאַרלאַמענטאַרישע קאָלאָ ווענדעט זיך צו די יודישע קהלות און ווירטשאַפֿטליכע אָרגאַניזאַציעס

וועגען דרינגענדע צושטעלען מאַטעריאַלען מכח די פאָלגען פון שחיטה־געזעץ

וואַרשע, (יט"א טעלעגראַפיש)
יט"א האָט ערהאַלטען פאָלגענדען קאָמוניקאַט:

דאָס יודישע פּאַרלאַמענטאַרישע קאָלאָ ווענדעט זיך דערמיט צו די יודישע קהלות אין לאַנד און צו די פּראַינטערעסירטע ווירטשאַפֿטליכע אָרגאַניזאַציעס זיי זאָלען ווי אַמשנעלסטען צושיקן מאַטעריאַלען בנוגע די בעשטימטע קאָנטינגענטען פון כשר־פלייש, בנוגע די בעשטימטע קאָנצעסיעס אויף פערקויף פון פלייש און פלייש־פּראָדוקטען, וועגען דער העכערונג פון די שחיטה־אָבצאָהלען דורך די זעלבסטפערוואַלטונגען, וועגען ענדערונגען אין די קהלה־בודזשעטען צוליב דער נייער זאַכלאַגע און צום סוף יועגען דעם, וואו עס געפינען זיך אין דעם געגעבענעם פּאָוויאַט שכטע־הייזער פאַר כשרער שחיטה.

די מאַטעריאַלען דאַרפען צוגעשיקט ווערען לויט'ן אַדרעס: יודישע פּאַרלאַמענטאַרישע קאָלאָ, וואַרשע, סיים.

פאַרוואָס האָט מען זיי געשיקט קיין קאַרטוז־בערעזאַ

סיים־אינטערפּעלאַציע פון דעפּ. שטשעפּאַנסקי

וואַרשע, 5. (טעלעפאָניש).
דער וואַרשאַווער דעפּוטאַט שטשעפּאַנסקי האָט אַרײַנגעטראָגען אַ נ'אינטערפּעלאַציע אין סיים הלמאַי מ'האָט אַוועקגעשיקט קיין קאַרטוז־בערעזע 2 עגדעריי שע אַנפיה"ע" פון טשענשטאָכער מאַריאַן יורוש און אלרעד איי"ג ריבבקי.

דער אינטערפּעלאַנט שרייבט, אַז זיי זענען פֿאַר־שיקט געוואָרען צוליב די אומרוהען אין וויסאָקאָמאַזאָוויעצק, וועלכע זענען ענטשטאַנען צוליב געגען דייטיגע אַנטאַגאָניזמען און הגם, שרייבט דער דעפּוטאַט אין דער אינטערפּעלאַציע ער איז געגען אומרוהען, זענען זיי אָבער אַרויסגערופען געוואָרען צוליב דער נויט פון דער פּוילישער בעפעלקערונג, ווייל אַלע עקאָנאָמישע פּאָזיציעס זענען דאָרט בעהערשט דורך די יודען. די אינטערניריטע האָבען נישט געווען קיין אַנטייל אין די אומרוהען נאָר זענען פאַרשטעהער פון אַ גרופּע יוגענד, וועלכע וויל אַקטיוויזירען די פּוילישע ווירטשאַפט.

דער אינטערפּעלאַנט שרייבט, אַז ער איז נישט קיין געגנער פון בערעזע, אָבער דאָרט דאַרפען נישט געשיקט ווערען קיין פּאָליאַקען און ספּעציעל די, וועלכע שטעהען אויף'ן באָדען פון דער פּוילישער מלוכה און וועגן מ'וועט זיי דאַרפען וועלען זיי פערטיידיגען דאָס פּוילישע פאַטערלאַנד.

יודיש מיידעל איז וואַרשאַ אַראָפּגעשפּרונגען פון 4 שטאָק

וואַרשע, (טעלעפאָניש)
היינט דריי פערטעל אַכט אין דער פריה איז פון גרויסער הויף אויף דזשעלנאַ 21 אויסגעציטערט געוואָרען פון אַ שרעקליכען זעלבסטמאָרד.

פאַר די אויגען פון די לאָקאַטאָרען האָט זיך פאַרגעשטעלט אַ שוידערליך בילד. אינמיטען הויף אין אַ קאַלוזשע בלוט, איז געלעגען אַ יונגע 25 יעהריג מיידעל, לויט'ן אויסזעהן אַ יודישע. די לאָקאַטאָרען האָבען גלייך אַלאַרמירט די גיכע הילף און די זעלבסטמאָרדערין איז אין אַ זעהר שווערען צושטאַנד איבערגעפיהרט געוואָרען אין יודישען שפּיטאָל. די דאָקטוירים גיבען נישט קיין האָפנונג אויף צו קענען די זעלבסטמאָרדערין דערהאַלטען בײַם לעבען.

ווי עס ווייזט זיך אויס האָט זיך דאָס מיידעל היינט אין דער פריה געדרעהט אַ לענגערע צייט אין הויף, ביז זי איז אַרויף אויפן 4־טען שטאָק און זיך פון דאָרט אַרויסגעוואָרפען.

ביז איצט איז נישט געלונגען פעסטצושטעלען דעם נאָמען פון דער זעלבסטמאָרדערין.

אַקציע פון אַמעריקאַנער אַרבייטער

פאַר חלוצים און יודישער בעפעלקערונג אין פּוילען

ניו־יאָרק, 5. (טעל. יט"א).
דער נאַציאָנאַלער יודישער אַרבייטער־קאָמיטעט האָט בעשלאָסען צו זאַמלען 75 טויזענד דאָלאַר פאַר חלוצים.

ניו־יאָרק, 5. (יט"א טעל.).
דער יודישער אַרבייטער קאָמיטעט האָט בעשלאָסען אָנצוהויבען אַ נ'אַקציע פאַר דער פאַראָרימטער יודישער בעפעלקערונג אין פּוילען

וואַרשעווער ראַבינאַט פאָדערט

צו עסען נאָר כשר פלייש

וואַרשע, 5 (טעלעפאָניש)
היינט איז פאָרגעקומען אַ פּלענאַר־זיצונג פון וואַרשאַווער ראַבינאַט. ס'איז בעשלאָסען געוואָרען אָנצוהויבען אַ ענערגישע פּראָפּאַגאַנדע צווישען אַלע קרייזען פון דער יודישער בעפעלקערונג, אַז צוליב כמה וכמה טעמים זאָל מען עסען נאָר כשר פלייש.

לייזער פעלדבערג איז קראַנק

אדוו. מאַרגאַליס בעט איהם צו בעפרייען ביז דער קאַסאַציע

וואַרשע, 5. (טעלעפאָניש).
אד"ו. מאַרגאַליס האָט זיך היינט געווענדעט מיט אַ ביטע צום וואַרשאַווער אַפּעלאַציע־געריכט, אַז ביז'ן קאַסאַציע־פּראָצעס זאָלען בעפרייט ווערען פון טורמע די פאַרמשפּטע אין פּשיטיקער פּראָצעס פעלדבערג, האַבערבערג, לאַנגאַ, און באַנדע, דער אד"וא האָט מאָטיווירט זיין ביטע דערמיט וואָס זיי אַלע זענען קראַנקע און פעלדבערג געפינט זיך אפילו אין תפיסה־שפּיטאָל.

ווער האָט געוואונען?

ביי דער נעכטיגער ציהונג פון דער 3־פּראָצ. אינוועסטיציע־הלואה זענען געפאַלען פאָלגענדע געווינסטע:

200,000 זל. סער. 2531 אָבל. 44.
50,000 זל. סער. 4219 אָבל. 24.
25,000 זל. סער. 10400 אָבל. 10
10,000 זל. סער. 6557, אָבל. 8; סער. 4135, אָבל. 9; סער. 3357, אָבל. 28; סער. 1442, אָבל. 8; סער 45129, אָבל. 11.

Dr. med. L. Berman

צעגעלניאַנאַ 15, טעל. 149־07

ספּעציעל־אַרצט פאַר מענער · שוואַכע־בעהאַנדלונג און סעקסועלע בעראַטונג

נעמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 אָוונט

זונטאָג פון 9—1 פאַרמיטאָג

פאַר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע־פּרייזען

אַ הערצליכען מזל־טוב

אונזער מיטגליד ח' טוביה יאַמניק און פאַמיליע און די מחותנים ר' יעקב פלאַצקי און פאַמיליע צו דער חתונה פון זייערע ליבע קינדער ה' מלך מיט פרל. נאַדזשאַ וויגשען פיל נחת און דעם יונגען פּאָר אַן אײַביג דויערנדעס גליק.

די פערוואַלטונג

פון צייטונגס־פערשפרייטער־פאַראיין פּאָמאָרסקאַ 15.

בחנם ווערט צוגעפּאַסט אַלערליי גלעזער!

„OPTICUM"

28 פּיעטריקאָווער 28

בעזיצט אויף לאַגער אַ גרויסען אויסוואַהל פון פערשידענע ברילען, בינאָקלען, אַלערליי צילינדער־גלעזער, קאָמבינירטע גלעזער, טערמאָמעטערס, אַלעס צו די ביליגסטע פּרייזען.

ס'ווערען אויך אויסגעפיהרט זעמטל. רעצעפּטען פּינקטליך און ריעל. — נעדענקט די אַדרעס: עס ווערען אָנגענומען אַלע סאָרט רעצעפּטען פון די ה"ה דאָקטוירים

Doktór

Daniel Kon

שטערלינגאַ 5 טעל. 228־08

אינערליכע און נערווען־קראַנקהייטען עלעקטראָ־טעראַפּיע

נעהמט אָן פון 5 ביז 7 אָוונד.

מזל־טוב!

מיין בעסטען פריינד טוביה יאַמניק צו דער חתונה פון זיין זוהן מלך מיט פרל. נאַדזשאַ ווינש איך איהם ווי אויך דעם יונגען פּאָר און די מחותנים אַ הערצליכען מזל־טוב.

פּנחס זאַנענבערג.

Dr. med.

Michał Eljasberg

CHIRURG

przeprowadził się

na ul. Zachodniej 63

tel. 117-87.

Dr. B. Hurwicz

Choroby skórne i weneryczne

Piotrkowska 10

telefon 26-553.

נעמט אָן פון 8—11 און פון 5—9 אָוו.

זונטאָג און יום־טוב — פון 8 1 בייטאָג

Dr. med.

GUSTAW KOHN

געוועזענער אַסיסטענט פון דעם גינעקאָלאָגישען קליניק אין פּאַריז.

ספּעצ. פאַר פרויען־קראַנקהייטען און שוואַנגערשאַפט).

ספּעצ. תון היילען אונפרוכטבאַרקייט.

פּילסודסקיעגאָ 51, טעל. 170־03

נעהמט אָן פון 8—10 און פון 4—8 אָוונט

שרייבען שעהן און שנעל

לערנט אויס דער בעוואוסטער קאַליגראַף ל. בערמאַן אין 15 לעקציעס. אויך ווערט אויסגעלערנט שרייבען אַ גוטען יודישען בריף אין 15 לעקציעס אפילו דעם, וואָס קאָן גאָרנישט שרייבען. די צלטער שפּילט נישט קיין ראָלע. די פּרייזען־צוגענגליך.

אַלעע 1־טער מײַ 4, ביי ליפּשיץ.

דעם טיפסטען בײַלייד דריקען מיר אויס אונזערע ג' פערוואַלטונגס־מיטגלידער הערצקי בּאַראָז, חיים בּאַראָן, יחיאל פּינטשעווסקי און יוסף ווײַנבערג צוליב'ן טויט פון אייער

מוטער און שוויגער נ"ע

נעמט צו פון אונז דעם טראַדיציאָנעלען המקום ינחם אתכם בתוך שארי אבלי ציון וירושלים.

די פערוואַלטונג פון ג מילת חסדים

גרינער מאַרק 7.

געדענקט, בײַ

שטשעשליווי

אַ גרויסער אויסוואַהל פון

אָריגינעלע ביליצער און טאָמאַשאָווער סחורות

אויף אַנציגער און פּאַלטענס

פון די בעסטע קוואַליטעטען

אויף פערשידענע רעשטען

קומט איי איבערציינט אייך

R. Szcześliwy

לאָדז, 5 נאַוואָמיעסקאַ 5

טעל. 156־09.

געדענקט פּראַנט II שטאָק.

לעבער

ווערען אויסגעגייהט צו ביליגע פּרייזען

ג. נאַרדמאַן

8 שרודמיעסקאַ 8

Dr.

Wajnberg

ספּעציאַליסט פאַר לונגען, האַרץ און סקלעראָז קראַנקהייטען

145 פּיעטריקאָווער

טעל. 126־02.

נעמט אָן פון 9־10 פריה, 3־5 8־9 אָוו.

Dr. med.

M. TAUBENHAUS

צוריקגעקעהרט

ספּעציאַליסט

פאַר אַקושעריע און פרויען קראַנקהייטען

פערהיטונג געגען שוואַנגערשאַפט

זגיערזשער 11, טעלעפאָן 246־09

נעמט אָן פון 8—9 פריה און פון 4—8 אָוו.

ד"ר העללער

ספּעצ. פאַר הויט און וועגערישע קראַנקהייטען און מענער - שוואַכע

8 טראַוגוטאַ 8, טעל. 179־89

נעמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 אָוונט

זונטאָג פון 10—2 מיטאָג.

פאַר פרויען — אַ ספּעציעלער וואַרטע־זאַל

פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע־פּרייזען

Dr. med. J. PIK

נערווען - קראַנקהייטען, נערוואַזיטעט סעקסועלע שוואַכע

24 זגערזשער

נעמט אָן פון 12 ביז 1.

פּריוואַט אַל. קאָשטשושקי 27

נעמט אָן פון 5 ~ 7 אָוונד.

Dr. med.

P. Braun

ספּעצ. פאַר טריפּער, סיפיליס און הויט - קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער־שוואַכע

צעגעלניאַנאַ 4, טעל. 100־57

נעמט אָן פון 8—2 מיטאָג און פון 4—9 אָוו.

ספּעציעלער וואַרטע־זאַל פאַר פרויען.

פאַר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע־פּרייזען

Doktór

Klinger

ספּעציאַליסט

פאַר וועגערישע, הויט, האָאַר און סעקסואַל־קראַנקהייט

Andzrzeja 2, tel. 132-28

נעמט אָן פון 9 ביז 11 פ.ן און פון 6 ביז 8 אָוו

Dr. med.

J. Nadel

ספּעציאַליסט פון אַקושעריע־ און פרויען־קראַנקהייטען.

אַנדזשעיאַ 4, טעל. 228־92

נעמט אָן פון 10—12 און פון 5—7 אָוו.

אין דער לעטשניצע בזשעזשינער 11 פון 12 ביז 1 בייטאָג.

אולטימאטום צו שפאניען

האט געשיקט דער דייטשער קריגס-פלאט

דייטשלאנד וויל אויפשטעלען אין שפאניען אנ'ארמעע פון 100 טויזענד זעלנער. — שפאנישע רעגירונג פראטעסטירט. — דייטשלאנד וויל פערכאפען וואס עס לאזט זיך נאר. — מיניסטער אידען איבערגעריסען זיין אורלויב

בערלין, 5. (ספ. טעל.).

די פרעסע ברענגט א ידיעה וועגען אנ'אולטימא-טום פון דייטשען קריגס-פלאט צו דער שפאנישער רעגירונג, אין וועלכער ס'ווערט דאס לעצטע מאל געוואָרנט קעגען דעם פערהאלטען דייטשע שיפען און פאר אויסצוגעבען די לאדונג פון דער שיף „פאלאס".

דער פלאט טוט אלץ לויט'ן בעפעהל פון דער דייטשער רעגירונג.

לאנדאן, 5. (ספ. טעל.).

דא קומען אן אלארמירענדע ידיעות, אז טאג-טעגליך קומען אן אויף די שפאנישע וואסערן פרישע דיי-טשע קריגס-שיפען און ביים היינטיגען טאג האט שוין דייטשלאנד דארט פערזאמעלט דעם גרעסטען טייל פון קריגס-פלאט.

שוין איצט, האלט מען אין די היגע מיליטערי-שע קרייזען, אז ס'קומט פאר א שטילע מלחמה צווי-שען דייטשלאנד און דער שפאנישער רעפובליק אויפ'ן ים. א מלחמה, וואס קאן יעדע מינוט פונאנדערגעפלא-קערט ווערען און זיך איבערווארפען פון ים אויף דער יבשה.

דייטשלאנד — שרייבען די ענגלישע צייטונגען — בלאזט פונאנדער קלייניגליכע נישט-ווירדיגע אינ-צידענטען כדי ארויסצורופען א וועלט-פייער.

דערווייל האבען די דייטשע קריגס-שיפען פער-האלטען אויף די שפאנישע וואסערן 3 שפאנישע האנדעלס-שיפען. שפאניען האט דערויף געענטפערט מיט'ן פערכאפען א דייטשע האנדעלס-שיף.

די קריגס-שיף „קעניגסבערג" שטעהט אין בסדר'דיגען קאנטאקט מיט'ן קאנצלער היטלער און בעקומט בעפעהלען פון פיהרער גופא.

דערווייל האט נאך ענגלאנד נישט אנגענומען קיין שטעלונג אין דער פראגע.

היינט קומט זיך צונויף אין לאנדאן דער נישט-אינטערווענץ קאמיטעט וועלכער וועט די דאזיגע פרא-גע בעטראכטען.

פאריז, 5. (ספ. טעל.).

דער קאנפליקט צווישען דייטשלאנד און שפא-ניען ווערט פון טאג צו טאג און פון שעה צו שעה אלץ דראהענדער.

די גרויסע פראנצויזישע צייטונג „טאן" שרייבט אז די פעראנטווארטליכקייט פאר דער ווייטערדיגער ענטוויקלונג פון די דראהענדע געשעהענישען פאלט אויף דייטשלאנד, וועלכע האט פערזאמעלט אויף די שפאנישע וואסערן די מעכטיגסטע שיפען פון איהר קריגס-פלאט, טראץ דעם, וואס זיי האבען דארט נישט וואס צו טון און צו זוכען.

— וואס ווילען די דייטשען דארט? — פרעגט ווייטער די צייטונג:

די פראנצויזישע צייט בנען ווייזען אן אויף דער ווירקליכער סבה פון פראוואצירען א מלחמה מיט שפאניען, שוין ווען דער הערשאפט פון קייזער ווי-לעלם דעם צווייטען, האט דייטשלאנד געהאט אנ'-אויג אויף שפאניש-מאראקא. אויך היטלער האט זיך געשטעלט פאר א ציל צו פערכאפען מאראקא פאר דייטשלאנד. היטלער טראכט אויך וועגען אויפשטע-לען אין שפאניען אנ'ארמעע פון 100 טויזענד זעלנער לענג-אויס דער פראנצויזישער גרעניץ.

און אט דאס איז דער צוועק פון דייטשלאנד'ס בסדר'דיגע פראוואקאציעס אויף די שפאנישע וואס-סערן.

לאנדאן, 5. (ספ. טעל.).

דער שפאנישער אמבאסאדאר האט איבערגעגע-בען אין אויסערן-מיניסטעריום א נאטע וועגען דעם דייטשען דאמפער „פאלאס" וועלכער איז פערהאל-טען געווארען דעם 23. דעצעמבער מיט א גרויסער לאדונג קריגס-מאטעריאל. די רעגירונג האט צוגענ-נומען די לאדונג און די שיף מיט'ן לעבענסמיטעל פריי געלאזען. דאס איז געווען א לעגאלער אקט, אלס ענטפער דערויף האבען די דייטשע שיפען אנ-געהויבען אנ'אנגריף אויף די שפאנישע האנדעלס-שיפען און שטערען דעם פערקעהר. די נאטע ווייזט ווייטער אן אויף די ווייטערדיגע געשעהענישען, אויף דעם צושטעלען קריגס-מאטעריאל פאר גען. פראנקא, שיקען מיליטער און פראוואצירען אינצידענטען אויפ'ן ים, דאס קען ברענגען צו שווערע קאנפליקטען.

לאנדאן, 5 (ספ. טעל.)

די ידיעות וועגען ארויסזעצען אין קאדיקס אין פערלויף פון איין וואך 10 טויזענד פרייוויליגע אי-טאליענער און 14 טויזענד דייטשען פאר גען. פראנקא, האבען אויפגערודערט די ענגלישע עפענטליכע מיינונג. מ'זעהט, אז דער פראנצויזיש-ענגלישער דעמארש האט נישט געהאט קיין ערפאלג.

פאריז, 5 (ספ. טעל.)

די גאנצע פראנצויזישע פרעסע ווענדט ווייטער איהר אויפמערקזאמקייט אויפ'ן שפאנישען פראב-לעם. די גאנצע פרעסע פערורטיילט די דייטשע פאליטיק, אויסדריקענדיג גלייכצייטיג די מורא, אז די דייטשען שטרעבען צו אנ'אפענעם קאנפליקט מיט שפאניען.

„עקא דע פארי" בעשולדיגט דייטשלאנד, אז זי וויל אויסנוצען דעם טראגישען שפאנישען קאנ-פליקט, כדי צו רעאליזירן די אייגענע צילען.

לאנדאן, 5 (ספ. טעל.)

די ענגלישע רעגירונג האט זיך געווענדעט צו דער דייטשער און איטאליענישער רעגירונג מיט דער ביטע, אז זיי זאלען שפעטסטענס ביז סוף וואך צו שיקען ענטפערן אויף דעם ענגליש-פראנצויזי-שען דעמארש וועגען די פרייוויליגע, וועלכע ווערען געשיקט קיין שפאניען.

אין אוועגד האט מיניסטער אידען אויפגענומען די אמבאסאדארען פון פראנקריך און שפאניען.

אסלא, 5 (ספ. טעל.)

די נארוועגישע רעגירונג האט מיטגעטיילט דעם פארשטעהער פון גען. פראנקא אין ליסאבאן, אז די נארוועגישע רעגירונג בעטראכט דאס אייסלעגען מינעס ביים אריינפאהר אין די גרויסע שפאנישע פארטען פאר אונלעגאל און לעגט ארויף די פער-אנטווארטליכקייט פאר דער עווענטועלע קאטאסטרא-פע אויף די אויפשטענדיגע.

לאנדאן, 5 (ספ. טעל.)

די אינצידענטען אויף די שפאנישע וואסערן האבען ארויסגערופען א גרויסע בעאונרוהיגונג אין די לאנדאנער פאליטישע קרייזען. וועגען דער ערנסט-קייט פון דער לאגע, זאגט דער פאקט, אז מיני. אי-דען האט איבערגעריסען זיין אורלויב און צוריקגע-קומען קיין לאנדאן. מ'ווייזט אן, אז דער צווייטער פראטעסט, וואס איז ארויסגעשיקט געווארען פון ענגלאנד קיין בורגאס צוליב'ן בעשיסען דורך אויפ-שטענדיגע שיפען די ענגלישע שיף „בלעק היול" איז געהאלטען אין א זעהר שארפען טאן.

כדי צו אונטערשטיצען די ענגלישע נאטע, האט די ענגלישע אדמיראליציע ארויסגעשיקט אויף די ענגלישע וואסערן ווייטערדיגע קריגס-שיפען.

צוריקגעשלאגען? — zuerst

צובראכען די אפענסיווע

פון די שפאנישע אויפשטענדיגע געגען מאדריד

פאריז, 5 (ספ. טעל.)

די אויפשטענדער האבען איצט ווידער בע-נייט די גענעראל-אפענסיווע אויפ'ן מאדרידער פראנט

אין דער דאזיגער אפענסיווע נעהמען אנטייל אויסשליסליך דייטשע, איטאליענישע און א קליי-נער טייל שפאנישע זעלנער. די איצטיגע אפענסי-ווע, וואס האט זיך אנגעהויבען מאנטאג פארטאג דויערט נאך.

די אויפשטענדער האבען געליטען מורא'דיגע פערלוסטען. די פעלדער און פלעצער זענען פער-לעגט מיט קערפערס פון דער'הרג'עטע.

בעזונדערס פערביטערט ווערט געפיהרט דער קאמף ביי ווילאנועווא דעל פארדילא, לאס ראלאס און על-פלאנטא. די אויפשטענדער איז געלונגען זיך צו דערנעהנטערן ביז צו די רעגירונגס-פא-זיציעס.

די דאזיגע אפענסיווע פון די אויפשטענדער איז געקומען אויף אנ'אויסדריקליכען בעפעהל און פאדערונג פון דייטשלאנד.

דייטשלאנד געהט אין דער ערשטער רייה דערין, אז ביז'ן 11-טען יאנואר זאל מאדריד זיך געפינען אין די הענד פון די אויפשטענדער, ווייל פון דער לאגע אויפ'ן פראנט וועט זיין אפהענגיג דייטשלאנדס תשובה אויף דעם ענגליש-פראנצוי-זישען פארשלאג וועגען נישט-אינטערווענץ.

דא קומען אויך אן אלארמירענדע ידיעות. אז אין משך בלויז פון דער היינטיגער וואך זענען אנגעקומען קיין שפאניען 4500 גוט-אויסגעשולטע איטאליענישע זעלנער. דאס אלץ בעווייזט, אז דייטשלאנד און איטאליען קלייבען זיך צוזאמען מיטן גענעראל פראנקא צו געבען א טויט-קלאפ דער פאלקס-רעגירונג אין שפאניען. אינטערעסאנט איז דאס, אז לויט ידיעות, וואס זענען אנגעקומען קיין פאריז פון לאנדאן זענען די פרישע איטאליע-נישע טראנספארטען אוועק קיין שפאניען מיט דער שטילער הסכמה פון ענגלאנד.

איטאליען זאל האבען געגעבען אנ'הבטחה, אז גלייך ווי גענעראל פראנקא וועט בעזיגען ד. שפאנישע פאלקס-רעגירונג, וועלען די איטאליענער פערלאזען שפאניען און אויך צווינגען דייטשלאנד צו פערלאזען שפאניען.

מאדריד, 5 (ספ. טעל.)

פון 23 אקטאבער ביז'ן 30 דעצעמבער זענען פון עראפלאן-באמבעס און פון ארטילעריע-פייער אומגעקומען 389 פערזאן. פערוואונדעט זענען געווארען 1703 פערזאן. די דאזיגע צאהל וואס איז פערעפענטליכט געווארען דורך דער מאדרידער מוניציפאליטעט נעמט נישט ארום די וואס זענען געשטארבען פון די בעקומענע וואונדן.

מאדריד, 5 (ספ. טעל.)

„האוואס" מעלדעט אז די גרויסע אפענסיווע פון די אויפשטענדיגע אויף מאדריד, וואס האט געדויערט זונטאג און מאנטאג איז אפגעשטעלט געווארען פלומרשט צוליב'ן נעבעל. אלע שרעק-ליכע אנגריפען זענען מיט ערפאלג אפגעשלאגען געווארען. ביי די אויפשטענדיגע קעמפען בעדיי-טענדע דייטשע כוחות.

בילבאא, 5 (ספ. טעל.)

די באסקישע רעגירונג מעלדעט דעם 5 ד. ח. אין פערלויף פון מאנטאגדיגען טאג איז נישט פארגעקומען קיין שום נייעס. אין אוועגד האבען די רעגירונגס-פליהער אראפגעשאסען 5 אויפ-שטענדיגע עראפלאנען. אלע עראפלאנען אין די מאנשאפטען זענען געווען דייטשען.

בארצעלאנא, 5. (ספ. טעל.).

די גאנצע שטאט איז אויפגערעגט צוליב דעם אומגליקליכען פאל פון א קאלעקטיווער פערסמונג אין שניידער-ווארשטאט אין בארצעלאנא, אין דעם ווארשטאט זענען בעשעפטיגט איבער 2000 ארבייטער, וועלכע נעהען מונדירען פאר דער מיליץ, ביים אויפ-וויקלען נייע סחורות, האבען די ארבייטערינס אנגע-הויבען צו חלשען צוליב פערסמונג.

אין אלגעמיין זענען פערסמט געווארען 75 אר-בייטערינס. א טייל פון זיי געפינט זיך אין א געפעהר-ליכען צושטאנד, די מאכט פיהרט אנ'אויספארשונג צו דערגעהען, צי ס'האנדעלט זיך נישט וועגען קיין סאבאטאזש-אקט.

מאטעריאלען וועגען דער איינארדנונג פון יודען אין

דער יוד. אויטאנאמער געגענד און אויף ערד בכלל

ווענדונג פון צענטראלער יודישער ביבליאטעק אין בירא-בידזשאן

מאסקווא (יט"א). פון בירא-בידזשאן איז אנגעקומען קיין מאסקווא א דעפעשע, וואס קריטי-קירט זעהר שארף דעם ארטיגען בוי-טרעסט, וועל-כער פערנאכלעסיגט די ארבייט און פערענ יגט נישט אפילו די שוין-אנגעהויבענע אביעקטען.

די בויאונג פון דער דרוקעריי רוקט זיך נישט פאראויס, די עפענונג פון דעם גרויסען קאלך-זאוואד, וואס איז אזוי וויכטיג פאר דער גאנצער בויאונג אין געגענד איז שוין פיר מאל אפגעלעגט געווארען, אויך די בויאונג פון דער ניי-פאבריק אין אפגעלעגט, דער נייער האטעל-בנין איז נאך אלץ נישט פערטיג, די וואורשט-פאבריק איז נישט פערענדיגט א. אז. וו.

מיט די דאזיגע פאלען פון שעדליכער פער-נאכלעסיגקייט האט זיך אינטערעסירט דער פאלקס קאמיסאריאט פאר ארטיגער אינדוסטריע.

* * *

מאסקווא (יט"א). די צענטראלע ביבליא-טעק פון דער יודישער אויטאנאמער געגענד אין בירא-בידזשאן האט זיך געווענדעט דורך דער יו-דישער פרעסע צו אלע אנשטאלטען, אינסטיטוציעס, רעדאקציעס פון צייטונגען און זשורנאלען, צו פער-לאגען און צו איינצעלנע פערזאנען מיט א ביטע — צושיקען איהר אלע דרוק-זאכען — ביכער, בראשו-רען, צייטונגען, זשורנאלען, איינצעלנע ארטיקלען, א.א.וו. וואס זענען פערעפענטליכט געווארען וועגען דער יודישער אויטאנאמער געגענד און וועגען יו-דישער ערדארדנונג אין ראטענפערבאנד בכלל.

די דאזיגע מאטעריאלען וועלען דינען אלס קוואל אויף צו דערלערנען די געשיכטע, די טעאריע און פראקטיק פון דער יודישער איינארדנונג אין ראטענפערבאנד.

אויף
100 מענשען
99 רויכערן

די איינציגע אונשעדליכע
פאפ'ז געזונד פאטענ-
טירטע 4-ווטקאווע
גילזען ווענען

„OSMAN"

ארום דעם פלאן צו בעזעצן

דייטשע יודען אין קובא

האוואנא, (יט"א). קאנגרעסמאן וויליאם סיראוויטש האט אין א געשפרעך מיט פרעסע פאר-שטעהער ערקלערט, אז דער פרעזידענט בריו, מיט וועלכען ער האט קאנפערירט צוזאמען מיטן פאלק. באטיסטא וועגען בעזעצען דייטשע משפחות רקא דע באטיסטא וועגען בעזעצען דייטשע יחידים אין קובא האט ארויסגעוויזען פיל סימפאטיע פאר דעם פלאן צו קאלאניזירען 25.00 יודישע פליטים פון דייטש-לאנד אין משך פון 5 יאהר און דערביי זאלען אין פארשידענע אינדוסטריעלע און וויסנשאפטליכע אונ-טערנעמונגען אין קובא אינוועסטירט ווערן פון 50 ביז 100 מיליאן דאלאר.

קאנגרעסמאן סיראוויטש האט ערקלערט, אז די אימיגראנטען וואלטען „פערוואנדעלט קובא אין א כעמישען און קולטור צענטער פון דער וועלט". זיי ווילען נישט קאנקורירען מיט די קובאנער נאר צוזא-מענארבייטען מיט זיי, כדי צו בעקעמפען די אר-ביטסלאזיגקייט.

Dr. med. Trepman
ספעציאליסט פאר טריפער, סיפילים און הויט-קראנקהייטען,
בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע.
זאוואדזקא 6, טעל. 234-12
נעמט אן פון 8–11 נאכם. און פון 6–8 אוונד

זשאבאטינסקי וועט אויסגעהערט ווערען

דורך דער קעניגליכער קאמיסיע אין ארץ-ישראל

צי וועט מען אבער איהם אריינלאזען אין לאנד?

לאנדאן, 5. (יט"א טעל.).

זי סידערוויסט זיך די יודישע טעלעגראפען-אגענטור האט נאך לאנגע אונטערהאנדלונגען מיט דער נ.צ.א. (נייע ציוניסטישע ארגאניזאציע) די קעניגליכע קאמיסיע מסכים געווען אויסצוהערען דעם פרעזידענט פון דער ארגאניזאציע וול. זשאבאטינסקי אויף אן עפענטליכער זיצונג פון דער קאמיסיע.

די פראגע וועגען ערלויבען זשאבאטינסקי צו קומען קיין ארץ ישראל ליגט נישט אין דער קאמפעטענץ פון דעם קאלאניאל אמט יא" פון דער פאלעסטינער רעגירונג, די נ. צ. א. האט אנגעהויבען בעמיהונגען, אז מ'זאל זשאבאטינסקין אריינלאזען קיין ארץ-ישראל, כדי ער זאל זיך קענען שטעלען פאר דער ענגלישער קאמיסיע.

אראבישער באיקאט געבראכען

דער ערשטער אראבישער עדות האסאן סידקי דאדושאני פאר דער קעניגליכער קאמיסיע

ירושלים, 5. (יט"א טעלעגר.).

אויף דאנערשטאג, דעם 7. יאנואר, איז אפיציעל אנגעקינדיגט געווארען דער פערהער פון דעם ערשטען אראבישען פארשטעהער האסאן סידקי דאדושאני.

האסאן סידקי דאדושאני וועט אבגעבען זיינע ערקלערונגען וואהרשיינליך אויף א געשלאסענער זיצונג פון דער קעניגליכער קאמיסיע.

די אפיציעלע אנקינדיגונג פון דאדושאני'ס פערהער פאר דער קעניגליכער קאמיסיע איז ענטגילטיג פערענדיגט געווארען.

האסאן סידקי דאדושאני האט אבגעהאלטען א לענגערע קאנפערענץ מיט דעם עמיר אבדולאה. דער דאזיגער פאקט שטעהט אין ענגען צוזאמענהאנג מיט דעם צוריקקעהר פון דער אראבישער דעלעגאציע פון איראק און סאודי-ען. דער צוזאמענשטעל פון דער דעלעגאציע, וואס איז נאר-וואס צוריק געקומען פון באגדאד, איז פאלגענדער: אוני ביי אבדול האדי, איצצאט דארויש. מואיו על מאאדי און שייך קאמעל קאסאב.

די מיסיע פון אוני ביי אבדול האדי זאל האבען בעשטעהען דערין, אז ער זאל איבערצייגען דעם קעניג איבן סאוד און דעם קעניג גהאזי, אז ביז דעם איצטיגען מאמענט איז די באיקאט-טאקטיק געווען א ריכטיגע, איצט אבער וועלען די א"י-אראבער זיך גערן צופאסען צו דער אויפפאדערונג פון די אראבישע קעניגען וועגען איבעררייסען דעם באיקאט.

וויעדער טערור-אקטען פון אראבער

בערויבט פאסאזשירען פון אויטאבוסען

ירושלים, 5 (יט"א טעלעגראפיש)

א באנדע אראבישע טעראריסטען האבען איבערגעשניטען אויף א שטח פון 400 מעטער די דראט-פערצוויינונגען פון יער באלפור.

נעבען צפת האבען די טעראריסטען פערהאלטען עטליכע אויטאבוסען און בערויבט די פאסאזשירען. די פאליציי האט געעפענט א פייער אויף די טעראריסטען און איינער פון זיי זאל זיין דערהרגעט געווארען.

פון די פאסאזשירען און דער פאליציי האט קיינעם נישט געליטען.

הרב הערצאג אפגעפאהרען קיין ארץ-ישראל

לאנדאן, 5 (יט"א טעלעגראפיש)

דער הרב הכולל פון אירלאנד, וועלכער איז געוועהלט געווארען אלס רב הראשי אין ארץ-ישראל, איז אפגעפאהרען קיין א"י. ער וועט אנקומען קיין חיפה דעם 14 יאנואר.

רעוויזיאניסטען פאדערן סערטיפיקאטען

פון לאנדאן מעלדעט מען, אז די רעוויזיאניסטען האבען אנגעהויבען בעמיהונגען צו בעקומען סערטיפיקאטען. זיי ווייזען אן אז דאס נישט ערטיילען זיי סערטיפיקאטען איז אן אונרעכט, בפרט אז ווי עס איז פעסטגעשטעלט געווארען איז א גרויסע צאהל פון די אומגעקומענע שומרים-גאפירים אין ארץ-ישראל בעת די לעצטע געשעהענישען בעשטאנען פון דער רעוויזיאניסטישער יוגענד.

יודישער פראטעסט געגען דער אנטיסעמיטישער אגיטאציע אין פארטוגאל

ליסאבאן, (יט"א). די פיהרער פון פארטוגאלישען יודענטום האבען איבערגעגעבען דעם פרעמיער-מיניסטער דר. אליוויערא סאלאזאר א מעמאריאל אין וועלכען זיי פראטעסטירען געגען דער אנטיסעמיטישער אגיטאציע אין א טייל פון דער פארטוגאלישער פרעסע, דער מעמאריאל פראטעסטירט שארף געגען די פרובען פון די אונפעראנטווארטליכע העצער צו אידענטיפיצירען דאס יודענטום מיט דעם קאמוניזם. אין מעמאריאל ווערט בעטאנט, אז עס איז אונמעגליך גליכצייטיג צו זיין א גלויביגער יוד און א קאמוניסט, ווייל די יודישע רעליגיע פאדערט רעספעקט פאר דער הערשענדער רעגירונג און פריוואט-אייגענטום.

די פארטוגאלישע יודען וועלכע האבען שטענדיג פרידליך געלעבט מיט זייערע מיטבירגער, פאדערן אז די רעגירונג זאל זי נעמען אין שוץ געגען דער ווילדער אנטיסעמיטישער פראפאגאנדע, וואס איז קיין פארטוגאל אריינגעבראכט געווארען פון אויסלאנד.

„אין א צייט, ווען אלע רעכט-דענקענדע בירגער פיהלען די נויטווענדיגקייט צו ארבייטען צוזאמען פארן געמיינזאמען וואויל פון לאנד, ווערט געזאגט צום סוף פון דעם מעמאריאל — דארף מען די יודען מעגליך מאכען צו ערפיהלען לאיאל זייערע פליכטען, נישט בעליידיגענדיג זייער ווירדע".

קיין ארץ = ישראל
דורך טריעסט און קאנסטאנץ.
אויספלוג קיין וויען
19 — 29 יאנואר 1937 130 זל.
פעקלעך קיין רוסלאנד
פינקטליך און שנעל
ערלעדיגט
דאס וועלט-רייזע-ביורא
Union Lloyd
42 פיעטריקאווער 42
טעל. 87-107.
אכטונג! ווער ס'וויל, אז די מצות אויף פסח קיין סאוויעט-רוסלאנד זאלען אנקומען צו דער צייט, דער זאל שוין זיך פערשרייבען אין „אוניאן לויד" פיעטריק. 42.

Bank Kupiecko-Kredytowy Spółdzielczy w Łodzi z ogr. odp.

ul. Piotrkowska Nr. 29

STAN CZYNNY — **Bilans netto na dzień 1-go stycznia 1937 r.** — **STAN BIERNY**

STAN CZYNNY	Zł.
Kasa i sumy do dyspozycji	504.583.88
Papiery procentowe własne	44.719.41
Dyskonto	2.256.091 99
Rachunki Bież.-Pożyczek	537.136.22
Protesty	1.242.15
Różne rachunki	49.922.45
Ruchomości	19.776.03
	3.413.472 13
Dokumenty w portfelu i u korespond.	1.752.310.02
Depozyty	935.409.22
Subskrybenci 3% P.P.I.-pozostałość	1.940.—
	6.103.131.37

STAN BIERNY	Zł.	Zł.
Kapitały własne:		
Udziały	220.165.05	
Fundusz zasobowy	90.000.—	310.165 05
Wkłady i Rachunki czekowe		1.669.221.75
Redyskonto		1.003 583.45
Różne Rachunki		189.773.75
Niepodjęte wpływy inkasowe		169.955.16
Odsetki pobrane na r. 1937		20.792 59
Niepodjęta dywidenda z lat ubiegł.		4 321.50
Zysk netto		45.658.88
		3.413.472.13
Różni za dokumenty		1.752.310 02
Różni za depozyty		935.409.22
Ministerstwo Skarbu – pozostałość 3% P.P.I.		1.940.—
		6.103.131.37

RACHUNEK STRAT i ZYSKóW

WINIEN		
Odsetki zgóry pobrane n/r. 1937		20.792.59
Odsetki i prowizje zapłacone		211.587.57
Koszty handlowe		193.525.06
Podatki i świadczenia socjalne	40.781.05	
„ wpłaty person. i inn.	21.564.91	19.216.14
Amortyzacja ruchomości i kosztów organiz.		6 904.24
Odpisane należności i inne		5.393 56
Zysk netto		45.658.88
		503.078.04

MA	
Saldo z roku ubiegł.	2.243 96
Pobrane odsetki, prowizje i inne	498.509.83
Zwrot odpisanych należności	1.476.75
Zysk na papierach wart. własn.	847.50
	503.078.04

די אלגעמיינע פערזאמלונג פון די מיטגלידער וועט פארקומען דעם 2-טען לויט ה. י. 4 א זייגער נ. מ. אין לאקאל פון דער באנק. דער אויפזיכט-ראט לייגט פאר פונ'ם ריוח ערטיילען די מיטגלידער **דיווידענדע אין דער הויך פון 7%** פון די איינגעצאהלטע פאיען און די גאנצע רעשט איבערגיסען אויפ'ן רעזערוו-פאנד.

Bank Kupiecko-Kredytowy Spółdzielczy w Łodzi z ogr. odp.

אונפריינדליכע פאר יודען אטמאספער

בעת דעם פערהער פאר דער קעניגליכער קאמיסיע

דער בירגערמייסטער רוקה גיט אפ ערקלערונגען

ירושלים, 5. (יט"א טעלעגר.).

אויף דער היינטיגער עפענטליכער זיצונג פון דער קעניגליכער קאמיסיע אונטער'ן פארזיץ פון לארד פיל איז ערשינען דער בירגערמייסטער פון תל-אביב ה' רוקח.

רוקח האט געשילדערט די ענטוויקלונג פון דער שטאט און די ווירטשאפט פון דער שטאט-פערוואלטונג און האט זיך דערביי באקלאגט, אז די רעגירונג גיט נישט גענוג שטיצע פאר תל-אביב, צוליב וואס עס ווערט געשטערט די ענטוויקלונג פון דער שטאט, הגם דער רעגירונגס-אוצר שעפט פון תל אביב זעהר בעדייטענדע הכנסות.

די מיטגלידער פון דער קעניגליכער קאמיסיע שטעלען רוקח'ן א ריידע פראגען, וואס זענען פאר מולירט אין א בולט אונפריינדליכען גייסט.

סער קאפלענד בעמערקט, אז די איינוואוינער פון תל-אביב געפינען זיך אין א פיל בעסערער לאגע ווי די איבעריגע בעפעלקערונג פון לאנד און לעבען אין פיל גינסטיגערע בעדינגונגען און ער פרעגט רוקח'ן איז א גערייצטען טאן: וואס ווילט איהר נאך?

דער מיטגליד פון דער קאמיסיע מאריס שטעלט וויעדער אזא פראגע: דער בודזשעט פון תל-אביב בעטרעפט העכער א האלב מיליאן פונט און איהר פערלאנגט נאך שטיצע פון דער רעגירונג?

א רייהע אנדערע פראגען זענען געשטעלט געווארען אין דעם זעלבען אונפריינדליכען און אפט-מאל אנגריפענדען טאן.

אפקלאנגען פון דעם מעמאריאל

פון דער „אינדעפענדענט לייבור-פארטיי" צו דער קעניגליכער קאמיסיע

צוויי פארלאמענטס-מיטגלידער פאהרען קיין א"י-ישראל

לאנדאן, (יט"א טעלעגראפיש)

צוויי מיטגלידער פון ענגלישען פארלאמענט, וועלכע געהערען צו דער „אינדעפענדענט לייבור-פארטיי" פאהרען אב דאנערשטאג קיין א"י. די דאזיגע רייזע איז צושטאנדגעקומען לויט דער איינלאדונג פון די פועלי-ציון-לינקע ווי אויך אראבישע סאציאליסטען אין א"י.

מיט א צייט צוריק האט די „אינדעפענדענט לייבור-פארטיי", ווי בעקאנט, איבערגעשיקט צו דער קעניגליכער קאמיסיע א מעמאריאל, אין וועלכען עס ווערט פארמולירט די שטעלונג פון דער „איי-על-פי" צום א"י-פראבלעם.

Dr. med. H. LUBICZ
ספעצ. פאר הויט ווענערישע קראנקהייטען און מענער-שוואכע
האט זיך איבערגעצויגען פון ציגעל-גאס 7 אויף
69 פילסודסקיעגא 69
(רוג נארוטאוויטשא) טעל. 32-141
נעהמט אן פון 8–10 פריה, 12–2 און 5–8 אוו.
זונטאג און חגאות פון 9–11 פריה.

אַרויף און אַראָפּ

— 2 —

אזוי איז, דורך דער איראָניע פון א גורל די רעגירונג וואָס איז אָנגעגאַנגען פאַר ליבעראַל, געצוואונגען געוואָרען אַרויסצוּווייזען עקשנות און א שטאַרקע האַנד אויף דער אַרבייטער-גאַס, געשטאַלט נאָך דערצו דורך די פּאָלקאָווניקעס פאַר מאַנגעל אין כאַראַקטער. און ווען עס האָבען א דונער געטאָן די שאָסען, האָט די רעגירונג דערהערט פון הינטען א כיכיקעריי פון דער „גאַזעטאַ פּאָלסקאַ". דער געלעכטער, אַז אָט האָט מען געוואָרפן הבטחות, כדי שפּעטער מיט שאָסען צו דערשטיקן די פערלאַנגען.

עס קומט צו א דייטליכען קאָנפליקט. די רעגירונג קאָנפיסקירט די „גאַזעטאַ פּאָלסקאַ". דער פּרעמיער לייגט אָפּ זיין נסיעה קיין בודאַפּעשט. בעלאַגערט פון אַלע זייטען, זעהט די רעגירונג אומעטום פערשווערונגען, קעמפט אפילו מיט איינגערעדטע שאָטענס, אפילו מיט דער אינטריגע, וואָס איז נישטאָ, קאָנפיסקירט נערוועז פאַר אַלע קלאַנגען וועגען א קאָנטאַקט מיט די לינקע, מיט פ.פ.ס., פאָלקספּאַרטיי, האָט מורא זי פאַר פייער, מען זאָל זי נישט חושד זיין, אַז זי קעהרט זיך אום צום פּאַרלאַמענטאַריזם, צו פּאַרטייען.

די טעג פון דער רעגירונג זענען שוין געציילטע. נאָך דער לויה פון מאַרשאַלס האַרץ אין ווילנא איז אָנגענומען געוואָרען דער ענדגילטיגער בעשלוס וועגען דער דעמיסיע פון דער רעגירונג פון שלאָס.

צום ערשטען מאָל, נאָך א לאַנגער צייט, הויבט אָן צו אַרבייטען עפענטליך דער גענעראַל-אינספּעקטאָר פון די בעוואָפענטע כוחות. ביי זיין מיטאַנטייל און מיט זיין ברכה ענטשטייט א נייע רעגירונג. נאָך נעכטען איז דער גענעראַל-אינספּעקטאָר געשטאַנען פון ווייטען, זיך צוגעקוקט, אָפּסערווירט, בשום געבענדיג קיינעם קיין ענטפער. ער האָט אַלעמען אויפמערקזאַם אויסגעהערט, אויפגענומען פערשידענע דעלעגאַציעס, אָבער גערעדט עפענטליך האָט ער באַר וועגען פערטיידיגן די מלוכה. אומזיסט האָט געבעטען זיך א זשירע פּרעמיער קאָשטשאַלקאָווסקי, אומזיסט זענען געגאַנגען מיט דעלעגאַציעס די קאָנטר-קאַנדידאַטען. ער האָט אויסגעהערט אַלעמען, כדי צו שווייגען און צו נעמען א וואָרט דאַן, ווען עס וועט זיך איהם אויסדוכטען, אז נישט באַר די רעגירונג איז אין געפאַהר.

דער גענעראַל-אינספּעקטאָר בעווייזט זיך אויף דער ערשטער זיצונג פון נייעם מיניסטאָרען-ראַט, נעמט א וואָרט אויפ'ן דעלעגאַטען-צוזאַמענפאָהר פון לעגיאָניסטען-פערבאַנד, אָנזאָגענדיג, אז ער וועט אַליין פּאָליטיקירען, און אָנצייכענדיג די אידעאָלאָגישע יסודות פון נייעם רעגירונגס - לאַגער וואָס דאַרף זיך געגענשטעלען די איינפלוסען פון מערב און מזרח און אָנשפּאַרען זיין גאַנצע טעטיגקייט אויפ'ן לאָזונג פון פערטיידיגן דאָס לאַנד.

אָבער איידער די אידעאָלאָגיע וועט אָננעמען רעאַלע פאָרמען, איידער פּאָלקאָווניק קאָץ וועט נאָמינירען די געהעריגע אָרגאַניזאַציעס, פערשטאַרקט זיך דער אויטאָריטעט פון הויפּט-קאָמאַנדיר. דער גענעראַל-אינספּעקטאָר גייט אַריבער פון פּאַסיווער צו אַקטיווער ראָלע. דער אָבסערוואַטאָר פערלאָזט דעם בנין אין די א יאַז אַוועק אַליין, כדי זיך צו טרעפען דירעקט מיט'ן פויערטום. אין נאַוואָסיעלץ קומט פאַר די ערשטע בעגעגעניש.

אויף דער פּאָליטישער גאַס איז געוואָרען צייטווייליג שטיל. דער נייער פּרעמיער, ריהמענדיג זיין פיהרער, האָט זיך פערנומען מיט ברענגען אין אָרדענונג די אַדמיניסטראַציע. עס קומען שטרענגע אָנזאָגען פון קאַמף מיט הבטחות.

אזוי דאַרף רופט פּרעמיער סקלאַדקאָווסקי'ס ערשטער עקספּאָזע אַרויס א פערוואונדערונג. עס האָט זיך געדוכט, אַז עס וועלען זיך דערהערן דראָהונגען. דערווייל אָבער האָט דער אינערן-מיניסטער פון פּאַציפיקאַציע-פעריאָד אָנגעזאָגט, אַז ער וועט נישט אָנווענדען קיין מאַסען-אַרעסטען און קיין מאַסען-קאָנפיסקאַציעס. די פּאָלקאָווניקעס גראַטולירען איהם אַלס אייגענעם מענשען, עס שטויסט זיי נישט אָפּ די נישט - אָבוועזענהייט פון מיניסטער מיכאַלאָווסקי, ווייל עס קומט דער יונגער ,ענערגישער, בעקאַנט פון בריסקער פּראָצעס, מיניסטער גראַבאָווסקי.

נאָכדעם בעווייזט זיך דער צירקולאַר פון פּרעמיער, אין הסכם מיט'ן הער פון שלאָס, אז דער גענעראַל-אינספּעקטאָר איז די ערשטע פּערזאָן נאָכן מלוכה-פּרעזידענט. די דעקרעטען וועגען דער העכסטער מיליטערישער מאַכט פערשטאַרקען דעם אויטאָריטעט פון גענעראַל רידז-שמיגלי. עס ענטשטייט א נייער דעצידירענדער פאַקטאָר מחוץ אַלע פּאַראַגראַפען פון דער סלאַוועק און צאַר רעדאַגירטער אַפּריל-קאָנסטיטוציע.

דער הויפּט-קאָמאַנדיר נעמט א דעצידירענדיגען וואָרט אויך אין די פראַגען פון אויסלאַנד-פּאָליטיק. ער נעמט אויף אין וואַרשאַ דעם שעף פון פראַנצויזישען שטאַב, גאַמעלען, כדי אָרומצורעדן דעם וויזיט אין פּאַריז. ער זאַמעלט אַליין לאָרבערן אין פראַנקרייך, עס גיבען איהם אָפּ כבוד פאַרשטעהער פון דער פאָלקספראָנט-רעגירונג, עס ברענגט זיין פּאָרטרעט די „הומאַניטע".

אין שווערע מאָמענטען פאַר'ן פּוילישען ווירטשאַפטליכען לעבען ברענגט ער אַנ'אָנזאָג פון א הלוואה, געבענדיג דערמיט אַליין א פּסיכישע דעקונג דעם גילדען דער בונד, בעגייט מיט'ן אָטעם פון הייסע געפילען, אונטערשטיצט מיט א בעשיידענעם נדן, בעקומט כמעט דעם כאַראַקטער פון די אַמאָליגע יאָהרען, פון יאָהר 1922.

פון נצחון אין פּאַריז ביז די העכסטע אויסצייכענונגען אין דער אייגענער מלוכה איז שוין אייגענטליך נאָר איין טריט. דער גענעראַל - אינספּעקטאָר בעקומט די בולאַווע אין נאָוועמבער, ערב דעם נאַציאָנאַלען יום-טוב, און רוקט זיך אָפּ אויף א קורצער צייט פון אַקטיווער טעטיגקייט אין דער אינעווייניגסטער פּאָליטיק.

די אויפגאַבע בעקומט דער פּרעמיער. עס ווערט ווייטער מאָנטירט דער אַפּאַראַט, עס ווערט צוגעגרייט דער באָדען פאַר'ן קומענדיגען רעגירונגס-לאַגער.

ביז מאַי, ביז דער שאַפונג פון דער נייער רעגירונג איז די אָפּאָזיציע געווען אין אָפענסיווע. נאָך דעם ערשטען מאַי האָבען די לינקע געפייערט טריומפען אין פילצאָליגע דעמאָנסטראַציעס. איצט האָט געזאָלט אַרויס אויף דער אַרענע דער רעגירונגס-לאַגער. אין פּעריאָדיום פון מיניסטאָרען-ראַט איז ענטשטאַנען די בורא פון אַקציע און פּלאַנירונג. אויף אַנדערע גאַסן האָט געבאַלעבאַטעוועט פּאָלקאָווניק קאָץ. מען האָט אויסגערעכנט דאַטעס, ביז עס איז דערעסען געוואָרען. „אפשר אין מאַי, אפשר אין דעצעמבער, היינט דערווייל — נישט" האָט מען געזונגען אומעטום, הגם עס ווערט אַנגעזאָגט, אז די אָרגאַניזאַציע ווערט שוין מאָנטירט, אַז עס ענטשטעהען אָפּטיילונגען אויף דער פּראָווינץ אַז וואָרט ווערט טאַט אין דער נאָהענטסטער צייט.

ביידע צדדים זענען געוואָרען פערמאַטערט.

עס האָט פּערפיהרט די פויערישע אַקציע פון דער אָפּאָזיציע. דער רוף נאָך וויטאָס'ן האָט דערגרייכט זיין אַפּאָגיי דעם 15-טען אויגוסט און האָט זיך אָפּגעריסען אונטער דער דראָהונג פון בערעזע.

דער הויפּט-ראַט פון פ.פ.ס. האָט אָנגענומען בעשלוסען, וואָס האָבען געקענט אַרויסרופען געוויסע רעפלעקסען ביי די דעצידירענדיגע פאַקטאָרען, ווע קענדיג פריי אויפ'ן לינקען פראָנט אין מיניסטעריום פאַר סאָציאַלער פערזאָרגונג. מען איז צוגעשטאַנען צום לאָזונג פון פערטיידיגן דאָס לאַנד.

די שלאַכטען הערען אויף. די גרויסע כוואַליע פון סאָציאַלע קאַמפן איז דורכגעגאַנגען. עס האָבען געברענט פייערלעך אין טויערען (טאָרן) און גדיניע. מען האָט גערעדט וועגען דער אַקציע אין הרוביעשאָווער קאַנט.

די מאַסען-בעוועגונגען ווערען בלויז אָפּגעשאַצט גוזמאַדיג דורך די געגנער. די רעכטע מאָוולען די רויטע געפאַהר. פאַר קאָמוניזם גילט שוין אַלץ ביז'ן לעהרער-פעראיין איינגעשלאָסען. די לעהרער וואָס האָבען אין משך פון יאָהרען דורכגעפיהרט די אויפטראָגען פון דער מאַכט, גילטען אין דעם מאָמענט שיר נישט פאַר די רעפּרעזענטאַנטען פון מאָסקווע. אזוי שלאָגט אין אַלאַרם די רעכטע פּרעסע.

דער אָנגעזאָגטער קאַמף מיט די איינפלוסען פון מערב און מזרח ענדיגט זיך מיט שטיקען אַלץ, וואָס גילט פאַר לינק. עס איז קיין וואונדער נישט, אז אין אַזוינע בעדינגונגען ,האָט אָנער בעקומען בירגער-רעכט ,אַז אָט די איינפלוסען זענען דערגאַנגען צום סיים און אז ביי אַזאַ לאַגע קען שוין קיין רייד נישט זיין וועגען קאַמף מיט די היטלערישע איינפלוסען .

די עקסטאַזען און פליה-אַרויפן פון יאָהר 1936 זענען פערטונקעלט געוואָרען דורך א קאָנטר-אַטאַקע, צוגעגרייט און מאָסגעבענדיג אונטערשטיצט.

רעגנין

דער „טשאַס" פאָדערט ס'זאָל אָפּגעשאַפט ווערען דער סערטיפיקאַטען-סיסטעם

דער „טשאַס" פערנעהמט זיך די לעצטע צייט, ווי בעוואוסט זעהר שטאַרק מיט דער פראַגע פון יודישער עמיגראַציע. ביים „טשאַס" איז די דאָזיגע פראַגע געוואָרען א אויפגעפּיקעס. די פריינד פון „טשאַס" רעכענען זיך איין; אז דורך א פערשטאַרקטער יודישער עמיגראַציע וועט זיי געלונגען צו פערטרייבען דאָס געשפּענסט פון דער אַגראַר רעפאָרם וואָס רוהט ביי זיי אַוועק דעם שלאָף פון די אויגען. די 9 מיליאָן איבעריגע פויערען אויפן דאָרף וועלען פערנעהמען די „פּאָזיציעס" פון דער יודישער אָרעמקייט, וואָס וועט פערלאָזען פוילען. בכדי אָבער דעם דאָזיגען חלום צו פערווירקליכען, זוכט דערווייל דער „טשאַס" אימיגראַציע טעריטאָריעס פאַר יודען אויפן גאַנצען כדור-הארץ און אויך מיטלען ווי אזוי איבערצופיהרען די עמיגראַציע קיין ארץ ישראל.

אין נעכטיגען נומער האָט דער „טשאַס" פערעפענטליכט אַנ'אַרטיקעל וועגען דער סערטיפיקאַטען פראַגע. ציטירענדיג איינציגע שטעלען פון דר. ווערנער סענאַטאָרס, דעם לייטער פון דעם אימיגראַציע דעפּאַרטאַמענט פון דער יודישער אגענץ, בריף צו בן-גוריון וועגן דעם האַנדעל מיט סערטיפיקאַטען, מאַכט דער „טשאַס" פאָלגענדע אויספיהרונגען:

„די אויבען ציטירטע פּרטים פון (ווערנער סענאַטאָרס בריף) וואַרפען א גענוג העל ליכט אויף דער דאָזיגער פראַגע און מאַכען איבריג יעדען קאָמענטאַר עס איז קלאָר, אז אזא צושטאַנד קען נישט מעהר טאָלערירט ווערען. דאָס איז א אינערליכער ענין פון ציוניזם אויסצואיבען אין דער אָדער אַנדער פאָרם א דרוק אויף דער אָפיציעלער מאַכט פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע בכדי צו בעזייטיגען שווע- מוטעל מילדערן דעם אָדער אַנדערן אָנגעווייטאָגטען פּונקט. עס איז א אינערליכער ענין פון יודענטום, אָפּהענגיג פון דער פעהיגקייט אַרויסצוציהען קאָנסעקווענצען פון געוויסע פאַקטען, צי עס וועט נאָך לאַנג בעשטעהן מיט זיין פערטרויען מענשען, וואָס האָפען איבער די אויבער ציטירטע אינסטיטוציעס, די מאַכט, וועלכע האָט בוכשטעבליך גאָרנישט געטון כדי אויסצומיידען דעם הערשענדען צושטאַנד, אָדער איהם אקטועל צו ווירקען, און וועלכע זענען אפילו פאַר איהם דירעקט פעראַנטוואָרטליך. עס איז אָבער אַנ'ענין וואָס געהט אָהן שום ספק אַלע אָן, און בעזונדערס די פוילישע עפענטליכע מיינונג נישט ווייניגער ווי די פעראַנטוואָרטעסטע יודען אַליין צו צוגעבען דער יודישער עמיגראַציע קיין פּאַלעסטינע א גרעסערן אימפּעט און צו בעזייטיגען די פּאָליטישע סיבה פון שלעכטס, ד.ה. דעם סערטיפיקאַטען-סיסטעם, וואָס ווערט די יודען צוטיילט אין האָמעאָפּאַטישע דאָזעס, וואָס בעפרידיגט נישט זייער עמיגראַציע הונגער. ווייל די דיספּראָפּאָרציע וואָס ענטשטעהט צווישען די ערטיילטע צאָהל סערטיפיקאַטען און די ריזיגע מתנות פון יענע יודען, פאַר וועלכע די עמיגראַציע קיין פּאַלעסטינע איז א לעבענס-נויטווענדיגקייט און דער איינציגער אויסוועג פון דער האָפענונגסלאָזער לאַגע אין גלות. איז די איינציגע סיבה פון די פעהלטנישען וואָס הערשען איצט אויף דעם געביט. מיר גלויבן אז די אויבען בעריהרטע פראַגע וועט געפינען א געהעריגען אָפּקלאַנג אין יענע ספערען פון דער פוילישער געזעלשאַפט, וועלכע עס ליגט נאָהענט צום האַרץ פאַר ביידע צדדים געהעריגע לעזונג פון דער יודישער פראַגע אין פוילען. און אויב אזא שטעלונג פון דער פוילישער עפענטליכער מיינונג, וועט כאָטש אין א געוויסער מאָס ווערען א אָנטריבונג פאַר ענערגישערע ווי ביז איצט און ווירקזאַמערע אַרויסטרעטונגען פון די פוילישע מלוכה מענער אויף אינטערנאַציאָנאַלען פאָרום אין דער ריכטונג, אין וועלכע די ביז איצטיגע אַרויסטרעטונגען זענען געגאַנגען, וועלען מיר האַלטען אז מיר האָבען אונזער אויפגאַבע ערפילט".

מיר וואָלטען גאָרנישט געקענט האָבען דאַגעגען אז עס זאָל ערפילט ווערען דער וואונש פון דעם „טשאַס", דאָס דער סערטיפיקאַטען סיסטעם זאָל אָפּגעשאַפט ווערען און אז די יודישע עמיגראַציע קיין ארץ ישראל זאָל זיין אַנ'אומבעגרענעצטע, א קאָנטראָלירטע אויסשליסליך דורך די יודישע געהעריגע פאַקטאָרען. מיר צווייפלען אָבער זעהר שטאַרק, צי די פוילישע מלוכה מענער וועלען אָננעהמען די סוגעסטיע פון „טשאַס" און אונטערנעהמען א פּאָליטישע אַקציע אויפן אינטערנאַציאָנאַלען פאָרום, וואָס איז לכתחילה פעראורטיילט אויף א דורכפאַל, ביי דער געלעגענהייט דאַרף מען נאָר אָנווייזען, אז די אָפּשאַפונג פון „טשאַס" ווינטשען דער דיספּראָפּאָרץ, וואָס הערשט צווישען די עמיגראַציע מעגליכקייטען און עמיגראַציע נויט אויף דער יודישער גאַס איז בכלל א ריכטיגע. עס מוז אָבער צוגעגעבן ווערען אז די דאָזיגע דיספּראָפּאָרץ ווערט נאָך אויף א קינסטליכען אופן געוואַלדיג פערשטאַרקט, און אז דערין האָט אויך נישט קיין קליינעם חלק די ספערען און קרייזען פון דער פוילישער געזעלשאַפט וואָס ווערען רעפּרעזענטירט טאַקע דורכן „טשאַס".

וועגען אַנטיסעמיטיזם אין פראַנקרייך

דאָס פראַנצויזישע פאָלק איז נישט אַנטיסעמיטיש

דער דיכטער דוד איינהאָרן, וואָס געפינט זיך צו גאַסט אין אַמעריקע האָט אין אַנ'אינטערוויאו מיט א פאַרשטייער פון „פאָרווערטס" אַרויסגעזאָגט אייניגע געדאַנקען וועגען פראַנקרייך, פון וועלכע מיר נעהמען דאָ אַרויס דעם טייל וואָס האָט א שייכות צו יודען.

אין פראַנקרייך, זאָגט דער דיכטער, עקזיסטירט נישט קיין אַנטיסעמיטיזם אַלס פאָלקס - בעוועגונג, ס'פעהלט דעם פראַנצויז דער ראַסען אינסטינקט, וואָס רופט אַרויס אַנטיסעמיטיזם, ביים פראַנצויז איז יעדער איינער, וואָס איז איינגעוואַקסען אין דער פראַנצויזישער קולטור, וואָס איז בעהאַוונט אין די ענינים פון לאַנד, א גוטער פראַנצויז.

בלויז אין עלזאַס איז דער אַנטיסעמיטיזם שטאַרק און די יודען דאָרט פיהלען איהם אויף שריט און טריט, די בעפעלקערונג דאָרט איז אין גרויסער מעהרהייט א דייטשע און דאָרט ווערט אָנגעפיהרט א שטאַרקע היטלעריסטישע אַגיטאַציע.

זינט דעם דרייפוס פּראָצעס איז דער אַנטיסעמיטיזם געוואָרען א סימן פון געשמאַקלאָזיגקייט אין פראַנקרייך.

איינהאָרן גיט איבער העכסט אינטערעסאַנטע אינפאָרמאַציעס, וועגן דער אַלגעמיינער פּאָליטישער בעוועגונג פון לאַנד :

ס'איז קיין ספק נישט אז די יודען אין פראַנקרייך זענען צעטיילט אין צוויי לאַגערן. די „העבט", די רייכע יודען, זענען פערבונדען מיט דער רעאַקציאָנערער פאַשיסטישער בעוועגונג, איינע פון די גרעסטע נאָכמיטאָג צייטונגען, „ענטראַנסיזשאַן", ווערט אַרויסגעגעבן פון א יודען מיטן נאָמען לואי דרייפוס (א תבואה הענדלער) וועלכער שרייבט אַליין ליטאַרטיקלען אונטער פּסעוודאָנים „גאַניום", דער זעלבער גאַניום פיהרט אָן א שטאַרקן קאַמף געגען דעם פאָלקס-פראָנט און בלומען.

דער גייסטיגער קאָפּ פון די רעאַקציאָנערן, מאַנדעל, איז א יוד, דער געוועזענער פּאָסט-מיניסטער, ער איז דער פעהיגסטער מענש ביי די רעאַקציאָנערן.

די שטאַרקסטע גרופּע פון דער פאַשיסטישער בעוועגונג, די „פייערקרייצלער" פערזיכערן, אז זיי זענען נישט אַנטיסעמיטיש, נישט קוקענדיג אויף דעם, וואָס אין אַלזשיר וואו די אַנטיסעמיטישע בעוועגונג איז שטענדיג זעהר שטאַרק, פיהרן די פאַשיסטן אַן אָנ'אָפענע אַנטיסעמיטישע אַגיטאַציע, און אָהן ספק וואָלטען די „פייערקרייצלער" אויך אין פראַנקרייך גופא געפיהרט אזא אַגיטאַציע ווען זיי וואָלטען ווייסען אז די יודען-שנאה פּאַסט צו דער שטימונג פון די פראַנצויזישע מאַסען.

אינטערעסאַנט איז, וואָס געמישטע חתונות קומען פאַר מעהר צווישען פוילישע יודען און פראַנצויזען ווי צווישען פראַנצויזישע יודען און פראַנצויזען. די אַסימילאַציע גייט צו מיט א האַסטיגען טעמפּ, די קינדער פון יודישען אימיגראַנטן ווערען אין גאַנצען פראַנצויזיש.

די יודישע אינטעליגענץ געהערט כמעט אין גאַנצען צום פאָלקס-פראָנט, אויך די אייגגעוואַנדערטע יודען זענען ס'רוב אויף דער זייט פון פאָלקס-פראָנט.

פאַר דער נאָהענטער צייט — פיהרט אויס דער דיכטער — איז דער פאָלקס-פראָנט א געזיכערטע זאַך. אויב ס'וועלען נישט פאָרקומען נישט-פאָראויסגעזעהענע געשעהענישען, ס'ווענדעט זיך אויך אָן דער האַלטונג פון די קאָמוניסטען. אָן דער לאַגע פון ראַטען-פערבאַנד און דער אויסלענדישער פּאָליטיק.

30 יאָהר נאָך העלסינגפאָרסער קאָנפערענץ

צוזאַמענקונפט פון דער „אַלטער גוואַרדיע"

רעפעראַט פון יצחק גרינבוים

ת ל-א ב י ב (יט"א). הונדערטער ציוניסטישע טוער פון דער „אַלטער גוואַרדיע", וועלכע זענען אַלט און גרוי געוואָרען אין דער ציוניסטישער בעוועגונג, האָבען זיך פערזאַמעלט אין „אוהל שם" אין תל-אביב, כדי צו דערצעהלען וועגען זייערע זכרונות פון דער דריטער ציוניסטישער קאָנפערענץ אין רוסלאַנד, וועלכע איז מיט 30 יאָהר צוריק פאָרגעקומען אין העלסינגפאָרס און וואָס איהר פּראָגראַם איז געוואָרען אַ וויכטיגער יסודפונקט אין דעם ציוניזם. עס זענען זיך צונויפגעקומען די אַלע, וועלכע זענען געווען דעלעגאַטען צו דער דאָזיגער קאָנפערענץ און געפינען זיך איצט אין א"י.

בעגריסט די פערזאַמלונג האָט ה' י. ראָזאָוו, וועלכער האָט מזכיר-נשמות געווען יענע דעלעגאַטען, וועלכע זענען שוין אַוועק פון דער וועלט. 24 איז די צאָהל פון די פערשטאָרבענע — צווישען זיי ד"ר יחיאל טשלענאָוו, דער אַקטיווסטער אָרגאַניזאַטאָרישער כוח פון די רוסישע ציוניסטען, די ברידער באַריס און יצחק לייב גאָלדבערג און לעאָ מאָצקין. אין קורצע ווערטער שטעלט זיך דער רעדנער אָפּ אויף דער בעדייטונג פון יענער קאָנפערענץ, וואָס האָט גע־פּרובט צו שאַפן דעם סינטעז פון געגענוואַרטס-אַרבייט און דער אַרבייט אין א"י.

אין צווייטע אויספיהרליכע רעפעראַטען וועגען דעם העלסינגפאָרסער פּראָגראַם און פאַר זיין בעדייטונג אין יענער צייט און שפּעטערדיגע דורות, האָבען זיך, ד"ר א. גאָלדשטיין און יצחק גרינבוים אָפּגעשטעלט אויף די פאַקטאָרען, וועלכע האָבען גורם געווען די אויסאַרבייטונג פון דעם דאָזיגען פּראָגראַם און זיינע רעזאָלוציעס פאַר דער ענטוויקלונג פון ציוניזם און דעם אויפבוי פון א"י. יצחק גרינבוים איז איבערצייגט, אַז הגם דער העלסינגפאָרסער פּראָגראַם איז פון-צייט-צו-צייט געשטערט געוואָרען דורך דרויסיגע כוחות, דאַרף מען פונדעסטוועגען האָפן, אַז ווען די רעאַקציע וועט בעזיגט ווערען, וועט דער דאָזיגער פּראָגראַם זיך ווידער אומקעהרען צו זיין אַלטען פּראַכט און גלאַנץ און וועט ווידער ווערען דער וועג-ווייזער פאַר די יודישע מאַסע אין די גלות-לענדער.

בילדער פון יודישען געטא-לעבען

אין דייטשלאנד

א בריף פון בערלין —:— פון ב. סמאליאר

אין קאפע

די קאפע אין בערלין איז נאך ביז מיט א יאהר צוריק געווען א יודישע אינסטיטוציע. פונקט ווי פרומע יודען קומען זיך צונויף אין בית-מדרש צו שמועסען וועגען פאליטיק, אזוי פלעגען יודען אין בערלין זיך טרעפען אין קאפע-הויז און זיך דארט דערוויסען אלע נייעס.

עס עקזיסטירען נאך איצט אין בערלין צוויי אדער דריי קאפע-הייזער, וואו מען טרעפט נאך א יודען, אבער די יודען, וואס זיצען דארטען זענען אלע אויסלענדישע בירגער. א דייטשער יוד געהט איצט נישט אין קאפע-הויז. דייטשע יודען זיצען איצט אלע איזאלירט אין זייערע היימען.

און כאפט זיך א דייטשער יוד אמאל אריין אין א קאפע-הויז, לויט זיין אלטער געוואוינהייט, אזוי קוקט ער זיך באלד ארום און אלע זייטען מיט פארזיכט. די קאפע-הייזער זענען פול מיט דייטשע שפיאנען, זיי זענען פול מיט „געסטאפא"-אגענטען יודישע און נישט-יודישע. אויסרעדען א ווארט אין קאפע-הויז איז פאר א דייטשען יודען פונקט אזוי געפעהרליך, ווי אויף אן אפענער פערזאמלונג. קיינער קען נישט וויסען, ווער זיין שכן איז ביים דער ביינאנד טישעל. קיינער קען נישט וויסען, ווער עס הערט זיך אונטער אין קאפע-הויז.

דייטשע יודען מיידען דערפאר אויס די קאפע-הייזער, אפילו יענע קאפע-הייזער, וואס זענען געווארען א טייל פון דער יודישער געטא — יאט יענע צוויי-דריי קאפע הייזער, וואס בלויז יודען געהען אהין אריין.

אין די דאזיגע קאפע-הייזער פון דער געטא שפיגעלט זיך איצט אפ דאס גאנצע אומעטיגע גאסען-לעבען פון די יודען אין בערלין. דארט זיצען נאך ביי די טישלעך די פוילישע, די רומענישע, די עסט רייכישע, די גאליציאנער און די טשעכישע יודען, וואס האבען אמאל — אין די גוטע יארען — געמאכט גרויסע געלדער אין דייטשלאנד און וואס האבען נישט קיין חשק זיך אומצוקערען צוריק אהיים קיין פוילען, קיין רומעניען, קיין עסטרייך, אדער אין די אנדערע מזרח-אייראפעאישע לענדער, פון וואנען זיי קומען. קיין געשעפטען אין דייטשלאנד מאכען זיי איצט נישט מעהר, אבער זייער געלד קענען זיי סיי-ווי-סיי פון דאנען נישט ארויסנעמען.

זיצען זיי שטונדען און שמועסען אין דער געטא קאפע און רעדען, און שמועסען, און הרג'ענען איבער צייט מיט פלאפלען וועגן די בעסערע צייטען, וואס זענען שוין לאנג פארביי, און מיט חלומות, אז די איצטיגע צייטען קענען זיך נאך בייטען. דערווייל, כל-זמן זיי האבען קאפיטאל אין דייטשלאנד, לאזט מען זיי נאך זיצען אין בערלין. דער קאפיטאל וועט אויסגעהן, וועט מען ביי זיי צונעמען זייער וואוינ-רעכט אין דייטשלאנד און מע וועט זיי הייסען זיך אפטראגען צוריק אין זייערע געבורטס-לענדער אין משך פון פיר און צוואנציג שעה צייט.

ביי די צווייטע טישלעך אין קאפע זיצען אין צווייען און אין דרייען יודישע יונגע און מיטעל-יעהריגע פרויען אויסגעפוצט אין זייערע בעסטע קליידער און אויסגעפארבט אין פוילישער שמינקע. דאס זענען יודישע גאסען-פרויען. אויך זיי זענען א צייכען פון דער צייט. די נירענבערגער געזעצען פערבאטען בעציהונגען מיט „ארייער", קומען זיי „שליסען בעקאנטשאפט" מיט יודען.

זיי זיצען ביי די טישלעך אין די „געטא" קאפע-הייזער, ווארפען אויגען אויף יעדען אריינגעקומענעם יודען און בעדויערן די נישט-לאנגע פערגאנגענהייט, ווען זיי זענען געווען אויסגעשטעלט נישט בלויז אויף יודען, ווען זייער „פעלד פון פערדינסט" איז געווען פיל ברייטער ווי איצט און ווען די גרעסטע טייל פון די קאפע-הייזער האבען נישט געוואוסט ווער זיי זענען, און דערפאר אויך נישט געקוקט אויף זיי מיט אזא פעראכטונג.

די נויט אין דייטשלאנד האט איצט נישט איין יודיש מיידעל געטריבען צו פראסטיטוציע. ווערט דערפאר די מחנה פון די דאזיגע מיידלעך ביי די טישלעך אין די געצעלטע יודישע קאפע-הייזער פון דער געטא אלץ גרעסער און גרעסער. יעדע וואך קומען צו נייע פנימ'ער ביי די דאזיגע טישלעך — פנימ'ער פון יודישע יונגע פרויען, וואס האבען נישט קיין אנדער אויסוועג, ווי צו זוכען מענער אין דער געטא; פנימ'ער פון פרויען, וואס האבען וואהרשיינליך קיינמאל נישט געטרוימט פון פערקויפען זיך, אבער וועלכע מוזען דאס איצט טון אלס לעצטער מיטעל פאר זייער עקזיסטענץ.

די נאצי - פראפאגאנדיסטען אין בערלין נוצען-אויס די דאזיגע קאפע-הייזער צו ווייזען אנגעקומענע אויסלענדער „ווי גוט עס לעבט זיך די יודען אין דייטשלאנד אפילו איצט". זיי נעמען די אויסלענדער אין די „געטא-קאפען" און ווייזען זיי די זאטע פנימ'ער פון די מענער, ווייזען זיי די אנגעשמינקטע און אויסגעפוצטע פרויען, אבער פערגעסען צו דערצעהלען, אז די דאזיגע מענער זענען גארנישט קיין דייטשע יודען און אז ניינציג פראצענט פון די פרויען זענען גאסען-פרויען, געטריבען צו דער אונטערערדישער פראפעסיע דורך דעם נאצי-רעזשים און זיינע אנטי-יודישע פערפאלגונגען.

די צוויי-דריי יודישע קאפע-הייזער פון דער געטא, וועלכע די נאציס ערלויבען צו עקזיסטירען בלויז כדי צו קענען ווייזען אויסלענדער, אז יודען האבען זיך זייערע אייגענע פלעצער — אויך זיי האלטען איצט ביים אונטערגעהן. די „געטא" קען קיין רייכע קאפע-הייזער אין בערלין נישט אויסהאלטען און די צאהל אויסלענדישע יודען, וואס קענען זיך נאך אין די דאזיגע קאפע-הייזער ווייזען, ווערט זאגאר איצט פון וואך-צו-וואך קלענער.

אנשטאט קאפע-הייזער, מעהרען זיך איצט אין דער געטא אין בערלין די הייזער מיט די קליינע שילדען „פריוואטע מיטאגען". יודישע פאמיליעס האבען נישט פון וואנען צו לעבען — הויבט די באלעבאסטע פון הויז אן צו קאכען ביליגע פריוואטע מיטאגען פאר יודישע קונדען, וועלכע קענען זיך נישט פערגינען צו עסען א פולען מיטאג אין יא גוטען רעסטאראן. דער פאטער פון דער פאמיליע איז ארבייטסלאז און האט שוין אלץ אויספערקויפט און פערזעצט, מוז די מוטער ווערען אויף דער עלטער א קעכין און ארויסהענגען א קליינע שילד, אז זי סערווירט „גוטע און ביליגע פריוואטע מיטאגען".

פריוואטע מיטאגען „בלויז פאר יודען"... א נייע אינסטיטוציע אין דער בערלינער געטא...

אויף פערוויילונגען

נישטא אייגענטליך איצט קיין פערוויילונגען פאר יודען אין דייטשלאנד. יודישע פערוויילונגען, ווי טעאטער-פארשטעלונגען און קאנצערטען, זענען אלע קאנצענטרירט אין דעם אזוי-גערופענעם „קולטור-בונד", וואס איז א ספעציפישער געטא אנשטאלט און — לאמיר דא זאגען דעם אמת — דער דאזיגער קולטור-בונד איז ווייט נישט אויף זיין הויך. אלע זיינע פארשטעלונגען זענען גוטע און אלע זיינע קאנצערטען זענען ווייט נישט קיין פערוויילונגען.

אויף א קאנצערט פון איזא קרעמער, ארראנזשירט פון דעם „קולטור-בונד", בין איך היינטיגע וואך געזעסען און זיך געפיהלט, ווי איך זאל פאר וואכען ווערען ערגיץ אין א קליין פראווינץ-שטעטעל אין פוילען. דער עולם — קיין איין יונג פנים די שטימונג — דערשלאגען און קליינשטעטלדיג. דער זאל — א מרה-שחורה'דיגער, וואס קען אין קיין יום-טוב'דיגער שטימונג זיכער נישט ארייננברענגען.

אויף א צווייטען קאנצערט פון א יודישען כאר אין בערלין האב איך מיר אנגעטאן א כוח צו זיצען ביז צום סוף, נישט ווייל דער כאר איז א שלעכטער, נאר ווייל די שטימונג איז געווען עהנליך מעהר צו תשעה באב, ווי צו א פערוויילונגס-אווענד.

עס ליגט אויף יעדער יודישער פערוויילונג אין דייטשלאנד איצט אויסגעגאסען דער שאטען פון אומעט און פון טרויער. מען קומט אויף א יודישער טעאטער - פארשטעלונג אדער אויף א קאנצערט, טרעפט מען בלויז אלטע, צובראכענע, דערשלאגענע מענשען; הערט מען בלויז זיפצען פון עלטערן, וואס האבען נישט זייערע קינדער מיט זיך מעהר ביי דער זייט; זעהט מען בלויז, אז קיין יודישע יוגענד איז איצט מעהר אין דייטשלאנד נישטא.

די פערוויילונגען אין דייטשלאנד טראגען איצט אויף זיך דעם געטא-שטעמפעל נאך מעהר, ווי די היים, נאך מעהר ווי די גאס, נאך מעהר אפילו ווי די קאפע. קיין וואונדער נישט, וואס יודען ווילען בעסער זיצען אין דער היים. אין דער היים איז מען כאטש צווישען די אייגענע פיר ווענט, אין דער היים זעהט מען נישט אזוי בולט ווי דאס דייטשע יודענטום געהט אונטער. אין דער היים פילט מען דעם שונא אויף יעדער זייט וואנט, אבער מען פילט נישט, ווי שמעלער און שמעלער עס ווערט די געטא פאר יודען איצט אין דייטשלאנד.

און די דאזיגע געטא ווערט איצט שמעלער פון אלע זייטען.

ענגלישער אפיציר

וואס האט געדינט אין פאלעסטינע דערצעהלט וועגען יודען, אראבער און די ענגלישע בעאמטע

האנגלאס וו. דאף, וועמענס בוך אונטערן נאמען „א שווערד צו פערדינגען" איז ערשינען אין לאנדאן איז א מיליטער מאן, וואס די שווערד איז זיין פרנסה דערפאר מאכט האט ער א נאמען געגעבען זיין בוך וואס מיינט, אז די שווערד איז זיין אינסטרומענט. מיר נעהמען ארויס געוויסע שטעלען פון דעם אינטערעסאנטען בוך, וועלכע ווארפען א שיין אויפן לעבען פון די יודען אין א"י, אויף די יודיש אראבישע בעציהונגען, ווי אויך אויף דער אויפפירונג פון דער ענגלישער רעגירונג אין איהר מאנדאטען לאנד בעזונדערס אינטערעסאנט זענען די שטעלען אין צוזאמענהאנג מיט דער ענגלישער קאמיסיע, וואס פארשט איצט אויס די לאגע אין א"י.

דאגלאס וו. דאף איז אריינגעטרעטען אין דער בריטישער זשאנדארמעריע פאר פאלעסטינע אין דער צייט ווען דער נציב העליון פון א"י, איז געווען הער בערט סאמיועל. די צייט איז געווען א שטורמישע. פון אלע זייטען האבען יודען פון רוסלאנד, פון פוילען און פון אנדערע לענדער געצויגען צום לאנד, וואס איז פערשפראכען געווארען דורך דער באלפור דעקלאראציע צו די יודען. די ענגלישע רעגירונג האט ווערבירט צווישען די מיליטער לייט איהרע, וואס זענען צוריקגעקומען פון קריג, פאליציי און זשאנדאר מעריע פאר פאלעסטינע. דאף, וועלכער איז געווען איינער פון זיי, איז צוגעמיילט געווארען צום פארט אין חיפה וואו ער האט געהאט די אויפגאבע אכטונג צו געבען אויפן ברעג, ווי אויך אויף די פאסאזשירען וואס קומען אן מיט די שיפען.

דאף דערצעהלט ווי ער האט געטראפען א שרעק ליכע אומארדנונג אין חיפה'ער ברעג, די אראבישע בעאמטע זענען געווען שמוגלער און כאבארניקעס וואס אהן „באקשיש" האבען זיי קיין זאך נישט גע טון. אלערליי פערברעכער האבען זיך אויפגעהאלטען ארום פארט. זיי פלעגען בערויבען די פאסאזשירען וואס זענען אנגעקומען מיט צופראכענע אלטע שיפען און שיפלעך. זיי פלעגען אויך אמאל אריינווארפען אין ים אן אומגליקליכען עמיגראנט, ווען זיי זענען נישט געווען זיכער מיט איהם, צי ער וועט זיי נישט אויסגעבען פאר זייערע רויבעריען. יודישע יונגע לייט און מיידלעך, חלוצים און סתם אימיגראנטען, זענען אנגעקומען מיט שיפען פון פערשידענע לענדער, פיל פון זיי זענען אריינגעקומען מיט די ערגסטע שיפען אבי אריינצוקריגען זיך צו זייער אויסגעחלומטען א"י. א סך פון זיי זענען געווען טעליטענטע פון פאגראמען אין אוקראינע. עס איז געווען שווער זיך פארצושטעלען ווי אזוי מענשען האבען געקענט אויס האלטען דאס שווערע לעבען אויף די שרעקליכע שיפען, די צרות שפעטער אין דער קאראנטין אין חיפה די אראבישע אגיטאטארען האבען געערגערט געגען די חלוצים, אז זיי וועלען מיטברענגען אנשטעקענדע קראנקהייטען אין לאנד, און דערפאר טעפאדערט א שטרענגע קאראנטין פאר די אנגעקומענע. דאך זענען זיי געווען גליקליך און די דאזיגע זייערע האבען גע שיינט פון נחת וואס זיי זענען אנגעקומען אין זייער א"י. דאף, כאטש א הארטער זעלנער, איז געווען גע ריהרט צו זעהען די שמחה פון די עמיגראנטען, וואס כאטש זיי זענען מעהרסטענס געווען אינטעליגענטע מענשען מיט העכערער בילדונג, האבען זיי אויפגע נומען באהבה, אלע צרות און פיין און שווערע פעריג גונגען אין נייעם לאנד. אויפן בעפעהל פון דער הער בערט מאכט האט ער געמוזט זיך האלטען אין די פערזעצטע און זיין שטרענג צו די מענשען אין קאראנ טין. זיי איז פערבאטען געווען צו קומען אין בעריה רונג מיט די יודען פון לאנד. מען האט צו זיי נישט צוגעלאזט די קרובים, וואס זענען געשטאנען הינטער דעם צוים און אריבערגעשריגען, אויספרעגענדיג זיך אויף זייערע אין גלות. טיילמאל פלעגען יונגע אימי גראנטקעס נישט קענען פערטראגען מעהר די צרות אין קאראנטין און זיי האבען פראטעסטירט. אבער עס איז קיינמאל געווען איין ווארט, אז זיי וועלען צו ריק געשיקט ווערען צו דער שיף, אז זיי זאלען ווייטער מעהר אריבערטראגען אלע פיין אבער בלייבען אין לאנד. דער פארט איז דאמאלס געווען א נעסט פון מאלאריע, נישט איין חלוץ און חלוצה זענען קראנק געווארען און אפילו אוועק פון דער וועלט צוליב דעם אבער מען האט אלץ אנגענומען פאר ליב פאר א"י.

בעדואינער הרוזען און אראבער האבען ארומ געשלעפט זיך איבער די וועגען און כנאנגען ווי נאר עס האט זיך געלאזט. זיי האבען צושטערט די חלו צישע קבוצות, וואס פיל פון זיי האבען אפילו נישט ג' האט קיין הייזער, נאר בלויז צונויפגעשלאגענע ביידלעך. איינמאל זענען זיי די דרוזען בעפאלען דעם האר-קאמישיאנער סעמיועל אליין, ווען ער איז גע פאהרען מיט אן אויטאמאביל אין דער אויבערשטען גליל לעבען מתולה. דריי מאן פון דער וואך זענען פערוואונדעט געווארען דער הויכקאמישיאנער אליין האט זי מיט נסים געראטעוועט. אין אזא אומרוהיגער צייט איז אויסגעקומען דעם פערפאסער צו דינען אין ארץ ישראל.

פארוואס ענגלישע בעאמטע זענען פריינדליכער צו אראבער ווי צו יודען.

דער פערפאסער געהט אריבער פון דער צייט פון הערבערט סעמיועל און קומט צו דער צייט ווען סעמ יועל איז אוועק און אויף זיין ארט איז אנגעקומען פעלד מארשאל לארד פלומער. ער שילדערט די שטי מונג וואס האט זיך גלייך געביטען ביי די ענגלישע בעאמטע אויף עהנער בנוגע יודען, ווי נאך דער יוד סעמיועל איז אוועק און דער גויאישער גענעראל איז געקומען אויף זיין ארט.

„עס איז געווען קאמיש צו זעהען, — שרייבט דאף — ווי דער ענגלענדער האט גלייך געביטען דעם טאן, ווי נאר די שיף מיט וועלכער סעמיועל איז אוועק געפאהרען האט זיך דערווייטערט פון ברעג. אנגע קומען קיין א"י איז סעמיועל מיט פאמפע אויף א קריגס שיף הארמאטען האבען געשאסען צום קבלת פנים. אפגעפאהרען פון א"י, איז סעמיועל אויף א קליין שיפעל אין דער בעגלייטונג פון בלויז עטלי כע אראבישע פאליציאנטען, נאך דעם ווי ער האט מיר געגעבען די האנט, האב איך אויסגעשאסען פון א אלטען טערקישען קאנאן לכבוד דעם אפפאהריג רען הויכקאמישיאנער. האטש מען האט נאך געזע העט די שיף זיינע, האט שוין דער ענגלענדער ארויס געוויזען זיין סימפאטיזירונג צו די יודישע משפחות וואס פלעגען פריהער שטעהן נאהענט צום הויכקאמישיאנער און אינטעלעקטואלען גווארען צו בע לער אין פארטום. אנטיסעמיטיזם איז מעהר נישט גע ווען טריף, און די ענגלישע בעאמטע האבען עס גע קענט ארויסווייזען, ווייל זיי האבען שוין געפילט נאך דעם פון פריהער. (ווייטער מארגען.)

די ערשטע יודיש-קריסטליכע מלחמה איז ארויסגעקומען דורך א ליבע

פון ש. קראכמאל

די יודישע אויטאנאמע געגענד

ווארט אויף דער יודישער אינטעליגענץ

אויף דער איניציאטיווע פון דער רעדאקציע פון „עמעס" און פון דער יודישער שרייבער-ארגא ניזאציע איז איינגעארדענט געווארען א צונויפקום פון דער מאסקווער יודישער אינטעליגענץ מיט דעם סעקרעטאר פון דעם געגענט-קאמיטעט פון דער קא מוניסטישער פארטיי אין בירא-בידזשאן, א. כאיוקין. דער סעקרעטאר האט געהאלטען א לענגערע רעדע, וואו ער האט געגעבען א סך אינפארמאציע וועגען דער יודישער אויטאנאמער געגענד, ער האט אנגעוויזען אויף דעם כסדר'דיגען וואוקס פון דער יודישער בעפעלקערונג, ווי אויך אויף דער סיסטע מאטישער פערבעסערונג פון די דארטיגע לעבענס-בעדינגונגען.

כאיוקין האט אויך אונטערגעשטראכען אז די צענטראלע רעגירונג און פארטיי-ארגאנען שענקען אן אויסנאמליכע אויפמערקזאמקייט דער יודישער אויטאנאמער געגענד און אז בעזונדערס זענען די פיהרער קאלינין און קאהאנאוויטש פעראינטערעסירט אין אלע דעטאלען פון דער בירא-בידזשאנער בוי אונג. ביי דעם אלעם — האט כאיוקין אנגעוויזען — נויטיגט זיך די געגענט אין מענשען, ספעציעל אין אינטעליגענץ.

אויף א פראגע, אין וועלכע קאדרען (אנפיה רענדיגע גרופען) בירא בידזשאן נויטיגט זיך איצט בעזונדערס, האט כאיוקין געענטפערט:

„אין דער יודישער אויטאנאמער געגענט איז שוין פארהאן א גרופע יודישע שרייבער. עס איז אבער ווייניג. פאר בירא-בידזשאן שטעהט די אויפ גאבע צו ווערען דער צענטער פון דער סאוויעטישער יודישער קולטור, און דאס לייגט ארויף א געוויסע פעראנטווארטליכקייט אויך אויף די יודישע שריי בער, וואס דארפען ארויסווייזען די נויטיגע אקטיוו קייט, כדי די אויפגאבע זאל וואס שנעלער געלייזט ווערען. א שארפע פראבלעם איז אויך פאר דער יודישער אויטאנאמער געגענד די פראגע וועגען טעאטער. פארהאן שוין דארט א טאלאנטפולער טע אטער-קאלעקטיוו, אבער ער האט נישט די נויטיגע הויך-קינסטלערישע אנפיהרונג, נעמענדיג אין אכט די גרויסע פערספעקטיווען, וואס שטעהען פאר בירא בידזשאן, איז אלץ, וואס איז שוין דארט פארהאן — ווייניג."

כאיוקין האט דאן געערערט וועגען דעם, ווי שטארק די געגענד דארף האבען אנדערע קאדרען פון אינטעליגענטע פראפעסיעס:

„הויך-קוואליפיצירטע אינזשעניערען, קינסט לער, טעכניקער, דאקטוירים — דאס זענען אלץ מענשען, וואס די געגענד דארף נויטיג האבען. מיר האבען דאקטוירים, אבער דאס זענען נאך אלץ יונגע, נישט קיין דערפאהרענע מענשען. אין דעם, וואס מען מען האט נאך נישט די בעסטע מענשען, איז אויך שולדיג די געגענד. נישט אלעמאל זענען זיי אויפגענומען געווארען ווי עס בעדארף צו זיין. נישט אלע מאל האט, אגב, בירא-בידזשאן געהאט די פולע מעגליכקייט דערצו. אבער שולדיג זענען אויך די מאסקווער ארגאניזאציעס, וואס טוען נישט גענוג פאר דעם צוזעק פון צוציהען וואס מעהר קוואליפיצירטע קאדרען צו דער געגענד."

די לאגע, האט כאיוקין ווייטער געערט, ווערט אבער אלץ בעסער און מיר שטעלען דער יודישער אינטעליגענץ ארויס א פאדערונג:

„פאהרט צו אונז! לאמיר אינאיינעם בויען די יודישע אויטאנאמע געגענד!"

ביי דער בעגעגעניש זענען געווען די שרייבער ליטוואקאוו, ארשאנסקי, ראבין, פרץ מארקיש און אנדערע. מארקיש האט געהאלטען א לענגערע רעדע, וואו ער האט געשטיצט כאיוקינס פארשלאג אויפצו הויבען א גרויסע בעוועגונג צווישען דער יודי שער אינטעליגענץ צו פאהרען ארבייטען אין דער יודישער אויטאנאמער געגענד.

מאַצקעוויטש שרעקט פאַר'ן יודישען גייסט

ער איז נישט קיין ענדעק, נאָר סתם אַ שונא-ישראל

ס'גייט איצט אַ קאָנטרעדאַנס צווישען סט. מאַצקעוויטש'ן און דעם אָרגאַן פון דער ענדעציע — דעם „וואַרש. דז. נאַראָדאָווי“. דער ענדעציע איז געלונגען אַריינצוציהען אין דער ספערע פון איהר טעטיגקייט און אידעאָלאָגיע בלי-ספק אַ וויכטיגען און קאַמפּסלוסטיגען שותף.

פיהרט זיך טאַקע שוין זינט אייניגע חדשים אַ פריינדליכער דיאַלאָג צווישען מאַצקעוויטש'ן און דער ענדעציע. דער „וואַרש. דז. נאַראָדאָווי“ פּראָוואָצירט דעם מיינונגס-אויסטויש און סט. מאַצקעוויטש האַלט נאַטירליך פאַר זיין חוב אויף די פראַגען און טענות צו ענטפערן.

אין שייכות מיט דער דאָזיגער דיסקוסיע שרייבט מאַצקעוויטש אין לעצטען נומער פון ווילנער „סלאָוואָ“ פאָלגענדעס:

„די חלומות פון נישט זעלטען אידעאַלע מענשען, אַז יודען זאָלען צושווימען ווערען אין פּוילישען פאָלק ווי צוקער אין טיי האָבען אָפּגענאַרט. מיר זענען אין 20-טען יאָהרהונדערט געקומען צו דער איבערציינגונג, אַז ראַסע, עטנישע אָפּשטאַמונג און אויך די בעזונדערע אייגענטימליכקייטען פון יודישען פאָלק זענען נישט אַזעלכע זאַכען, וועלכע מ'קען, און מ'דאַרף איגנאָרירען אָדער פאַרקערט, צווישען יודען אין פּוילען און אויך צווישען יודען אין גאַנץ אייראָפּאַ האָבען געזיגט די נאַציאָנאַליסטישע טענדענצען, די אַסימילאַציע איז אויסגעשפּאָט געוואָרען“.

און ווייטער שרייבט מאַצקעוויטש:

„די יודישע קולטור! דאָס איז דער אַממייסטענס עמפינדליכער געביט, און מיר איז באמת, שטענדיג אומאָנגענעהם אַרויסצוטרעטען געגען אַ ווערק פון אַ גרויסען טאַלאַנט, אָדער אַ נאָמען, וועלכער איז בעשטראַהלט פון געניאַליטעט. איך וועל אָבער מיין בעציהונג צו די דאָזיגע ענינים דערקלערען מיט אַ ביישפּיל. אָט איז פאַרהאַן אַ דראַמאַטישע שאַפונג — „דיבוק“ — אַ ווערק פון פּרעכטיגער טעאַטראַלער קונסט. אַזאַ קאָנצענטרירטקייט, אַזאַ עקסטאַטיק פון פּאַטאָס — האָב איך זעלטען ווען ס'איז געזעהן אויף דער סצענע. איך בין גרייט פון דעם דאָזיגען שטיק ענטציקט צו ווערען, ווי מיט אַ פּרעכטיגער יודישער טראַגעדיע, אָבער מיין ענטציקונג וועט פאַרוואַנדעלט ווערען אין אַ כעס, ווען מ'וועט אָנהייבען צו בעהויפּטען, אַז דער „דיבוק“ איז אַ דענקמאַל פון דער פּוילישער קולטור. און דאָס איז נישט דערפאַר, וואָס מיר זאָל איינפאַלען, אַז „דיבוק“ שטייט אין קינסטלערישען, סצענישען אָדער ליטעראַרישען זין נידריגער פון די ווערק פון קיעזשינסקי'ן, פיאַלקאָווסקי'ן אָדער וואָראָשינסקי'ן, ד.ה. פון פּוילישע שריפטשטעלער, נאָר דערפאַר, וואָס דער „דיבוק“ איז שעהן, אָבער דער פּוילישקייט איז ער פרעמד. דאָס יודישע פאָלק איז אַ גרויסע אינדיווידואַליטעט — זאָל עס דעריבער פאַר אונז לאָזען דאָס רעכט צו פאַרטיידיגען די אייגענע אינדיווידואַליטעט אויפ'ן געביט פון דער נאַציאָנאַלער קולטור“!

מאַצקעוויטש גייט איבער נאָכדעם צו דער יודישער פּאָליטיק און שרייבט:

„איצט בעטראַכטען יודען פון דער גאַנצער וועלט, אָרימע און רייכע, אַסימילירטע און ציוניסטען, געשמד'טע און נישט געשמד'טע, רעוואָלוציאָנערען, רעליגיעז-אינדיפערענטע און רבנים — אַלע האַלטען זיי היטלער'ן אַלס זייער גרעסטען שונא און זיי חלומ'ען און בעמיהען זיך, אַז אין אייראָפּאַ זאָל געשאַפען ווערען אַ קאָאַליציע, וועלכע זאָל צורייבען דייטשלאַנד. אַזוי איז דאָס, צי נישט? דאָס וועט דאָך קיינער נישט, און יודען אַוודאי נישט אָפּלייקענען. אגב. האָב איך שוין צענדליגער מאָל ערקלערט, אַז ווען איך וואָלט געווען אַ יוד, אַ האַלבער אָדער אַ פערטעל יוד — וואָלט איך געטון דאָס זעלבע“.

„דערפון איז אָבער נישט געדרונגען, אַז פּוילען דאַרף זיך איינשפּאַנען אין דעם דאָזיגען רייטוואָגען פון יודישער פּאָליטיק“.

אויסגעהענדיג פון דעם דאָזיגען שטאַנדפּונקט, פאַרשטעה איך נישט, פאַרוואָס מיר זאָלען נישט דערשאַצען די יודישע געפאַהר און די יודישע איינפלוסען סיי אויפ'ן נאַציאָנאַל-קולטורעלען געביט, סיי אויפ'ן געביט פון אויסערן-פּאָליטיק.

וואָס איז שייך די סאָציאַל-ווירטשאַפטליכע ענינים וועל איך דערמאָהנען דאָס געוואַגטסטע און ווייטגעהענדסטע ווערק פון וול. סטודניצקי — „די פּויליש-יודישע פראַגע“, אַלזאָ, פון דעם אַמאָליגען גע"ו. אַקטיוויסט. און טאַקע דערין געהט עס מיר היינט, אַז דער פאַקט, וואָס ה' וול. סטודניצקי איז אין די יאָהרען 1905—1914 געווען אַן אַקטיוויסט, אַלזאָ, פון גאַנץ אַנדערע מיינונגען, ווי ראָמאַן דמאָווסקי — זאָל נישט דינען אַלס אַ שטערונג אין דער בשותפותדיגער אַנטיבאָלשעוויסטישער פּראָפּאַגאַנדע.

ווער דאַרף אין פּוילען קומען צו דער מאַכט? דערויף ענטפערט סט. מאַצקעוויטש:

„צו דער מאַכט אין פּוילען דאַרפען קומען יונגע מענשען, נייע, וועלכע זענען מיט צעהן יאָהר יונגער פון מיר. איך קען נישט נעהנטער די בעלגישע בעציהונגען, אָבער פון אַלע אַנטיבאָלשעוויסטישע בעוועגונגען דוכט זיך מיר אויס, אַז די בעוועגונג פון דעגרעל'ן ענטהאַלט אין זיך אַממייסטען עלעמענטען, וואָס זענען צוגעפּאַסט פאַר דעם פּוילישען קלימאַט“.

צום סוף ענטפערט נאָך מאַצקעוויטש אויף די פאָרוואורפען, וועלכע זענען איהם געמאַכט געוואָרען, אַז ער זאָל אין זיינע אַרטיקלען אין די יום-טובדיגע נומערן פון „סלאָוואָ“ — האָבען געמאַכט אַ אָפּערטע דער ענדעציע.

עס איז צו בעדויערן — שרייבט מאַצקעוויטש — וואָס די דאָזיגע צייטונגען אָבסערווירען נישט די אָפּערטעס, וואָס ווערען געמאַכט דעם קאָמוניזם אין דער פּוילישער פּרעסע. דאָס איז אָבער נישט קיין שום אָפּערטע אין בעצוג צו דער ענדעציע. אַן ענדעק בין איך נישט געווען, איך בין עס נישט און וועל עס נישט זיין, דאָס איז נאָר אַ פּרוב צי עס איז נישט מעגליך צו קאָנצענטרירען אַלע פּאַטריאָטישע כחות אונטער איין פאָהן. דער ענדעקישער יוגענד קען מען פאָרוואַרפען דאָס אָדער יענץ. מיר ווייסען אָבער, אַז אין פאַל פון אַ מלחמה, וועט זי דיסציפּלינירט זיך שטעלען אין די רייהען.

מיר קענען זיך נישט דערלויבען, אַז מיר זאָלען דערגיין צו דעם מצב פון שפּאַניען. מיר מוזען שאַפען אַ נאַציאָנאַלע פאַרשטענדיגונג דורכ'ן עלימינירען: 1) אַלע יודישע עלעמענטען, 2) אַלע עלעמענטען, וואָס זענען אונטערגעוואָרפען די סאָציאַליסטישע אָדער מאַסאָנישע אינטערנאַציאָנאַלען, 3) אַלע האַלב אָדער פערטעל קאָמוניזירענדע עלעמענטען, 4) און אויך די אַלע, וועלכע מ'קען איבערלאָזען פאַר די געניע שטודיען איבער ריסעלין (דאָס איז אַן אַלוזיע צו די פריינד פון יוניצעגטי זשימאָווסקי, דעם רעד. פון „קור. פאָר.“).

אַלזאָ מאַצקעוויטש'עס ענטפער איז קלאָר: ער איז נישט קיין ענדעק, אָבער דערפאַר איז ער אַן אויסגעשפּראָכענער חסיד און קעמפער פאַר אַלע פאַשיסטישע רעזשימען, אָנהויבענדיג פון היטלער'ן ביז דעם נאָך נישט דערגאַנגענעם „בעלגישען דיקטאַטאָר“ דעגרעלי, אַ פאַרביסענער געגנער פון אַלע, אַ הויז פאַשיסטישע, אינטערנאַציאָנאַלען און אַ שונא ישראל, וועלכער איז בעהערשט פון אַ פּאַנישער שרעק פאַר דעם יודישען גייסט.

צוזאַמענפאָהר אין ישיבת חכמי לובלין

לובלין, דער פלאַן פון כינוס איז געווען פון י"ז — כ' טבת. ד. ה. פון דאָנערשטאָג ביז זונטאָג. פאַקטיש האָט זיך דער כינוס אָנגעהויבען נאָך מיט וואָך

פרייטאָג צו נאַכטס.

ביים דאַוונען בעמערקט מען אַ געוויסע ענגקייט, די גאַלעריע פּערפולט. די שטימונג גאָר א געהויבענע א צופרידענער שמייכעל טראָגט זיך איבער פון צייט צו צייט איבער אַלע פּנימער. עס דאַווענט א תלמיד הישיבה בעגלייט דורכן ישיבה כאָר, וועלכע ברענגען אריין דאָס גרעסטע התלהבות ביי אלע מתפללים. נאָך די תפילות זאָגט דער ראש מתיבתא הגאון שליט"א א טיעפען מאמר וועלכער איז אונדירעקט געווענדעט פאר די למודים און געסט. נאָכדעם זאָגט א מאמר דער קאַלישער רב המה"צ ר' שלמה שיקלער שליט"א געוו. תלמיד פון רב זצ"ל. דער מאמר איז געהאַלטען געוואָרן אין גאָר א ריהרענדער פאָרם, בכלל איז דער רושם נאָך די מאמרים געווען א קאָלאָסאַלער אָנ'אָמת שבתדיגער.

7.30 איז פאָרגעקומען די סעודת שבת מיט דעם אָנטייל פון אַלע געסט און נשיא שלטון רוחני דער באיאַנער רבי שליט"א.

נאָך דער סעודה האָבען געהאַלטען צוויי תלמידים גאָר אינטערעסאַנטע טיעפע פּלפּול שמועסען פון די צו"ם מרדכי יחיא לובאַרט, פון „קיבוץ“ פּי שעל גלאָווינסקי פאַרעמביץ. אין די גאָר שפּעטע נאַכט שעהן האָבען זיך פאַרצויגען די פאַרשידענע מסיבות און ידידותדיגע צוזאַמענטרעפען. אין פאַרשידענע ישיבה זאַלען.

שבת.

שבת ביים דאַוונען זעהען מיר א גרויסע צאָהל חשובים בעה"ב פון לובלין, פאַר קריאת התורה האַלט א ריהרענדע בעגריסונג הרב אַהרן לעווענטאָהל. ער אדרעסירט זיין בעגריסונג צו די געסט און בפרט צום פרעז. פון אָרט. ראַט מאַזור. ער רעדט קלאָר און איבערצייגענד איבער די צילען פון דער ישיבה און די פּראָפּאָרציאָנעל קליינע אינטערעס צו איהר. ער זאָגט צוו. אגד. מיר די תלמידים פון דער ישיבה דאָ האָבען אַמשטאַרקסטען אַפּלאָדירט דעם הערליכען זשעסט פון פרעז. מאַזור מיטן אָבזאָגען זיך פון דער פרעזעס סור פאַרשטעהענדיג, אַז איידער צו פאַרוואַלטען די כוחות אויף קאַמפען קאָנען די זעלבע כוחות אויסגעניצט ווערען אויף העכערע אידעאַלע צילען ווי עס איז יח"ל וועלכעס פרעז. מאַזור איז אויך איהר פרעזעס. און וועלכען מיר האָפען אַז דער פרעז. מאַזור וועט זיך איצט שטאַרקער און אינטענסיווער ווידמען פאַר דער ישיבה, די תפילות האָבען זיך פאַרצויגען ביז 2 א זייגער נאָכ'ן טראַפליך האָבען עס איינע בעצייכענט א „ראש השנה'דיגען דאַוונען“. נישט נאָר דער זין פון דאַוונען איז געווען א ראש השנה דיגער, כאָר אויך די שטימונג: די חשבון הנפש שטימונג, דער הערהויבענדער רושם פון די גזירה טעג, וועלכע האָבען טיף ערשיטערט יעדעס יודיש הארץ.

שבת-צונאַכטס.

די סעודת מלוה מלכה איז געווען די אמת'ע אַטראַקציע. עס איז געווען עפּעס אַזעלכעס וואָס עס איז שווער איבערצוגעבען שמחה און התלהבות אַ קדושה פריידיגע אַטמאָספערע איז געווען ממש פיהלבאַר. ביי דער סעודת מל"מ זענען פאָרגעקומען ענגע קאָמיסיע בעראַטונגען דאָזיגען די אָפיציעלע אַרמיג. ראַט זיצונג איז אָפּגעלעגט געוואָרען ביז זונטאָג ווען עס וועלען שוין זיין אָנוועזענד אַלע ערוואַרטעטע געסט. צו דער סעודת מל"מ זענען שוין אָנגעקומען די לעצטע געסט און דעלעגאַטען. איהר זעהט ביים טיש די פרעזעס פון פאָלגענדע קהילות:

פרעז. בערנמאַן (סטאַניסלאַוואָוו) העבער (קאַליש) שפּינדעל (קאַליש) קילבערט (פּלאָצק), די חשובע רבנים און גאונים; הגה"צ דער נשיא פון שלטון הרוחני ר' מנחם זעמבא שליט"א הרב מאַזור (וואַרשע) שלמה שיקלער (קאַליש) ריש מתיבתות פון קאָזיר גלוב און קאָלביעל די רבנים תלמידים פּיטסטערבוש ראַכוב אויסאיבעל ליפסק, גאָטוויליג קאָנצוגא, הויער סטרי, תלמיד לובלין, האַכבערג זוואָלין האַלבער שטאַם גורליץ ווייס דאַליגאַ א. אנד. חשובע געסט פרעז. ר' י. מ. לעווין טומענפעלד, פיערשטיין, א.ז. פרידמאַן, רעד. רוגובי, זאַמענפעלד, קאָהן, בלאָהשטיין, טרויפּע, לאָדז, הירשפרינג, בעהנלאַס, האָסט, קראָקע. שווייצער סאָסנאָוויץ קאַנדעל קאָנצוגא א. אנד. געסט און חשובע בעלי בתים.

די טישען זענען העכליך סערווירט דער עס זאַל אילומינירט, אַלס קלאַפּט צום ריטם פון דער חגיגה וועלכע שאַפט די יו"ט שטימונג. דאָס ערשטע נעמט דאָס בעגריסונגס וואָרט דער קאַלישער רב שליט"א וועלכער בעגריסט די חשובע ערשט אָנגעקומענע געסט. די בעגריסונג איז געווען הארציג און ריהרענד. דאַן בעגריסען צוויי תלמידים אליעזר פעלדהערבג פון קיבוץ און אלימלך שימיץ פון תקיפה. די בעגריסונגען זענען געהאַלטען געוואָרען אין גאָר א העכערליכען פאָרם פון האַרציגקייט וועלכע האָבען געמאַכט דעם געהעריגען עפעקט. א העכסט ריהרענדע בעגריסונגס רעפעראַט האַלט דער מיטגליד פון שלטון הרוחני הגאון ר' מנחם זעמבא שליט"א ער מאַכט א אַנאַלאָגיע צווישען דעם אַמאָליגען „וימררו“ און היינטיגען, און דער איינציגער טרייסט, די איינציגע האָפענונג געבויער און ריקען האַלטער פון דער היינטיג פינסטערער צייט זעגט איך מחזר נפש פון מז בת התורה דאָ אין דעם גרויסען היכל התורה יח"ל. די ווערטער פון חשובען גאון האָבען אַרויסגערופען טרערען ביי אַלע אָנוועזענדע. עס נעמט דאָס וואָרט פרעז. פון אגודת ישראל אין פּוילען ר. י. מ. לעווין וועלכער שילדערט מיט קלאָרע פאַרבען דעם מצב פון אָרטאָדאָקסישען יודענטום די פאַרשידענע אַטאַקעס וואָס דער תורה יוד האָט אויסצושטעהן פון די שונאי פּנים און חוץ. צום סוף רופט ער אויס צו אינערליכען אמתען שלום צווישען דער גאַנצער אָרטאָדאָקסיע, וועלכער איז דער וועג פון תורה און גאולה.

עס רעדט דער ראַכאָווער רב פרעז. פון אח"י איבער די צילען און אויפגאַבען וועלכע אח"י האָט געשטעלט צו פאַרווירקליכען אין לעבען און וועלכע האָט שוין רעאַליזירט ער רופט אויס: אָט זענען די „בכורים“ פון אונזער אַרבייט די תלמידים דעלעגאַציע פון דער ראַכאָווער מכונה וועלכע זענען בני תורה און יר"ש מיר וועלען פאַרשפּרייטען איבער גאַנץ פּוילען פיל מכונות וועלכע זאָלען צוריקהאַלטען דאָס יונגע דור פון דעזערציע און גלייכצייטיג צושטעלען די געהעריגע אויסגעשולטע תלמידים. מאַטעריאַל קיין יח"ל. ער ווייזט אויך אָן אויף דער מכונה ענטווילונג אין לובלין אונטער דער לייטונג פון הרב תלמיד און צו"ם בנימין יצחק וויערניק וועלכע פאָדערט אָבער א גרעסערע פּאַראינטערעסירונג פון די היגע בעלי בתישע קרייזען וואָלט עס געוויס זיך צעוואַקסען פאַר א וויכטיגען פאַקטאָר אין לובלין.

ס'רעדט פרעזעס מאַזור: „איהר האָט אונז בעגייסטערט און געדאַנקט פאַר דער טובה וואָס מיר האָבען אייך געטון קומענדיג קיין לובלין איהר האָט אונז בעדאַרפט צו דער תורה רופען, איהר האָט בעדאַרפט געבען אונז א בעשולדיגונגס רעדע אַרויסרוקען מיר האָבען מיט אייך דאָס שותפות פון „יששכר“ און „זבולון“ געשלאָסען, ווי ערליך האָט איהר אייער טייל אויסגעפיהרט, מיט וויפיל געוויסענהאַפטיגקייט האָט איהר אייער מיסיע ערפיהלט. אָט האָב איך ערהאַלטען א פּעטיציע פון א גרויסען טייל תלמידים וועלכע פאַרלאַנגען מען זאָל אויך אין ימים טובים צייטען פאַרבלייבען אין ישיבה, ווי האָבען נאָך אַליין מורא טאָמער ערפיהלען זיי נישט זייער פליכט לגבי אונז, וועלען זיי אויך די צייט אויסנוצען צו בעזייטיגען דאָס אונזער שותפות-דיגע אייגענטום. אָבער מיר, ווי נישט טאַקטפול האָבען מיר געהאַנדעלט לגבי אייך מיר זענען אייך שולדיג פיל, איך ווינש מיר אין מיינע געשעפטען אַזעלכע ערליכע געוויסענהאַפטע שותפים, נישט נאָר אייערס האָט איהר דערפיהלט, אָט זעהען מיר שוין דעם דיווידענד. די ראַכאָווער תלמידים. אָבער מיר זענען נאָך שולדיג א סך צום קאַפּיטאַל, זייט נישט בעזאָרגט, מיר וועלען טראַכטען אייערע בקשות צו ערפיהלען, און פון היינט אַקטיוו זיך בעטייליגען אין דער הייליגער ישיבה אַרבעט“. די האַרציגע רעדע פון פרעז. מאַזור איז רוישיג אַפּלאָדירט געוואָרען.

סענאַטאָר טראָקענהיים רעדט איבערן שווערען מצב פון כלל ישראל היינט צו טאָג.

אַן ענגלישער קעניג

וואָס האָט ליב געהאַט נאָר מיאוסע פרויען

די לעבענס-געשיכטע פון דזשאָרדזש דעם ערשטען

פון ב. י. גאָלדשטיין

אָבער בעקאַנט האָט זי זיך געמאַכט אין דער וועלט אַלס די דאַטשעס פון קענדאַל. און אַלס דאַטשעס האָט זי דערנאָך דורך קעניג דזשאָרדזש'ס אַ בעפעהל געקראָגען אַ יעהרליכע פּענסיע פון 7,500 פונט שטערלינג פון דער ענגלישער קאַסע; און אין דערזעלבער צייט האָט מען איהר פאַרזיכערט, אַז אויב די סומע איז צו קליין פאַר איהר, איז איהר דערלויבט צו עקספּלואַטירען יעדען פּריוואַטען קוואַל, וואָס געהער דעם לאַנד, און וואָס זי קען ערגעץ אויסזוכען אין לאַנד.

די לאַנגע, טרוקענע מעלוסינע האָט מעהר נישט בעדאַרפט ווי נאָר הערען אַזעלכע דבורים. זי האָט שוין פון פריהער גענומען רעכטס און לינקס און בעהאַלטען אין אייזערנע שראַנקען. איצט, אַז דער קעניג אַליין הייסט איהר געבען, איז עס דאָך פשוט אַ מציאה. זי האָט אויך אָנגעהאַלטען עטליכע שטעלעס, פאַר וועלכע זי האָט געקראָגען הויכע שכירות, כאָטש זי האָט די אַרבייט געטון דורך פרעמדע הענד, און ביליגע. אָט האָט, למשל, דער שטאַלמייסטער זיך אָנגעגעבען אין רעזיגנאַציע, האָט מעלוסינע פאַרנומען די שטעלע, געמאַנט שכירות, און די אַרבייט האָט געטון עפּעס א יונגעל פאַר אַ שיבוש. און טאָמער איז דאָס ווייניג, האָט זי נאָך אָפּגענאַרט די, ביי וועמען זי האָט גענומען כאַבאַר: זי האָט דעם לאָרד סוטערלאַנד פאַרקויפט דעם מאָנאָפּאָל צו מאַכען קופערנע מטבעות פאַר אירלאַנד, ווייל זי האָט געוואוסט, אַז נאָר דער איינפלוסרייכער לאָרד וועט קאָנען פּועל'ן ביים פאַרלאַמענט, אַז דער מאָנאָפּאָל זאָל בעוויליגט און אונטערגעשריבען ווערען. אַזוי גיך ווי דער לאָרד האָט געהאַט די דערלויבניש אויפ'ן מאָנאָפּאָל, איז זי אַוועק און איהם פאַרקויפט צו אַן אַנדערען. דער לאָרד האָט אפילו נישט געקאָנט פּראָטעסטירען, ווייל דורך דעם וואָלט מען זיך דערוואוסט, אַז ער האָט די דערלויבניש אויסגעבאַרט פאַר זיך אַליין.

מענשען וואָס זענען אַנטלאָפען פון לאַנד צוליב זייערע באַנקראָטען, רעוואָלוציאָנערע האַנדלונגען אָדער פשוט'ע פאַרברעכענס, האָבען ביי איהר געקויפט דערלויבענישען אויף צוריקצוקומען אין לאַנד אריין; מענשען וואָס האָבען זיך פאַרזינדיגט פאַר'ן קעניג און געמוזט אָפּטרעטען פון לאַנד, האָבען ביי איהר געקויפט מחילות (פּאַרדאָנס) פונ'ם קעניג.

געווען זאַכען און לאַנד-אייגענטום וואָס זי האָט אין לאַנד גופא נישט בעקאָנט פאַרקויפען, האָט זי מיט דעם אָנגעשפּאַרט אין אַל די אייראָפּעאישע לענדער. דערצו האָט זי נאָך גענומען כאַבאַר פון פרעמדע קעניגען און מאָנאַרכען. אַזוי, למשל, ווייסט מען, אַז זי איז געשטאַנען אין פאַרבינדונג מיט'ן פראַנצויזישען אַמבאַסאַדאָר, וועלכער האָט געוואוסט ווי אַזוי צו בעצאָהלען פאַר איהר פריינדשאַפט, וואָס איז דורכאויס געווען געגען די אינטערעסען פון ענגלאַנד; און אַזוי זענען אויך געווען איהרע „פריינדליכע“ בעציהונגען מיט'ן עסטרייכישען הויף.

און טאָמער האָט זיך געפונען ערגעץ אַ שגץ, וואָס האָט געוואַגט אויסצושרייען אין דער עפענטליכקייט די געמיינהייטען וואָס ווערען אָפּגעטון אינ'ם קעניגליכען הויף, האָט מען איהם געשטעמפּעלט פאַר אַ מורא'דיגען פאַררעטער און פאַרשיקט אין געפענגעניש. אַזוי האָט מען איין שרייבער פון אַ בריף אין „מיסט'ס דזשורנעל“, וועלכער האָט געשריבען, אַז דער הויף אין ענגלאַנד טרייבט אַ שפּיאָנאַזש וואָס איז געפעהרליך פאַר'ן לאַנד, פאַרשיקט אויף יאָהרען-לאַנג אין געפענגעניש און אויך שטראָפירט מיט געלד. דזשאַן קער פון קערסלאַנד איז געווען אַ רעגירונגס-שפּיאָן, וועלכער האָט אין די צייטען פון דער קעניגין אַננאַ אויפגעטון אַ סך גרויסע און וויכטיגע זאַכען פאַר ענגלאַנד. די קעניגין האָט איהם דערפאַר בעשטימט אַלס גאָווערנאָר אין בערמודאַ. ער איז אויך געווען אין דער דעלעגאַציע, וועלכע האָט געבראַכט דזשאָרדזש'ן פון האַנאָווער קיין לאָנדאָן. פּלוצים בעקומט ער אַ דעקרעט פון לאָנדאָן, פון וועלכען ער דערוויסט זיך, אַז ער ווערט אָפּגעזאָגט פון זיין הויכען אַמט. ער לויפט קיין לאָנדאָן און דערוויסט זיך, אַז זיין אַמט איז פאַרקויפט געוואָרען צו אַן אַנ'אויסלענדער, נאָכדעם ווי ער אַליין האָט זיך ענטזאָגט צו בעצאָהלען דעם פּרייז פאַר'ן אַמט. קער האָט געוואַגט אַרויסצוקומען אָפען מיט אַ בעשולדיגונג געגען דער דאַטשעס פון קענדאַל. ער האָט אָנגעוויזען, אַז זי פאַרקויפט נישט נאָר אַזעלכע אַמטען ווי גאָווערנאָר, נאָר אָנהויבענדיג פונ'ם לאָרד טשענסעלאָר ביז אַרונטער, ווערען די אַמטען געקויפט פאַר געלד.

קער האָט דעם קאַמף פאַרלוירען, און געשטאָרבען אין געפענגעניש.

(ווייטער מאָרגען)

דאס לאדזשער לעבן

מיטוואך,
6
יאנואר
כ"ג
טבת תרצ"ז

זון-אויפגאנג 7.36
זון-אונטערגאנג 3.40

נאכן איינפיהרען דאס שחיטה-געזעץ
הערשט נאך איז דער לאגע א פולשטענדיגער כאאס

נאכ'ן איינפיהרען דאס נייע שחיטה - געזעץ הערשט נאך אין דער לאגע א פולשטענדיגער כאאס, ביז איצט האט די זאיעוואודזשטווע ארויסגעגעבען 92 קאנצעסיעס פאר קצבים, די קצבים זענען אבער אויך נעכטען נאך נישט צוגעטרעטען צו דער שחיטה ביז מיטאג זענען געשאכטען געווארען סך-הכל 5 קיה און 1 קעלבעל. די הויפט-סיבה וואס די קצבים האלטען זיך אפ פון שעכטען איז די, וואס זיי וויסען נישט וואס זיי זאלען טאן מיט'ן הינטערשטען חלק, וועלכעס זיי טארען נישט פערקויפען אין נישט-יידישע יאטקעס און אויך די מורא טאמער וועט א בהמה טריף ווערען.

אין שטאט האט מען שוין נעכטען אין בעזונדערע געגענדען אנגעהויבען פיהלען א מאנגעל אין פלייש.

זיצונג אין ראבינאט וועגען דער פראגע פון ניקור

נעכטען איז פארגעקומען א זיצונג פון ראבינאט מיט'ן אנטייל פון פארשטעהער פון קצבים-פעראיין און פון גראשער-הענדלער-פעראיין, ס'איז בע - טראכט געווארען די פראגע וועגען ערלויבען צו טרייבערען דעם הינטערשטען טייל פלייש פון די גע-שאכטענע בהמות.

די פארשטעהער פון די קצבים האבען אנגעוויזען אויף דער שווערער לאגע זייערע און אויף דער אוממעגליכקייט צו שעכטען, לויט דעם נייעם געזעץ אויב דער ראבינאט וועט נישט דערלאזען דעם ניקור פון הינטערשטען חלק, פאר וועלכען די קצבים האבען נישט קיין שום אנווענדונג.

נאך א לענגערער דיסקוסיע האט דער ראבינאט לעת-עתה נאך נישט אנגענומען קיין בעשלוס אין דער פראגע פון ניקור, ס'איז אבער בעשלאסען געווארען ענערגיש זיך פערבינדען מיט דעם וואיעוואדזשטווע און צו שיקען א דעלעגאציע פון ראבינאט צו דער „אגודת הרבנים" קיין ווארשע.

70 פאמיליעס פון די פלייש-פיהרער געבליבען אינגאנצען אהן ברויט

אין דער פליישער-בראנזשע האט ביז'ן איינפיה-רען דאס נייע געזעץ עקזיסטירט א ספעציעלע אפצווייגונג פון פלייש-פיהרער, דאס זענען פוהרמא-נעס וואס האבען זיך ספעציעל פערנומען מיט'ן אפ-פיהרען פלייש ביי די הורטאוונ קעס נאך דער שחיטה.

איצט זענען זיי געבליבען אינגאנצען איבעריג, ווייל יעדער קצב וואס שעכט אליין א בהמה פיהרט זיך אפ דאס פלייש אליין אהיים, 70 פאמיליעס, וועלכע האבען געצויגען פרנסה פון זייער פאך, זענען איצט געבליבען אינגאנצען אהן מיטלען צום לעבען, זיי האבען אפילו נישט וואס צו גיי מיט די פערד, וועלכע הונגערען שוין אויך, די פלייש-פיהרער האבען זיך נישט צו וועמען צו ווענדען און זענען אויסגעשטעלט אויף פולשטענדיגען אונ-טערגאנג.

געפליגעל - הענדלער געגען דעם הע-כערען שחיטה-געלד אויף עופות

נעכטען האט מען אין די עופות שעכט-הייזער פלוצלונג געהעכערט דאס שחיטה-געלט אויף עופות, אין צוזאמענהאנג דערמיט האט זיך דער געפליגעל-הענדלער-פעראיין געווענדעט צום פיזעס מינצבערג מיט א בריף, אין וועלכען דער פעראיין זאגט זיך ארויס געגען דעם העכערען דאס שחיטה-געלד, דער פעראיין האט אין זיין בריף אנגעוויזען, אז ביז איצט ווען מען האט געוואלט העכערען דאס שחיטה-געלד האט מען אפגעהאלטען א בשותפותדיגע קאנ-פערענץ מיט די געפליגעל-הענדלער, דאסמאל איז אבער די קאנפערענץ אויסגעמיטען געווארען, דער פעראיין בעט דעריבער צו בעשטימען מיט זיי א קאנ-פערענץ וועגען פרייז פון שחיטה-געלד אויף עופות.

די האלעס פון געפליגעל - פערקויף אויף וואלבארסקא גאס זענען נאך נישט געעפענט

ווי בעקאנט האט די אדמיניסטראטיווע מאכט מיט עטליכע טעג צוריק פערהתמט די האלעס פון געפליגעל-הענדלער אויף רוג פילסודסקא און וואל-בארסקא, אויף דער אינטערוועניץ פון פעראיין האט מען אין די סטאראסטווע געענטפערט, אז דאס פער-חתמענען די האלעס האט קיין שום געמיינזאמעס נישט מיט דעם שחיטה-געלד, נאר דאס איז געשעהען צוליב אנטי-סאניטארע בעדינגונגען, אין וועלכע די האלעס געפינען זיך.

דער פעראיין האט גענומען די פעראנטוואר-טליכקייט אויף זיך ביז א געוויסען טערמין אדורכצופיה-רען אלע נויטיגע איינריכטונגען, עהערנעכטען איז אין די האלעס געקומען א סאניטארע קאמיסיע, וועלכע האט ארויסגעגעבען די נויטיגע פאר'ארד-נונגען, ביז איצט זענען אבער די האלעס נאך נישט גע-עפענט געווארען.

אז קיין דונער טרעפט זיי נישט
טא וואו נעמט מען דעם ריכטיגען ריכטער פאר אזעלכע ריכטערס?!!

(ז) וואוינט זיך אין עושר און אין כבוד און אויף די געהאקטע און געבראקטע — אויף דער זא-מענהאף-גאס 24 א ייד א שוסטער מיט'ן נאמען מ. סאסנאווסקי.

לייגט א לאטע אויף א לאטע, א קלעצעל אויף א קלעצעל און זשיוויעט זיך בזויל...

ויהי היום — עהערנעכטען איז עס געווען — איז געקומען צו איהם דאס דינסטמיידעל פון א גע-וויסער משפחה רויכטער (אויף זאמענהאף-גאס 21) און בעלאגט ביי איהם פערריכטען א פאר שיך.

האט דער שוסטער רעפערירט די שיך כדת וכדין, ווי סיגעהער צו זיין, און נעכטען האט די דינסט בעצאהלט פאר דער „פאטשינקע" און די שיך צוגענומען.

עס האט אבער געדויערט קוים א פאר מינוט איז צום שוסטער מיט א גרויס געליארם און וויסטען סקאנדאל אראפגעקומען די פאני יוליא ריכטער אליין, באשר בכן זי האט זיך דערוואוסט, אז דער שוסטער איז א ייד — טא זאל ער איהר תיכף ומיד צוריקגעבען דאס געלד...

אז סאסנאווסקי האט זי געהערט, ווי דעם קאטער — האט זי אראפגעבראכט א פאליציאנט, און אנגעהויבען איהם צו איבערצייגען, אז אזוי-און-אזוי, און דער „זשיד" האט איהר אפגענארט... ער איז א ייד און הייסט סאסנאווסקי... חער האט עס געהערט אזא חוצפה און העזה פון א ייד... א.א.י.א. האט דער פאליציאנט, פערשטייט זיך, נעפסקענט, אז דאס וואס כאסנאווסקי הייסט סאס-נאווסקי איז נישט קיין חטא, און אז דאס איז נישט אין קיין סתירה מיט'ן קאדעקס...

הקיצור הדבר — די ריכטעריע איז נעבעך אוועק מיט'ן פליישיגען אויף פארווע. און דאס געלד האט זי נישט צוריקבעקומען.

זי האט זיך אבער נוקם געווען אין דינסט-מיידעל און זי תיכף געקינדיגט פון פאסטען.

ביי דער געלעגענהייט האט איהר נאר דאס דינסטמיידעל דערמאהנט, אז איהר מאן האט א שותף אין זיין געשעפט, וועלכער קומט יעדען טאג צו זיי אין דער וואוינונג.

אין וואס'ער „געשעפט" האט עס דאס דינסט-מיידעל געמיינט? טשיקאוועו...

בלוטיגער קאמף צוליב א קינד
שוסטער פערוואונדעט מיט א האק 2 פרויען, וועלכע האבען איהם צוגענומען זיין קינד

(א) פאנטעלעאן נאוואק האט אין יאהר 1934 חתונה געהאט מיט א געוויסער אויגעניא סיטעצקא. קיין שלום-בית האט ביים פארפאלק נישט געהערשט, און דעם 17 אקטאבער 1936 האט נאוואק נאכדעם ווי ער האט זיין פרוי מערדערליך צושלאגען, זי ארויסגעווארפען פון דער וואוינונג. די נאוואק האט זיך בעזעצט ביי איהר מוטער, עווא סיטעצקא אויף פיוונע 12.

אין א פאר טעג ארום איז די נאוואק, אויסנ-צענדיג די אפוועזענהייט פון איהר מאן, געקומען אין דער וואוינונג און צוגענומען איהר 1½ יעהריג קינד מיט זיך.

ווען נאוואק איז אהיימגעקומען און דערזעהען אז דאס קינד איז נישטא, איז ער אריינגעפאלען אין א ווילדען כעס. ער האט זיך בעוואפענט מיט א האק און זיך געלאזט בעשטראפען די פרוי. אויפ'ן וועג האט ער געטראפען זיינעם א פריינד, א געוויסען טאדעאוש ארענד. ביידע זענען זיי אריין אין א שענ-קעל, נעהמען עפעס אין מויל אריין צוליב קוראזש. פונ'ם שענקעל האבען זיי, ביידע בגלופין, זיך גע-לאזט אויף פיוונע 12 צו די סיטעצקי'ס.

די צוויי פרויען האבען זיך פערבאריקאדירט אין שטוב אריין און נישט א ריינגעלאזט די אנגעלאפענע נאוואק האט אבער אויפגעבראכען מיט דער האק די טיר און אריין אין שטוב. די ערשטע איז איהם געקומען אונטער דער האנט די מוטער סיטעצקא — נאוואק האט איהר דערלאנגט מיט דער האק איבערן קאפ. זי איז אוועקגעפאלען, בעגיסענדיג זיך מיט בלוט. דער מוטער צוהילף איז צוגעלאפען די נאוואק. דאן האבען ביידע, נאוואק מיט ארענדט'ען זי אנגעהויבען שלאגען איבער'ן קאפ. אויך זי איז אוועקגעפאלען א שווער-פערוואונדעטע.

ביידע פרויען האט מען אין א שווערען צו שטאנד אפגעפיהרט אין שפיטאל, וואו עס איז גע-לונגען, נאך א לאנגער קוראציע, זיי ארויסצורייסען פון די נעגעל פון טויט.

נאוואק און ארענדט זענען צוגעצויגען געווא-רען צו פעראנטווארטליכקייט.

נעכטען איז אין קרייז-געריכט פארגעקומען דער פראצעס פון זיי ביידע.

דאס געריכט האט פערמשפט דעם 27-יאהריגען נאוואק אויף 3 יאהר טורמע; ארענדט'ן אויף א יאהר. ארענדט' וועלכער איז ביז'ן פראצעס געווען אויף דער פריי איז באלד אין געריכט ארעסטירט געווארען.

זאל „פילהארמאניע" נארוטאוויטשא 20 טעל. 213-34

היינט, מיטוואך 9 א זייגער אין אווענט
אונאפרופליך צום לעצטען מאל
קורט קאטש און ראמא לערער
אין 5 אקטיגער פיעסע פון קארל שענקער, איבערזעצונג פון ח. ראזענשטיין
„דאס קינד"
אינסצעניזאציע און רעזשי:
ד"ר מ. ווייכערט
בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון פילהארמאניע.

15 לאדזשער דעלעגאטען
צום קאנגרעס פון די פראפעסיאנעלע פעראיינען אין ווארשא

אין קולטור-אמט אויף אגראדאווע 9, איז פאר-געקומען א קאנפערענץ פון אלע פראפעסיאנעלע פעראיינען, וואס זענען אנגעשלאסען אין קולטור-אמט. אלס פארזיצער פון דער קאנפערענץ איז גע-וועהלט געווארען א. זעלמאנאוויטש.

די פראגע וועגען די אויפגאבען פון קאנגרעס פון די פראפעסיאנעלע פעראיינען וואס קומט פאר די טעג פון 9. און 10. ד. מ. אין ווארשא — האט רעפערירט ה' ארטור זיגעלבוים. אויף דער קאנפע-רענץ זענען אנוועזענד געווען 160 דעלעגאטען, וואס האבען רעפרעזענטירט 7 און א האלב טויזענד אר-גאניזירטע ארבייטער.

דער לאנד-ראט האט בעשטימט פאר לאדז 15 דעלעגאטען צום קאנגרעס.

אויף דער קאנפערענץ זענען געוועהלט געווא-רען די 15 דעלעגאטען.

3 דעלעגאטען זענען געוועהלט פון דעם גע-מישטען (יודישען און קריסטליכען) טעקסטיל פער-איין. 3 דעלעגאטען פון דעם בעקליידונגס פעראיין און 2 פון די סאציאליסטישע האנדווערקער.

פייער פאלקספלאץ

צוגאב פאבאר-קאמיסיע
וועט טעטיג זיין ד. 28-טען ד. ח.

(א) היינט מיטוואך, וועט אין לאקאל (פעט-ריקאווער 165) אמטירען די צוגאב פאבאר-קא-מיסיע. שטעלען דארפען זיך די פאבאראוצעס פון יאהרגאנג 1916 און עלטערע, וועלכע האבען נאך ביז איצט נישט רעגולירט די מיליטער-פליכט, דאר-פען זיך שטעלען די וואס וואוינען אויפן שטח פון די 1. 4. 6. 7. 10. 12. 13. און 14-טע פאליציי קאמיסאריאטען.

רעגיסטראציע פון פאבאר-יאהרגאנג 1916

(א) פונם 2 ביז'ן 15 יאנואר 1937 וועט אין לאקאל פון דער מיליטער-אפטיילונג ביי דער שטאט-פערוואלטונג, (פעטריקאווער 165) ארויסגע-לייגט ווערען צום בעזיכטיגען פון פעראינטערעסיר-טע פערזאנען — דעם פאבאר-רעגיסטער פון יאהר-גאנג 1916.

די פעראינטערעסירטע דארפען אין משך פון דער דאזיגער צייט קאנטראלירען צי זיי זענען ריכ-טיג איינגעשריבען געווארען אדער צי זיי זענען נישט אויסגעמיטען געווארען אין דער פאבאר-רשימה, און אריינטראגען צוטשפרעכענדע אויסבע-סערונגען און אויפקלערונגען.

מען גייט אויספיינען די פיעטריקאווער גאס

(א) אין הסכם מיט דער פעראדענונג פון דער בוי-מאכט, הויבט מען בקרוב אן איינצולייגען א רייה אלטע נידעריגע הייזלעך אויף דער פיעט-ריקאווער גאס, אויפ'ן ארט פון וועלכע עס וועלען אויפגעשטעלט ווערן הויכע, „בכבודע" מויערן.

אזוי וועט מען שוין אין דער קומענדיגער וואך איינלייגען דאס הייזעל אויף פיעטריקאווער 75 און פון פיעטריקאווער 95.

קאנטראל איבערן האנדעל מיט מילך

(א) אין צוזאמענהאנג דערמיט, וואס עס גייען אריין אין קראפט די נייע פארשריפטען וועגען האנדעל מיט מילך, און נעמליך, אז ד. מילך מוז פערקויפט ווערען אין פערמאכטע און אפגעמאסטענע כלים, וועט זיך פונ'ם 7 ד. מ. אנהויבען א קאנטראל, צי די דאזיגע פארשריפטען ווערען אויסגעפיהרט. ספעציעלע קאנטראליארען וועלען יעדען איבערטרעטונג געבען אויפ'ן פערקויף פון מילך.

אפטייקען.
היינטיגע נאכט - דיזשורען

(א) שטעקעל (לימאנאווסקיעגא 37), יאנקע-לעוויטש (אלטער מארק 9), סטאנקיעוויטש (פא-מארסקא 91), באדקאווסקי (זגיערזשקא 45), גלו-כאווסקי (נארוטאוויטשא 6), האמבורג (גלובנא 50), פאוולאווסקי (פיעטריק. 307).

KINO TEATR
MIRAŻ
11-LISTOPADA 16
אנהויב 4 נאכמ. און יום-טוב—12 בייטאג.
הליבט און טעגליך!
ליבעס-דראמע פון די צייטען פון גלאנץ און גליט פון צאריזם א. נ.
„בורלאק פון דער וואלגע"
אין די הויפט-ראלען:
Inkiszynow
i Wiera Korene.

רעד. פון ,,וויעטשור ווארשאוואסקי'' פערמישפּט אויף 3 חדשים טורמע און 200 זל. שטראָף

פאַר אַ נאָטיץ, אַז פּרעזעס אָסקאַר קאָן האָט בעת די וואַהלען צום שטאָט-ראַט אַגיטירט פאַר'ן רויטען פראָנט

נעכטיגער גרויסער פּראָצעס אין לאָדזער קרייז-געריכט

אין קרייז-געריכט איז נעכטען פאָרגעקומען דער פּראָצעס געגען דעם פעראַנטוואָרטליכען רעדאַקטאָר פון ,,וויעטשור ווארשאוואסקי'' פאַר אָפּדרוקען דעם 21 סעפּטעמבער 1936 אַ קאָרעספּאָנדענץ פון לאָדז, אין וועלכער עס ווערט געזאָגט, **אַז בעת די וואַהלען צום לאָדזער שטאָט-ראַט האָט דער פּרעזעס פון דער ווידזעווער מאַנופאַקטור אָסקאַר קאָן אַגיטירט און געשטיצט דעם ,,רויטען פראָנט''.**

דער פּרעזעס האָט זיך דערפון געפינען בעליידיגט און דורך אַדוואָקאַט וואַכטעל אָנגעקלאָגט דעם ,,וויעטשור ווארשאוואסקי'' פאַר בעליידיגונג אויף דעם אופן, אַז ס'רייסט אַרונטער דעם צוטרוי און אָנזעהן אין צוזאַמענהאַנג מיט זיין שטעלונג אין דער געזעלשאַפט.

דער דאָזיגער פּראָצעס וועלכער איז געפיהרט געוואָרען אונטער פאָרזיץ פון ריכטער ווישניעווסקי, האָט אַרויסגערופען גרויס פאַראינטערעסירונג, אַזוי אַז חוץ זאַל פון געריכט האָט נישט געקאָנט אַריינ-נעהמען דעם עולם, וועלכער איז געקומען זיך צו-הערען צו די פערהאַנדלונגען.

אין נאָמען פון דעם בעשולדיגער פּרעזעס אָס-קאַר קאָן איז אַרויסגעטרעטען אַדוו. וואַכטעל, דעם בעשולדיגטען רעדאַקטאָר פון ,,וויעטשור ווארשאוו-סקי'' יוזעף מאַטושטשיק האָט פערטיידיגט דער לאָד-זער אַדוואָקאַט ראַסמאַן.

די פערטיידיגונג האָט אַרויסגערופען אַ גאַנצע ריהע עדות, דורך וועלכע זי האָט געוואָלט בעווייזען, אַז ה' אָסקאַר קאָן האָט ווירקליך אַגיטירט בעת די וואַהלען צום שטאָט-ראַט פאַרן ,,רויטען פראָנט''.

ס'האָט זיך אָבער אַרויסגעשטעלט, אַז עטליכע פון די עדות זענען נישט געקומען פון **עטליכע עדות האָט דער אַדוואָקאַט אָנגעגעבען דעם אַדרעס פּעטריקאָווער 91, וואו ס'געפינט זיך דער ,,אַרענדאַרוניק''.** פערשטעהט זיך, אַז מ'האָט זיי דאָרט נישט געקאָנט געפינען און זיי די געריכטס אויפפאָדערונג נישט צוגעשטעלט. צום פּראָ-צעס האָבען זיך אויך נישט צוגעשטעלט די עדות סענאַטאָר אַלגייער און דיר. פון דער ,,ווידזעווער מאַנופאַקטור'' וועגדזישאַנאַלסקי.

אַדוו. ראַסמאַן ערקלערט, אַז היות ווי ער וויל אַ-דורכפיהרען אַ בעוויז, אַז דאָס וואָס מ'האָט געשרי-בען וועגען אשר קאָן, איז אמת, מוז ער די פעה-לענדע עדות האָבען און דעריבער לייגט ער פאָר אָפּ-צולייגען דעם פּראָצעס.

אַדוואָקאַט וואַכטעל איז געגען אָפּליי-גען דעם פּראָצעס, ער האַלט אַז מ'האָט ספּע-ציעל אָנגעגעבען נישט ריכטיגע אַדרעסען פון די עדות, כדי צו קענען פערשלעפּען דעם פּראָצעס. דער-ווייל ליידט אָבער דער שם פון ה' אָסקאַר קאָן און ער מעג פערלירען דעם צוטרוי און פרייז, ווען מען שרייבט אַז ער האָט אַגיטירט און געשטיצט דעם רויטען פראָנט, וועלכער איז געגען די אינדוסטריעלער וועמען אָסקאַר קאָן רעפּרעזענטירט און אַזוי אַרום קען מען דעם פּרעזעס האַלטען פאַר אַ צווייזייטיגען מענטשען.

דאָס געריכט בעשליסט דעם פּראָצעס נישט אָפּ-צולייגען, האַלטענדיג אַז די ערקלערונגען פון די פעה-לענדע עדות האָבען נישט קיין בעדייטונג פאַרן פּראָ-צעס.

דאַן ווערט געלייענט **דער בעשולדיגונגס-אַקט**, וועלכער איז אַ זעהר קורצער און אין איהם ווערט דערצעהלט, אַז דעם 21 סעפּטעמבער 1936, האַרט פאַר די וואַהלען צום לאָדזער שטאָט-ראַט האָט זיך אין ,,וויעטשור ווארשאוואסקי'' בעוויזען אַ קאָרע-ספּאָנדענץ פון לאָדז, אין וועלכער ס'איז געזאָגט גע-וואָרען אַז דער פּרעזעס פון דער ווידזעווער מאַנופאַק-טור ה' אָסקאַר קאָן האָט אַדורכגעפיהרט אַן'אַקציע צווישען די אַרבייטער פון דער פאַבריק פאַרן ,,רויטען פראָנט'', ער האָט אַגיטירט פאַר דער רויטער ליסטע און האָט זי אונטערשטיצט.

נאָכן אַדורכלייענען דעם בעשולדיגונגס אַקט פרעגט דער פאָרזיצער דעם אָנגעקלאָגטען, צי ער איז זיך מודה אין דער שולד.

מאַטושטשיק ערקלערט, אַז ער איז זיך מודה אין אָפּדרוקען די קאָרעספּאָנדענץ. **אָבער איז זיך נישט מודה אין דער שולד.** די ידיעה האָט בעקומען פון לאָדזער קאָרעספּאָנדענט פון זיין צייטונג.

ריכטער: צי ווילט איהר אָפּגעבען עפּעס אַנ-ערקלערונג וועגען דעם?

אָנגעקלאָגטער: איך קען וועגען דעם נישט אָפּ-געבען קיין שום ערקלערונגען.

אַדוו. וואַכטעל: וואָס פאַרא פּאָליטישע ריכטונג האָט דער ,,וויעטשור ווארשאוואסקי''?

אָנגעקלאָגטער: דאָס איז אַן'אַפּאָליטישע און ריין אינפאָרמאַטיווע צייטונג.

אַדוואָקאַט וואַכטעל: צי סימפּאַטיזירט זי נישט מיט די רעכטע ריכטונגען?

אָנגעקלאָגטער: ניין. די צייטונג איז נישט קיין פּאָליטישע. לויט דער הסכמה פון ביידע צדדים ווע-רען די עדות בעפרייט פון דער שבועה.

אַלס ערשטער עדות ווערט אויסגעהערט **דער לייטער פון זיכערהייטס - אַמט און גע-וועזענער לאָדזער סטאַראָסטא דר. וורא-נאַ.** דער עדות ערקלערט, אַז ער ווייס נאָרנישט ווע-גען דעם, אַז פּרעזעס אָסקאַר קאָן זאָל האָבען אַגי-טירט פאַר דער ליסטע נומער 2 (פּ.פּ.ס.) צום שטאָט-ראַט.

ריכטער: און פאַר וועלכער ליסטע האָט דער פּרעזעס יאָ אַגיטירט.

עדות: מיר איז נישט בעקאַנט, אַז אָסקאַר קאָן זאָל האָבען אַגיטירט פאַר וועלכער עס איז ליסטע.

אַדוו. ראַסמאַן: צי האָט נישט אַמאָל אָשר קאָן אונטערשטיצט דעם אומאָפּהענגיגען וואַהל-קאָמיטעט אין ווידזעוו?

עדות: איך ווייס נישט דערפון.

אַדוו. ראַסמאַן: וואָס פאַר אַ לאָזונגען האָט גע-האַט דער ווידזעווער וואַהל-קאָמיטעט?

עדות דר. וורונא: דאָס איז געווען אַ קאָמיטעט וועלכער איז ענטשטאַנען פאַר די וואַהלען, ער איז געשאַפען געוואָרען דורך עטליכע מענשען וועלכע האָבען געוואָלט פיגורירען אויף דער ליסטע, זייערע לאָזונגען זענען אויסגעשפּאַרט געוואָרען סיי פון רעכטס און סיי פון לינקס.

ריכטער ווישניעווסקי: **צי האָט דער וואַהל קאָמיטעט אין ווידזעוו געהאַט קאָמוניס-טישע לאָזונגען?**

עדות: ניין.

אַדוו. וואַכטעל: צי איז דער וואַהל קאָמיטעט אין ווידזעוו געווען פערבונדען מיט די לינקע ליסטעס?

עדות: ניין, דאָס איז געווען אַ גאַנץ בעזונדערער וואַהל-קאָמיטעט.

דאַן גיט אָפּ ערקלערונגען דער עדות ערמאַנד גראָסער, פּראָקוריסט פון דער ווידזעווער מאַנופאַק-טור.

ריכטער: צי האָט דער ווידזעווער וואַהל-קאָמי-טעט געהאַט עפּעס געמיינזאַמעס מיט דעם ,,רויטען פראָנט''?

עדות: קיין שום געמיינזאַמעס נישט.

ריכטער: צי זענען די לאָזונגען זייערע געווען די זעלבע וואָס פון רויטען פראָנט אָדער פאַר קאָמו-ניסטישע?

עדות: בשום אופן נישט.

ריכטער: ווער איז געשטאַנען בראש פון דער קאַנדידאַטען-ליסטע פון ווידזעווער וואַהל-קאָמיטעט.

עדות: איך אַליין.

ריכטער: צי האָט ה' אָסקאַר קאָן געהאַט עפּעס געמיינזאַמעס מיט דעם דאָזיגען וואַהל-קאָמיטעט.

עדות: קיין שום געמיינזאַמעס.

אַדוו. וואַכטעל: **צי האָט איהר זיך גע-ווענדעט צום פּרעזעס אָסקאַר קאָן וועגען אונטערשטיצונג אויף אייער וואַהל קאָמיטעט?**

— ניין.

— צי האָט ער אַליין צוגעשיקט געלד פאַרן קאָ-מיטעט?

— ניין.

— צי פערנעמט זיך פּרעזעס קאָן בכלל נישט מיט פּאָליטישע פראַגען?

— אויף וויפיל איך ווייס, פערנעמט ער זיך נישט מיט קיין פּאָליטיק.

אַדוו. וואַכטעל: צי האָט פּרעזעס קאָן אין יאָהר 1936 געגעבען אַ גרויסע סומע אויף בויען אַ קירך אין ווידזעוו...

פאָרזיצער: איך וואַרף אָפּ די דאָזיגע פראַגע, ווייל זי האָט נישט קיין שייכות צום איצטיגען פּראָ-צעס.

אַדוו. וואַכטעל: ווי גרויס איז דער קאַפּיטאַל פון דער ווידזעווער מאַנופאַקטור?

פאָרזיצער: איך וואַרף אָפּ די פראַגע.

אַדוו.: צי איז די ווידזעווער מאַנופאַקטור איי-נע פון די גרעסטע אינדוסטריעלע אונטערנעמונגען אין פּוילען?

עדות: אין פּוילען איז זי איינע פון די גרעסטע, אין לאָדז איז די גרעסטע.

אַדוו. וואַכטעל: צי וואָלט דער פּרעזעס אָסקאַר קאָן פערלירען דעם צוטרוי ביי די אינדוסטריעלער ווען ער וואָלט טאַקע אַגיטירט פאַרן רויטען פראָנט?

עדות: אונבעדינגט יאָ.

דער עדות מאַטיסעק ערקלערט, אַז ס'קאָן גאָר נישט זיין קיין ריד וועגען דעם, אַז דער פּרעזעס אָסקאַר קאָן זאָל האָבען אַגיטירט פאַרן ,,רויטען פראָנט''. ער האָט נישט געשטיצט אַזאַ אַקציע און ער האָט בכלל זיך נישט פערנומען מיט דער וואַהל אַקציע.

דאַן ווערט אויסגעהערט דער עדות, אַרבייטס-אינספּעקטאָר איזאַק פעטערמאַן.

ריכטער: צי האָט איהר געהערט, אַז דער פּרע-זעס אָסקאַר קאָן זאָל בעת די וואַהלען צום שטאָט-ראַט האָבען אַגיטירט פאַרן ,,רויטען-פראָנט''?

עדות: איך האָב גאָרנישט וועגען דעם געהערט.

אַדוו. ראַסמאַן: **ווי זעהט אויס די בעצי-הונג פון פּרעזעס קאָן צו די אַרבייטער?**

עדות: פּרעזעס קאָן פערנעמט זיך נישט דירעקט מיט די אַרבייטער.

אַדוו. ראַסמאַן: צי צווינגט מען די אַרבייטער פון ווידזעוו צו קויפען אין קאָנסום אויף געהעכער-טע פּרייזען.

פאָרזיצער: איך וואַרף אָפּ די פראַגע.

דאַן ווערט אויסגעהערט דער עדות סטאַנטשאַק, וועלכער איז געבראַכט געוואָרען דורך דעם פער-טיידיגער.

קודם כל ערקלערט דער עדות, אַז ער איז אַ מיט-גליד פון דער ענדעקישער פּאַרטיי. **דאַן הויבט ער אָן צו האַלטען אַ רעדע אויפן נוסח ,,אַרענדאַרוניק''** וועגען דעם ווי אַזוי דער פּוי-לישער אַרבייטער ווערט געטריבען אין דער ווידזע-ווער מאַנופאַקטור. דער פאָרזיצער דערלאָזט איהם אָבער נישט רעדען. וועגען דעם עצם ענין ווייס ער טאַקע נישט וואָס צו זאָגען) ער ווייס נאָר, אַז די בא-אַמטע האָבען נישט געלאָזען די ענדעקעס אָפּצו-האַלטען קיין פערזאַמלונגען אויף דער טעריטאָריע פון דער ווידזעווער מאַנופאַקטור בעת די פּ. פּ. ס. האָט יאָ אָנגעהאַלטען אַזעלכע פערזאַמלונגען.

דער עדות דיר. וויראַנסקי ערקלערט, אַז די גאַנ-צע נאָטיץ אין ,,וויעטשור ווארשאוואסקי'' איז אַ רכילות'דיגע. דער פּרעזעס אָסקאַר קאָן פערנעמט זיך נישט מיט קיין פּאָליטיק און האָט נישט געהאַט קיין שייכות צו דער גאַנצער וואַהל-אַקציע. קיין שום וואַהל-קאָמיטעט האָט נישט בעקומען פון איהם קיין שום געלד.

דער עדות היפּאָליט פּיאָנטקאָווסקי און מאַרטשינ-סקי ברענגען נישט אַריין אין פּראָצעס קיין שום נייעס.

דערמיט האָבען זיך געענדיגט די געריכטס-פער-האַנדלונגען.

אין זיין **בעשולדיגונגס-רעדע** זאָגט אַדוו. וואַכטעל צווישען אַנדערן: די שולד פון אָנגעקלאָגטען איז אָהן ספק. דער אָנגעקלאָגטער פערטיידיגט זיך אַפילו נישט נאָר האַלט אונטער די בעליידיגונגען געגען פּרעזעס אָסקאַר קאָן, בעשולדיגענדיג איהם אין טעטיגקייט, וואָס גרעניצט זיך מיט מלוכה-פער-ראַט, דעריבער דאַרף דער אָנגעקלאָגטער בעקומען די האַרבסטע שטראָף. די קרייזען, וועלכע אָסקאַר קאָן רעפּרעזענטירט וואָלטען פערלוירען דעם גאַנ-צען צוטרוי צו איהם ווען ס'וואָלט זיך אַרויסגעוויזען אַז ער אַגיטירט פאַר קאָמוניסטען. דאָס איז אַ בייז-וויליגע האַנדלונג פון דעם רעדאַקטאָר און ער דאַרף בעקומען די האַרבסטע שטראָף.

אַדוו. ראַסמאַן האַלט, אַז אין דער נאָטיץ פון ,,וויעטשור ווארשאוואסקי'' זענען נישט פאַרהאַן קיין שום סמנים פון פערברעכען. **ס'איז נישט קיין פערברעכען ווען פּרעזעס קאָן אַגיטירט פאַרן רויטען פראָנט**, ווייל צו איהם האָט אויך געהערט די פּ. פּ. ס., וועלכע איז אַ לעגאַלע פּאַרטיי. ס'זענען פאַרהאַן פיל לאָדזשער אינדוסטריע-לער, וועלכע האָבען לינקע אַנשויאונגען, איך האָב נישט געהאַט דאָ די געלעגענהייט אַרויסצורופען עדות, וועלכע וואָלטען בעשטעטיגט, אַז די ווירט-שאַפטליכע שריט פון פּרעזעס קאָן קען מען אונ-טערציהען אונטער דער טעטיגקייט פון רויטען פראָנט. ער בעט צו בעפרייען דעם אָנגעקלאָגטען.

נאָך אַ בעראַטונג טיילט דאָס געריכט אַרויס אַן'אורטייל, לויט וועלכען דער אָנגעקלאָגטער יוזעף מאַטושטשיק איז פערמישפּט געוואָרען אויף 3 חד-שים אַרעסט, 200 זל. שטראָף, 30 זל. געריכטס-קאָסטען און פּובליקירען דעם אורטייל אין איין וואַרשאַווער פּוילישע צייטונג און אין איין פּויל-ישע לאָדזער צייטונג.

אין די קורצע מאָטיווען האָט דאָס געריכט אָנ-געוויזען, אַז די שולד פון אָנגעקלאָגטען איז בעווי-זען געוואָרען. די געריכטס - פערהאַנדלונגען האָבען דערוויזען, אַז דער פּרעזעס קאָן האָט נישט אַגיטירט פאַרן רויטען-פראָנט, די נאָטיץ האָט שאַדען גע-בראַכט דעם שם פון פּרעזעס קאָן. צוליב דעם, וואָס דער אָנגעקלאָגטער האָט זיך ווייטער געהאַלטען ביי זיין מיינונג פערדינט ער אויף אַ האַרבע שטראָף.

דער גורל פון אַפרוי

סענסאַציאָנעלער און שפּאַנענדער ראָמאַן

43)

דער רוס, וואָס האָט, ווייזט אויס, זעהר שטאַרק געהאַלטען פון זיך, האָט זיך ברייט צעשמייכעלט פון קאָמפּלימענטען, וואָס זי האָט איהם געמאַכט און בישעת רחל איז געווען זיכער, אַז זי נאַרט איהם, האָט ער זיך איינגערעדט, אַז ער נאַרט זי, און אַז ער האָט איצט אָנגענומען דעם ריכטיגען וועג, זי צוקריגען: אַז איך קען זי נישט געווינען מיט שטור-רעם, וועל איך זי געווינען מיט געמאַכטער איידעל-קייט, האָט ער זיך אַליין געזאָגט.

אַכט אַ זייגער אין אָוונט איז ער זי געקומען נעהמען אין טעאַטער. זי האָט אויף איהם געוואַרט. זי איז געווען אָנגעטאָן אין אַ שוואַרץ סאַמעטען קלייד מיט אַ טיף אויסגעשניטענער דעקאָלטע. איהר שטאָלצער האַלז איז געווען אַרומגענומען מיט'ן שניירעל פּערל, וואָס האָט געבליאַסקעט ווי איהרע ווייסע ציין, ווען זי האָט צו איהם אַ פערפיהרערישען שמייכעל געטאָן. זי האָט אויסגעזעהן אַזוי שיין, אַזוי רייצענד, אַז דער אָטעם האָט איהם פערכאַפּט קוקענדיג אויף איהר.

ווען זיי זענען אַרויסגעגאַנגען אין גאַס האָט אויף זיי געוואַרט אַ שייינער אויטאָמאָביל. אַ שאָפער איז אַרויס פון אויטאָמאָביל און פאַר זיי געעפענט דאָס טירעל. דער שאָפער איז געווען סטעפּאַן דער-פּאָליאַק... ער האָט זיך געמאַכט ווי ער וואָלט רחלען אויף זיין לעבען נישט געזעהען און זי האָט איהם אויך גוט אונטערגעשפּילט.

— וואָס פאַר אַ מיאוסער מאַן דער שאָפער איז — האָט זי אַ זאָג געטאָן צו סטאַווראָגינען, ווען זיי זענען שוין געזעסען אינעווייניג.

— ס'איז נישט מיין שולד! — האָט ער זיך מיט אַ חוזק מאַן פערענטפערט — מאַמאַ האַרי איז געווען אַזוי גוט און אַזוי פיין מיר צו לייען איינעם פון איהרע אויטאָמאָבילען צוזאַמען מיט איהר שאָ-פער אויף היינט אָוונט און אַ גע'גנב'עטען פערד קוקט מען נישט אין די ציין אַריין. כאַ-כאַ-כאַ! זי איז זעהר אַ פיינע פרוי. זי האָט מיך היינט אָפּגע-רופען און מיך גראַטולירט, וואָס ס'איז מיר געלונ-גען אייך היינט אָוונט איינצונעהמען און אַלס סימן פון פריינדשאַפט האָט זי מיר פאָרגעשלאָגען איהר אויטאָמאָביל און איהר שאָפער... און איהר האָט איהר שוין דערציילט, אַז איהר פערברענגט היינט אָוונט מיט מיר! ווי פריינט קאָנען נישט האַלטען קיין סוד!

— איך האָב זיך פאַר איהר בערימט!

דער אויטאָמאָביל איז געפלויגען איבער די פּאַ-ריזער גאַסען, וואָס זענען געווען פול מיט סאָלדאַ-טען, וואָס זענען אַהערגעקומען אויף אַ קורצען אורלויב און האָבען געדאַרפט היינט, מאָרגען, צו-ריק אָפּפאָהרען צו די טראַנשייען. אַ סך פון זיי זע-נען געווען שיכור און זיי האָבען ווילד געשריגען און געזונגען און אין זייערע קולות האָט זיך גע-הערט אַ פערצווייפלונג פון משוגעים. וואָס ווייסען אַז מאָרגען קענען זיי שוין זיין טויט און זיי גיבען זיך איבער דער היסטערישער פרייד פון אַריינכאַפּען אַ לעצטען טאָג לעבען...

אויף יעדען טריט און שריט זענען פאָרגעקומען סקאַנדאַלען, געשלעגען, סאָלדאַטען האָבען זיך אַריינ-געריסען אין געשעפטען און פּרובירט ראַבירען, נעה-מען סחורה און נישט בעצאָהלען; יעדער צוים פון אָנשטענדיגקייט, פון ציוויליזאַציע איז אָפּגענומען געוואָרען ביי דער מענשהייט אין אוניפאָרם, וואָס האָבען שוין געזעהען דעם טויט פאַר די אויגען....

וואָס פאַר אַ ווערט האָט ביי זיי געהאַט מאָראַל, אָנשטענדיגקייט, ווען זיי האָבען שוין געזעהען די שוידערליכסטע ברוטאַליטעטען פון מלחמה!

ווילדע געפיהלען פון צעלאָזענקייט, פון נקמה, האָבען דורכגעבראָכען די צוימען פון ציוויליזאַציע און געפאָדערט די געלעגענהייט זיך אויסצולעבען... רחלען איז די שטימונג פון די סאָלדאַטען געווען נאָ-הענט, און זי האָט מיט אַ נישט היימליכען פערגעני-גען געקוקט אויף דער [illegible] - וואַקכאַנאַליע פון די גאַסען... און דאָ ביי איהר זייט איז געזעסען סטאַווראָגין, איינער פון די, וואָס זענען פעראַנט-וואָרטליך פאַר דעם, וואָס ס'קומט פאָר דאָ אויף די גאַסען, און ער קען נישט פערטראָגען די [illegible]. ער לאָזט אַרונטער דאָס רולעטעל פון אויטאָמאָביל פענסטער און ווענדעט זיך צו רחל'ען:

— קוקט נישט אַרויס! עס איז שוידערליך! די ציוויליזירטסטע שטאָט אין דער וועלט זאָל ווערען אַזוי ווילד!

רחל גיט אויף איהם אַ קוק און זעהט זיין מער-דערליכען גלייכגילטיגקייט צו מענשליכע ליידען און זי וואָלט איהם איצט מיט פערגעניגען דערמאָרדעט. זי גיט אָבער צו איהם אַ ליבליכען שמייכעל און זאָגט מיט אַ געמאַכטער נאַאיוויטעט:

— עס וואָלט שוין געווען צייט אָפּצושטעלען די מלחמה! איהר, וואָס איהר זייט ביי דער מאַכט וואָלט געדאַרפט עפּעס זעהען טאָן אין דעם... טוט עס צוליב מיר!

— ווי נאַאיוו און אומשולדיג איהר זייט, מאַד-מואַזעל! אַ מלחמה שטעלט מען נישט אָפּ! אַ מל-חמה געווינט מען!

— טאָ געווינט זי באַלד, וואָס שנעלער!

— עס אַמוזירט מיר פון אייך צו הערען אַזעלכע נאַאיווע ווערטער! ב'האָב זעהר ליב די קינדערישקייט אין אייך.

— איך בין נישט מעהר ווי אַ פרוי און וואָס ווייס איך פון אייער מענער מיט אייערע העלדענטאַ-טען.... יאָ! ווען פאָהרט איהר אַוועק אויף אייער געהיימער, מיסטעריעזער, געפעהרליכער רייזע? ! ווי גוט איך פיהל זיך צו פאָהרען ביי דער זייט פון אַזאַ העלד ווי איהר זייט!

— אין אַ וואָך אַרום, מיין טייערע! אין אַ וואָך אַרום! לאָז איך זיך אַוועק אויפ'ן וועג פון געפאַהר און אַוואַנטורע!

— איהר בערימט זיך נאָך פאַר מיר, ווייל איהר ווילט ביי מיר אויסנעהמען! באַרבאַרבאַ!

— אַ שיינע בערימעריי! אויב מיין מיסיע זאָל געלונגען וועט די מלחמה אָפּגעשטעלט ווערען אין זעקס חדשים און מיט אַ זיג פאַר אונז!

ווען רחל האָט געהערט די ווערטער איז אַ שוי-דער דורך איבער איהר נאַקעטען לייב. זי האָט דער-פיהלט איהר גרויסע מאַכט: ,,אויב מיר זאָל גע-לינגען אויסצוגעפינען דעם כאַראַקטער פון זיין מיסיע וועט אין מיינע הענט ליגען דער שיקזאַל פון דער גרויסער וועלט-מלחמה''.

דער קאָפּ האָט זיך איהר אַזש פערדרייהט פון דעם געדאַנק און פון דעם בעוואוסטזיין פון איהר גרויסען כח!

(פאָרזעצונג קומט)

פאַר דער דאָנערשטאָג'דיגער זיצונג פון שטאָט=ראַט

ראַטמ. זדזשעבאַווסקי אָפּגעשטעלט איז זיין רעכט אַלס ראַטמאַן. — פּרעז. גאַדלעווסקי שרייבט צו איהם אַ בריף איז טורמע. - וואָלטשאַק וועט זיין פאַרזיצער פון דער דאָנערשטאַגדיגער זיצונג.—ווער זענען די פּ. פּ. ס. ישע לאַווניקעס. — ראַטמ. מילמאַן לאַווניק פון „בונד"

די שטאָט-פאַרוואַלטונג האָט נעכטען בעקומען פון לאָדזער קרייז-געריכט דעם אורטייל און מאָטי-ווען פון פּראָצעס געגען ראַטמאַן זדזשעבאַווסקי.

אין שייכות דערמיט האָט דער פּרעזידענט גאַד-לעווסקי, וועלכער איז צייטווייליגער פאַרזיצער פון שטאָט-ראַט זיך געווענדעט מיט פאָלגענדען בריף צו ראַטמאַן זדזשעבאַווסקי, וועלכער געפינט זיך אין טורמע אויף גדאַנסקאַ גאַס:

„אין הסכם מיט די פערפליכטענדע פאַרשריפ-טען, טייל איך אייך מיט, אַז איהר ווערט אָפּגע-שטעלט אין די רעכט פון אַ ראַטמאַן צוליב דעם וואָס איהר זענט דורכ'ן לאָדזער קרייז-געריכט פערמשפט געוואָרען אויף 5 יאָהר טורמע און צו פערלירען די בירגער רעכט אויף 10 יאָהר.

* * *

אונטערן פאָרזיץ פון ה' כאָדינסקי איז נעכטען אָווענד פאַרגעקומען אַ זיצונג פון אַ.ק.ר., פּ.פּ.ס.

וועגען דער טאַקטיק פון דער פּ.פּ.ס.שער פראַקציע אויף דער דאָנערשטאַגדיגער זיצונג פון שטאָט-ראַט.

ס'איז בעשלאָסען געוואָרען צו וועהלען אַלס פאַרזיצער פון דער דאָנערשטאַגדיגער זיצונג דעם ראַטמאַן אַדאַם וואָלטשאַק.

וואָס שייך דעם קאַנדידאַט אויף פּרעזידענט איז בעשטעטיגט געוואָרען די קאַנדידאַטור פון געוו. דעפּוטאַט נאַרבערט באַרליצקי, ס'זענען אויך בע-שטעטיגט געוואָרען די קאַנדידאַטען אויף וויצע-פּרעזידענטען אַדאַם וואָלטשאַק, אַרטור שעווטשיק און יוליוש דראַטוואַ.

דאַן איז בעשלאָסען געוואָרען ענטגילטיג אַ-רויסצושטעלען אַלס לאַווניקעס מצד פּ. פּ. ס. די ראַטמענער: בראָניסלאַוו קרושקאָווסקי, אַנטאָני נאַ-פּיראַלסקי, יוזעף ניעדזשעלסקי און טשעסלאַוו פּיאַט-ראָווסקי.

אויפ'ן אָרט פון פערמשפטען ראַטמ. זדזשע-באַווסקי איז אין פּרעזידיום פון דער פראַקציע גע-וועהלט געוואָרען ראַטמ. מונישעווסקי.

* * *

ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט האָט די בונ-דישע פראַקציע פון שטאָט-ראַט דעסיגנירט אַלס בונדישען לאַווניק אין דער שטאָט-פערוואַלטונג דעם ראַטמאַן מילמאַן.

נעכטען איז פאַרגעקומען אַ זיצונג פון לאָדזער קאָמיטעט פון „בונד", ס'איז בעשלאָסען גע-וואָרען צו בעשטעטיגען דעם בעשלוס אַרויסצושטע-לען ראַטמ. מילמאַן אַלס לאַווניק.

אויפ'ן אָרט פון ראַטמ. מילמאַן וועט אין שטאָט ראַט אַריין פון נייעטען וואַהל-קרייז ה' זילבערשטיין.

די בעראַטונג פון די ייִדישע בירגערליכע ראַט-מענער וועגען בעשטימען די טאַקטיק אויף דער דאָ-נערשטאַגדיגער שטאָט-ראַט זיצונג איז אָפּגעלעגט גע-וואָרען ביז פאַר דער זיצונג.

ראַ דובים ולאַ יער

מ'זוכט אויס מעשיות, כדי צו העצען

דער נעכטיגער „אָרענדאַוניק" ברענגט אַ ידיעה אַז אין לאָדז איז פאַרגעקומען אַ זיצונג פון פאַרשטע-הער פון אַלע יודישע ווירטשאַפטליכע און פּאָליטישע אָרגאַניזאַציעס. אין וועלכער ס'האָבען אָנטיילגע-נומען רעפּרעזענטאַנטען פון דער אינדוסטריע, האַנ-דעל, האַנטווערק, פון יודישען קאַפּיטאַל, סיי דעפּו-טאַטען און אויך פאַרשטעהער פון „בונד" און „פּועלי-ציון". דער „אָרענדאַוניק" קען אויך די כלומרשטע בעשלוסען פון דעם דאָזיגען יודישען סנהדרין", קודם האָט מען דאָרט געזאָלט בעשליסען צו קעמפען און אינטערווענירען געגען באָיקאָט,

דאַן האָט מען אַרומגערעדט די פּראָגע וועגען עמי-גראַציע קיין פּאַלעסטינאַ, ס'האָט געזאָלט בעשלאָסען ווערען טיילווייז אַרויסצושיקען יודען קיין פּאַלע-סטינאַ. כדי אָפּצושלאָגען די אַנטיסעמיטישע אַרגומענ-טען, דאַן איז „בעשלאָסען" געוואָרען צו אונטער-שטיצען פינאַנציעל די לינקע גרופּירונגען ערשט דאַן ווען די אָנפיהרער פון די דאָזיגע פּוילישע ריכטונ-גען וועלען זיך אַרויסזאָגען געגען אַנטיסעמיטיזם.

און דער „אָרענדאַוניק" ענדיגט זיין בבא מעשה אויף פאָלגענדע אופן: פון דעם אַלעם איז צו זעהן אַז די יודען וועלען אין דער נאָהענטסטער צוקונפט

ווייטער פיהרען אַ קאָמוניסטישע אַגיטאַציע אונטער'ן מאַנטעל פון סאָציאַליזם און גלייכצייטיג וועט זיך דער יודישער קאַפּיטאַל בעמיהען וועגען אונטערשטי-צונגען ביי דער רעגירונג.

די גאַנצע מעשה אַליין איז געגנג קאָמיש, אָבער נאָך קאָמישער ווערט זי ווען די גאַנצע געשיכטע איז אויסגעזויגען פון פינגער, מ'דאַרף ערשט נישט קע-נען צו פאַרשטעהען אונזערע לעזער, אַז אַזאַ זיצונג איז בכלל נישט פאַרגעקומען, וואָס טוט אָבער דער „אָרענדאַוניק" ווען ער דאַרף צו העצען, זוכט ער אויס אַ מעשה און טוט איהם עפּעס...

די אינדוסטרי=אונטערנעהמונגען דראָהען

מען זאָל נישט אָנערקענען זייער פערראייניפאַכטע בוכהאַלטעריע

(אג) אין הסכם מיטן אַרטיקעל פון דער שטייער-אָרדינאַציע מוז דאָס מאַניבוך פון פערראייניפאַכטער בוכהאַלטעריע וואָס ווערט געפיהרט דורך אינדוס-טריעלע אונטערנעהמונגען בעשטעטיגט ווערען דורך די שטייער-מאַכט פון דער 1-טער און 2-טער אינ-סטאַנץ, עווענטועל דורך די אָרגאַנען פון דער ווירט-שאַפטליכער זעלבסטפערוואַלטונג.

די בעשטעטיגונג פון די פערראייניפאַכטע האַנדעלס ביכער דאַרף, אין הסכם מיט די פאָרשריפטען פאָר-קומען ביז צום 1-טען יאַנואַר 1937. אין פאַל ווען די ביכער זאָלען נישט בעשטעטיגט ווערען צום ראָזיגען טערמין, דראָהט דעם שטייער צאָהלער, אַז די בי-כער זאָלען נישט אָנערקענט ווערען.

ווי מיר דערוויסען זיך, האָבען זעהר אַ סך אינ-דוסטריע אונטערנעהמונגען אין לאָדז נישט אָפּגעהי-טען דעם טערמין און נישט צוגעשטעלט די ביכער פאַר דער פערראייניפאַכטער בוכהאַלטעריע צו בעשטע-

טיגען דער געהעריגער מאַכט. אין שייכות דערמיט דראָהט די דאָזיגע אונטערנעהמונגען אַז זייערע האַנ-דעלסביכער זאָלען אָפּגעוואָרפען ווערען אַלס יסוד פון דער שטייער אויסמעסטונג וואָס קען גורם זיין

פאַר די אונטערנעהמונגען גרויסע הזיקות.

ווי מיר דערוויסען זיך האָבען די בעזונדערע אינ-דוסטריעלער פערבאַנדען בדעה צו אינטערווענירען ביי דער שטייער מאַכט וועגען דאָזיגען ענין.

צוליב'ן קאָלאָסאַלען ערפאָלג

אויפ'ן אַלגעמיינעם

פערלאַנג פון פּובליקום

באַר 2 לעצטע קאָנצערט=אויפטריטן באַך

פון

יאָסעלע

קאָלאָני

פריטאַג, 9 אָוונט און שבת, 12 בייטאָג

אין פּראָגראַם:

פאָלקס-לידער, חסידישע לידער

פּאַראַדיעס און מאָנאָלאָגען!

גוט מאָרגען!

די מאַסקאַראַדע אין שעכט=הויז...

אין ערשטען טאָג פון שעכטען מיטן עלעקטרישען אַפּאַראַט, האָט מען די בהמות אָנגעטון מאַסקעס.

(פון דער פּראָניק)

אוי, איז דאָס געווען אַ „מאַסקאַראַדע" גע-ווען איז זי, נישט אין „פילהאַרמאָניע", נישט אין „סקאַלאַ", נישט אין „ראָזמאַיטאָשטשי" — נאָר אין שעכט-הויז. מאַסקעס האָבען געטראָגען, נישט קיין צווייפיסיגע, נאָר פיר-פיסיגע.

די בהמות אין די מאַסקעס קאָקעטירען, די אָק-סען „פלירטעווען" וואָריליוגעריש מיט די מאַס-קעלעך. אין אַ ווינקעל שטעהט אַן אָקס מיט אַ פער-מאַסקירטע בהמה, פאַרדשען זיך מיט די הערצער, הגם מ'פערשטעהט נישט די בהמה'שע שפּראַך, איז דאָך צו זעהן, אַז דער אָקס פיהרט „אונטערהאַנד-לונגען", מסתמא זאָגט ער צו איהר:

— בהמה, נעם אַראָפּ די מאַסקעטשקע!...

די בהמה שמייכעלט קאָקעטיש אונטער דער מאַסקע, און ענטפערט:

— מע... מע... ניעך כצען, קופּ מי באָנבאָניער-קע"!...

דער אָקס איז שוין גאַרנישט קיין בהמה, און ענט-פערט:

— ניעמאַ פּרייערוב!..

אָט שטאָלצירט אַ צווייטע „בלאָנדינקע" אין אַ מאַסקע, צו איהר שאַרט זיך צו אַ צווייטער אַלטער אָקס. ס'ענטוויקעלט זיך אַ „פלירט". די בלאָנדינקע דרעהט זיך אַוועק, זי זוכט אַ פּנים עפּעס אַ יונג ביי-קעל, איהרס גלייכען. דער אַלטער אָקס אָבראַזשעט זיך, גיט ער איהר אַ „קאָפּקע", ווערט זי אין כעס, קוקט איהם אָן מיט איהרע בהמה'שע אויגען, ווי זי וואָלט געזאָגט:

— פּאַניע, יאַק פּאַן שמיע?....

אין מיטען דערינען: אין סאַמע בעסטען פלירט, מעלדעט מען, אַז ס'הייבט זיך אָן די אַטראַקציע פון אָווענד. די בהמות און אָקסען שטעלען זיך אַוועק. ס'דערהערט זיך דער עלעקטער „שאָס", אַ בהמה נעהמט אַוועק אין אַ „טענצעל". זי טאַנצט אויפ'ן בויך, הייבט זיך דעם גאַרגעל אין דר'ערד, די איבע-ריגע בהמות „באַוויזען" זיך פון דעם „טענצעל", און פּלאַצען פון געלעכטער. ס'דערהערט זיך אַ צווייטער שאָס, אַ דריטער שאָס, און זי ציהט זיך אויס ווי אַ גהתפּין...

אוי, הערט איהר, איז דאָס געווען אַ מאַסקאַ-ראַדע!..

אַב—נעק

געשלאָגען יודישע דורכגעהער אויף נאַוואָמיעסקאַ גאַס

נעכטען 7 אין אָוונד איז אַ פערשוין געפּאַה-רען אויף אַ דראָזשקע איבער דער נאַוואָמיעסקאַ גאַס, און יעדעס מאָל אַראָפּגעגאַנגען פון דער דראָזשקע און געשלאָגען די דורכגעהענדע יודען, אויף נאַוואָ-מיעסקאַ גאַס איז געוואָרען אַ טומל, דער פערשוין איז אַנטלאָפען.

דאָנערשטאָג — אורטייל אין ליטראַווסקי-פּראָצעס

נעכטען האָבען זיך פאַרענדיגט די געריכטס-פערהאַנדלונגען אין ליטראַווסקי-פּראָצעס. ס'האָט גע-האַלטען די בעשולדיגונגס-רעדע פּראָקוראָר דרעשער, דאַן האָבען גערעדט די אַדוואָקאַטען לעדערמאַן און פּאַסקאַלסקי, דער אורטייל וועט אַרויסגעטראָגען ווע-רען דאָנערשטאָג.

קורס פאַר דאָקטוירים

דאָס מיניסטעריום פאַר געזעלשאַפטליכער שוץ טיילט מיט, אַז פון 14. יאַנואַר ביז'ן 4. מערץ 1937 וועט אין וואַרשע פאָרקומען אַ דערגענצונגס-קורס פאַר דאָקטוירים א. ג. „שווינדזוכט און איהר בעקעמפונג". דער קורס ווערט אָרגאַניזירט דורך דעם פוילישען אַנטי-שווינדזוכט-פערבאַנד, דער קורס בעהמט אַרום 47 שעהן פאַר לעקציעס און 174 שעהן פאַר פּראַקטישע בעשעפטיגונגען אין די „פּושי-קאַדניעס" און שטאַטישע שפּיטאַלען.

צום סוף פון קורס וועט פאָרקומען אַ נייער 3 וואָכנדיגער קורס פאַר קינסטליכער אָדמע.

אין דער ערשטער רייה וועלען אויפ'ן קורס גע-שיקט ווערען די דאָקטוירים, וועלכע אַרבייטען שוין אין די געגען-שווינדזוכט-איניסטיטוציעס, דאָקטוירים, וועלכע האָבען נישט קיין גענוגענדע מיטלען, וועלען אַבערקענט ווערען אונטערשטיצונגען.

אָנמעלדונגען דאַרף מען אָנגעבען אין דער אַנטי-שווינדזוכט-צענטראַל, וואַרשאַ, קאַראַוואַ 31

א קליענט בערלאַנגט איבער'ן קאָפּ

דער סוחרטע, וועלכע האָט איהם געוויזען סחורה

כוליגאַנישער אָנפאַל אין אַ שיך=געשעפט

אויף 6 שערפּיען 24 געפינט זיך אין אַ פּריוואַט וואוינונג דאָס שוין-געשעפט פון בערל לאַנדוי, נעכ-טען אַ זייגער 8 אינדערפריה איז אין געשעפט אַריין אַ קריסטליכער יונגערמאַן און זיך געהייסען ווייזען 3 פּאַר שיך, די 65-יעהריגע יוכבד לאַנדוי האָט זיך אַראָפּגעבויגען, כדי צו ווייזען די סחורה, האָט דער „קליענט" איהר דערלאַנגט מיט אַ טעמפּען געוועהר איבער'ן קאָפּ, די פרוי איז געפאַלען אויף דער ערד, בעגיסענדיג זיך מיט בלוט, און דער „קליענט"

געכאַפּט 3 פּאַר שיך און אַנטלאָפען, צו דער פער-וואונדעטער פרוי איז אַרויסגערופען געוואָרען די פּאָגאָטאָוויע.

די פּאָליציי פיהרט אַ שטרענגע אויספאָרשונג.

Tysiącom dzieci w Polsce grozi głód.
Pomyślcie o tem i złóżcie ofiarę
na Pomoc Zimową dla bezrobotnych.

געשלאָסען אַ לעהרער=זומערפאַהר

(אַ) נעכטען האָט זיך געשלאָסען דער אַלפוילי-שער צוזאַמענפאָהר פון דייטשען לעהרער-פערבאַנד, וואָס איז אָרגאַניזירט ביים דייטשען קולטור - ווירט-שאַפטליכען פערבאַנד.

די רעזאָלוציעס זאָגען: דער עיקר נוגע דעם סיס-טעם פון אָרגאַניזאַציע אין די ערשטע קלאַסען פון שולען מיט דער דייטשער אונטעררכטס-שפּראַך.

געגנב'עט אַ טייערען פוטער

(אַ) ביי אַגוסטינער פרוי לובעלטשיק (אַל. 1 מאַי 38) האָט די דינסטמיידעל, וועלכע האָט ביי איהר געאַרבייט אַ חודש צייט אַרויסגעגנב'עט אַ קאַר-ראַקול-פוטער מיט אַ זילבערנעם פוקס פאַר 3000 זלאָטעס, און איז אַנטלאָפען.

אַרויסגעטראָגען האָט זי דאָס פוטער אין אַנ-טמער פון מיסט, און כדי מ'זאָל עס נישט דער-קענען און זי נישט כאַפּען, האָט זי עס צוגעשאָטען מיט אַש...

דעם פּאַס, וואָס זי האָט איבערגעלאָזט אויפ'ן נאָמען פון שטעפאַניע קראַיעווסקאַ איז אַ פאַלשער.

Dr.

Wołkowyski

ציגעל=גאַס 11, טעל. 238=02

ספּעצ. פאַר טריפּער, סיפיליס און הויט-קראַנקה.

בעהאַנדלונג פון מענער-שוועכע

נעמט אָן פון 8—11 בייטאָג און 4—9 צווישן

יודישער מת און קריסטליכע אלמנה

א זעלטענע ירושה־דין־תורה

אין דער בית־דין שטיב ביי א היגען אַנגעזעהע־נעם מורה הוראה איז די טעג פאָרגעקומען א גאָר־שטורמישע דין־תורה, וועגען א ירושה איבער וועל־כער ס'האָבען זיך טעריסען צוויי פערשידענע־עקסטרעמע משפחות. א יודישע און א קריסטליכע און בלויז א דאַנק דער דיפּלאָמאַטישער געשיקטקייט פון דערמאָנ־טען מורה הוראה איז דער סכסוך האַלב־וועגען ער־לעדיגט געוואָרען אָהן אַן אינטערווענץ פון א שוואַ־דראָן בעוואָפענטע פּאָליציאַנטען און א חריי פאַ־מאַאָוויע קאָריעטקעס.

צוליב דער שפּאַנענדיגקייט פון דער געשיכטע ווע־לען מיר זי דאָ איבערדערציילען בפרטיות:

אויף דער אַלט־שטאָט האָט מיט יאָהרען צוריק געפיהרט א קאָלאָניאַל געשעפט א כשרע'ער שלמה גאָלדשטיין. געווען איז דאָס אַן אָנגעזעהענער חסי־דישער יוד און אויך זיין גאַנצע משפּחה איז געווען אויסגעצייכנט אין לויטער ראַמען און אָטלאָס. געהאַט האָט שלמה גאָלדשטיין איינציגע זוהן, וועלכע זענען געזעסען גאַנצע טעג און פלייסיג געלערנט און געגאַנ־גען אין פאָטערס פרומע דרכים. זיי אלע איז אָבער איבערגעשטיגען הן אין לערנען, הן אין פרומקייט דער עלטסטער זוהן, דוד.

סיי דער פאָטער און סיי די משפּחה האָבען געהאַל־טען אַז דער בחור שניידט זיך אויף א גדול, אַז פון איהם וועט ארויסוואַקסען ווייניגסטענס א רב.

דאָס היציגע יאָהר 1905 האָט אָבער געקרייצט אַלע האָפענונגען, וועלכע דער פרומער שלמה האָט געליעט אויף זיין געטאַלענטירטען בחור, אין אוועקגע־שלעפּט געוואָרען פון דער גמרא און אריינגעוואָרפען געוואָרען אין קאָך פון די געשעהענישען. דוד איז גע־וואָרען א סאָציאַליסט, מיט נאָך א שטאַרקערען פייער ווי ער האָט אריינגעאַקערט אין די הייליגע ספרים און אין יודישקייט, האָט ער געקעמפט קעגען צאַר און זיינע משרתים, קעגען אלע עקספּלאָאַטאַטאָרען פון אר־ביטער און אָרימע, קעגען יעדער שוולה און אונ־גערעכטיגקייט.

דוד'ס פּלוצלינגע איבערקעהרעניש האָט זעהר שווער געטראָפען זיינע עלטערן, זיי האָבען פון איהם מנצליך זיך מיאש געווען. אויך זיין משפּחה האָט זיך פון איהם אָפּגעשאָקעלט. דוד'ל האָט געמוזט אָנ־הויבען פיהרען א זעלבשטשטענדיג לעבען. ער האָט גלייך נאָכן פערלאָזען די עלטערנס הויז גענומען טראַכטען וועגען א תכלית, ר'איז געוואָרען א זאַטען אַרבייטער.

לאַנג האָט זיך אָבער דוד'ל נישט געוואַרעמט ביים פייער פון דער רעוואָלוציע. ער האָט זיך באַלד אויס־געפּיפערט, די אַפּקיהלונג איז געקומען נאָך פרי־הער ווי דער דורכפאַל פון פּרוב צו שטורמען די צאַר־רישע באַסטיליע.

די איבערקעהרענישען האָבען דוד'לען צולאָזען. אין איהם האָבען זיך גענומען וועקען די אַלטע נע־וואוייהייטען צו לעבען בעקוועם. די שווערע אַרבייטס בעדינגונגען פון א שמ־ימף־ווערקער האָבען איהם ווייט שוין נישט בעפרידיגט. דוד'ל האָט זיך שנעל איבערגעוואָרפען פון איין בעשעפטיגונג אויף דער אַנדערער. געבליבען איז ער ביי בוי־אונטערנעהמערי אין דער בראַנזשע האָט ער זיך נאָר ליטיש ארויפ־געאַרבייט, פון דער משפּחה איז ער אַלץ ווייטער גע־בליבען איזאָלירט.

די צייט שטייט נישט אויף קיין אָרט, יאָהרען און יאָהרען־צענדליגע זענען געפלויגען, ווי פייל פון בויטען. און אייך דער דוד האָט זיך אַרומגעקוקט, ווי ר'האָלט אויף דער וועלט, האָט ער זיך געכאַפּט, אַז ר'שטייט שוין קהוב די פופציגער. דוד האָט אַפילו נישט געקאָנט זיך בעקלאָגען אַז די צייט איז איהם דורך מיט לאַנגווייליגקייט. באַלד ווי ר'האָט זיך נאָך בעפרייט פון די עלטערנס השגחה, האָט ער זיך מיט'ן גאַנצען אימפּעט געלאָזט מיט'ן שטראָם פון זינד. אַלע ליידענשאַפטען האָט ער געשטילט. נישט פאַראַן קיין איין וואוילטאָג, וואָס ער האָט נישט מיטגעמאַכט.

קאַפּריזנער ווערען אָבער אויך צוגעגעסען, ענד־ליך האָט זיך דוד'ל אויסגעשטורעמט, די איינזאַמ־קייט האָט איהם גענומען פייניגען, ערנסט האָט ער דרייסער אָנגעהויבען טראַכטען וועגען א פאַמיליען לעבען.

די לאַנג־יעהריגע הולטאַיסטווא און די אָפּגעריסענ־קייט פון דער משפּחה און אפשר גאָר בכלל פון א יו־דישער סביבה האָט צוגעפיהרט דערצו, אַז דוד האָט אויסגעקליבען זיך אַלס געטרייע לעבענס־בעגלייטערין די שיקסע פראַנציסקע, דעם סטרוזש וואַלענטים בת־יחידה פון גראַנסקא גאַס און מיט איהר אָנגעהויבען צו לעבען ווי א גלייך פּאָרפאָלק.

הגם דוד איז שוין לאַנג געווען אָפּגעריסען פון זיי־נע עלטערען און משפּחה, דאָך האָט דער דאָזיגער לעצטער טאַט זיי זעהר שווער געטראָפען. נישט קו־קענדיג דערויף, וואָס די עלטערען האָבען זיך נאָך איהם קריעה געריסען און אָפּגעזעסען שבעה, האָ־בען זיי אָבער פאָרט נישט געקאָנט דעם פּאַטש אי־בערטראָגען פון צער און עגמת נפש האָבען זיי אָנגע־הויבען צו קרענקען און איינער נאָכ'ן אַנדערן קורצ־ליך אוועקגעשטאָרבען.

דוד האָט אָפּגעלעבט מיט פראַנציסקען איבער 10 יאָהר געהאַט מיט איהר 3 קינדער וועלכע זענען נישט געווען געשמדט און אויך נישט גע'יודישט, די טעג איז דוד פּלוצלונג געשטאָרבען.

באַלד אין דער זעלבער שעה זענען געקומען צו־לויפען דעם פערשטאָרבענעמס ברידער מיט זייערע פרויען און קינדער ווי אייך די שוועסטערן מיט זיי־ערע מענער און קינדער און זיך געוואָרפען אויף די חפצים, ווערטזאַכען און געפרובט אַלץ ארויסצו־טראָגען פון שטוב. די אלמנה פראַנציסקע האָט אָנגע־הויבען צו מאַכען יעלות, אויגענבליקליך האָבען זיך בעוויזען אין שטוב איהרע קרובים און קומאַטערעס. צווישען די צדדים איז זשטשטאַנען א מוראדיגע א־וואַנטורע, צוערשט האָט מען זיך געלופּטערט מיט די ידים און שטעקענס. דערנאָך האָבען אָנגעהויבען צו פּינקלען מעסערס. אויף די געוואַלדען זענען אָנגעלאָ־פען איניגע פּאָליציאַנטען, וועלכע האָבען קוים די קעמפענדע משפּחה צוריסען און זיי אָפּגעפיהרט אין קאָמיסאַריאַט.

דער קאָמיסאַר האָט אויסגעהערט די טענות פון דער אלמנה און יתומים פון איין זייט און פון די געזעצליכע יורשים פון דער אַנדערער זייט און זיי נע'עצהט צו גיין בעסער צו א דין תורה, די גאַנצע קאַפּעליע איז טאַקע גלייך אוועק צום דערמאָנטען מורה הוראה ביי וועמען די דין־תורה האָט זיך באַלד אָנגעהויבען.

דאָס ערשטע וואָרט האָט גענומען די אלמנה פראַנ־ציסקע אליין. זי האָט אויזגעגליינט אַזעלכע טענות:

די גאַנצע יאָהרען האָבען די שוואָגערס און די שוואָגערקעס מיינע זיך געשעהמט מיט דאַווידען, איהם געליינט אין חרם אריין, ער איז פאַר זיי געווען טריפה ווי חזיר, איצט ווען ר'האָט נאָר אויסגעהויכט זיין נשמה, זענען זיי שוין געקומען ווי די רויב־פויגעל נאָך דער ירושה, אויב דאַוויד איז ביים לעבען פאַר זיי געווען טריפה, דאַרף ער נאָכן טויט אויך פאַר זיי זיין טריפה. אויב זיי האָבען זיך געבריקט מיט זיין פּערזאָן, דאַרפען זיי זיך אויך קרעקען מיט זיין פערמעגען.

איבריגענס, פאַר וואָס האָבען זיי דאַווידען פערליר־קענט, ווייל ר'וואָוינט מיט מיר, וואָס איז דען מיט זיי די נחולה, כ'האָב זיי דעם כבוד איינגערעכט, ווייל איך בין א דאָזאָריעס א טאָכטער. נאַרישקיי־טען. היינט זענען אַנדערע צייטען. אויב ס'גייט אין יחוס, קומט מיר האָסט זיך איצט א רעשט צו צאָה־לען, איך בין דאָך עפּעס א ריין־ראַסיגע אריערין.

און טאַקע צוליב דער פערשוועכונג פון מיין יחוס דורך דער בעהעפטונג אין צוזאַמענלעבען מיט דאַווי־דען, בין איך אויסגעשטאַנען טעפערענטע צרות. מיי־נע עלטערן, קרובים און בעקאַנטע, האָבען מיך גע־טאָהלט, איבעראַל בין איך אָפּגעשטויסען געוואָרען צוליב מיינע בעציהונגען מיט א זשיד. צי אַלס פער־גיטיגונג פאַר מיינע ליידען און קרבנות קומט מיר איצט צוצונעהמען דאָס פערמעגען און מיך מיט די קינדער איבערצולאָזען אָהן מיטלען צום לעבען?

די טענות פון דוד'ס קרובים וועלען מיר נישט ברענגען, ווייל צו וואָס איבערגעבען דעם גאַנצען פערלויף פון דער דאָזיגער זעלטענער דין־תורה, וועל־כע איז געווען רייך מיט שטורמישע אינצידענטען.

יעדע מינוט זענען די צדדים געגענזייטיג זיך אריינ־געפאַהרען נישט בלויז אין די בעליידיגטע טענות, נאָר אויך אין די צייהן, מיט קנצען איז קוים געלונגען דעם מורה הוראה צו פ־רענדיגען די דין־תורה און ארויסצוטראָגען א ספק־דין לטובת פראַנציסקאַן און איהרע קינדער, דוד'ס יתומים.

דער טערעכטער פּסק דין האָט פראַנציסקאַ'ן מיט איהרע קרובים און קומאַטערעס אַזוי געריהרט, אַז זיי אַלע האָבען ארויסגעשריען פון בית־דין שטוב אין העכסטער בעגייסטערונג אויסגעשריגען:

ניעך זשיע סאָנד זשידאָווסקי.

ארגוס.

אכטונג! אכטונג!

די גרעסטע סענסאציע אין לאָדז!

גרויסער פּאַלעסטינער פילם

ארץ־ישראל אין יאָהר 1936

תל־אביב, חיפה, הר כרמל, נאַזאַרעט, נהלל

און פערשידענע העברעישע געגענדען פון ארץ־ישראל.

יודען! בעזוכט אונז מאַסענווייז:

FOTOPLASTIKON

2 מאַניושקאַ 2

רוג פּיעטרקאָווער.

איינטריט 25 גר. פאַר שול־קינדער 15 גר. אָפען פון 8 פריה ביז 11 ביינאַכט.

היינט ווערט מעל ווייסע, צי ברויט ווערט טייערער ווערען

(א) אנהויב דעצעמבער פ. י. האָט די שטאָ־טישע סטאַראָסטווע רעדוצירט דעם פרייז אויף ברויט אויף 30 גראָשען א קילאָ.

געגען דעם האָט דער בעקער־צעך אריינגע־טראָגען א רעקורס אין אינערן־מיניסטעריום און דעם 4 ד. ח. איז וועגען דעם ענין פאָרגעקומען א קאָנפערענץ, אויף וועלכער עס איז מצד די בעקערס דעלעגירט געוואָרען דער ה' גראַלינסקי.

די קאָנפערענץ איז אָפּגעלייגט געוואָרען, און די דעציזיע וועט ערשט היינט בעוואוסט ווערען.

דער צעך פאָדערט, אַז דער פרייז פון א קילאָ ברויט זאָל זיין 35 גראָשען.

אויף היינט 10 אינדערפריה איז אין לאָ־קאַל פון צעך (פּאָדלעשנאַ 1) צונויפגערופען גע־וואָרען אַן אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון די לאָדזער בעקערס.

פערשארפט דער קאנפליקט אין דער פירמע טשארנאלעווסקי

(א) שוין די דריטע וואָך ווי עס דויערט דער אָקופּאַציע־שטרייק אין דער פירמע (טשאַרנאַלעוו־סקי (ציגעל גאַס 66). 150 אַרבייטער פערנעמען די מויערן פון דער פאַבריק. די אַרבייטער האָבען זיך געווענדעט צום אַרבייטס־אינספּעקטאָר. עס איז בעשטימט געוואָרען א קאָנפערענץ. די פירמע האָט געלאָזט צוזוויסען טון, אַז זי געפינט נישט פאַר נויטיג אַרויסצושיקען קיין פאַרשטעהער צום אונטערהאַנדלען אויף דער קאָנפערענץ, ווייל דער שטרייק, אַזוי האַלט די פירמע האָט א פּאָליטישען אונטערגרונד און עס איז איבעריג צו קומען פיה־רען אונטערהאַנדלונגען פון עקאָנאָמישען כאַראַק־טער.

צוליב דעם דאָזיגען ענטפער פון דער פיר־מע האָבען די אַרבייטער אויף א פערזאַמלונג בעשלאָסען ווייטער צו פיהרען דעם אָקופּאַציע־שטרייק. דער קלאַסען־פעראיין, וועלכער פיהרט די אַקציע האָט פון זיין זייט בעשלאָסען זיך צו ווענ־דען צו דער אַדמיניסטראַטיווער מאַכט וועגען אַנ־אינטערווענץ, אַז די פירמע זאָל אַנערקענען די רעכט פון די אַרבייטער און א סוף צו מאַכען צו דעם לאַנג דויערענדען שטרייק.

ביי־ארבייטער פאָדערן א הוספה אויף די לוינען צום נייעם בוי־סעזאָן

(א) דער פעראיין פון די בוי־אַרבייטער האָט בעשלאָסען בעצייטענס אונטערצונעהמען שריט. צו רעגולירען די אַרבייטס־בעדינגונגען צום נייעם בוי־סעזאָן.

אויף אַן אַלגעמיינער פערזאַמלונג, וועלכע איז פאָרגעקומען אין דעם לאָקאַל פון פעראיין האָבען די בוי־אַרבייטער פעסטגעשטעלט, אַז דער לוין־טאַריף פאַר די בוי־אַרבייטער איז פערהעלט־נישמעסיג א צו נידריגער, ווייל דער בוי־סעזאָן דויערט זעהר קורץ, די בוי־אַרבייטער קענען אַפילו נישט דערציהען ביז די 156 טעג אַרבייט, וועלכע געבען דאָס רעכט אויף אונטערשטיצונג. די קליינע פערדינסטען ווידער גיבען נישט די מעגליכקייט די אַרבייטער צו בעזאָרגען זיך אויפן ווינטער מיט די נויטיגסטע לעבענס־מיטעל פּראָדוקטען: אין דער הינזיכט איז די לאַגע פון די בוי־אַרבייטער פיל ערגער, ווי די לאַגע פון די אַרבייטער אויף יעדען אַנדערען געביט פון אַרבייט.

צוליב דעם גינסטיגען בוי־סעזאָן אין יאָהר 1936 און צוליב דעם, וואָס עס איז פאָראויס־צוזעהען, אַז אין יאָהר 1937 זאָל דער בוי־סעזאָן זיין נאָך א בעסערער האָט דער פעראיין בעשלאָ־סען אַרויסצושטעלען א פאָדערונג, אַז די ביזאיצ־טיגע פּרינציפּיעלע לוינען זאָלען געהעכערט ווערען אויף 15 פּראָצענט.

עס איז באַלד געוועהלט געוואָרען א קאָ־מיסיע, וועלכע דאַרף בעאַרבייטען גענוי א פּראָ־יעקט פון א קאָלעקטיווען אָפּמאַך, און אָנהויבען אונטערהאַנדלען מיט די אונטערנעהמער.

אקופּאציאנס־שטרייק אין דער פירמע שיפער

(א) די פירמע שיפער (וואָלטשאַנסקאַ 127) האָט בעשלאָסען צו רעדוצירען די לוינען פון די אַרבייטער אויף 18 פּראָצענט.

די דעלעגאַטען, וועלכע די פירמע האָט געמאָלדען וועגען דער דאָזיגער דעציזיע האָבען זיך אָפּגעזאָגט צו נעמען אין אַכט די מעלדונג צוליב דעם האָט מען קודם כל געקינדיגט די דעלעגאַטען.

די אַרבייטער, אין דער צאָהל פון א 200 פּערזאָן, האָבען ערקלערט א שטרייק און אָקופּירט די פאַבריק.

דער ענין איז איבערגעגעבען אין אַרבייטס־אינספּעקטאָראַט.

א סכסוך אין דער פירמע העבלער

אין דער פירמע העבלער (דאָמבראָווסקאַ 23) האָט אויסגעבראָכען א סכסוך צוליב א רעדוקציע פון די אַרבייטס־לוינען.

די אַרבייטער האָבען זיך געווענדעט צום אַרבייטס־אינספּעקטאָר וועגען אַן אינטערווענץ אין דעם ענין.

ליקווידירט דעם סכסוך אין דער פירמע וואגנער

(א) אין דער פירמע וואַגנער (וואָלטשאַנסקאַ 125) האָט אויסגעבראָכען א סכסוך צוליב א רע־דוקציע. נאָך א קאָנפערענץ אין אַרבייטס־אינספּעק־טאָראַט איז געלונגען צו קומען צו א הסכם און דער סכסוך איז ליקווידירט געוואָרען.

געוואלט רייסען די לוינען

(א) אין דער פירמע קאָן (זאַכאָדניאַ 59) האָט אויסגעבראָכען א סכסוך צוליב דעם, וואָס די פירמע האָט געוואָלט רעדוצירען די אַרבייטס־לוינען.

די אַרבייטער האָבען זיך געווענדעט אין אַרבייטס־אינספּעקטאָראַט, וועלכע האָט בעשטימט א קאָנפערענץ אויפ'ן 7 ד. מ.

די פירמע „דריי מסמ'ע" וועלכע איז געגאַנגען זיצען אהן די שיך...

(א) א פּאָליציי־פּאַטרול האָט פערהאַלטען אויף דער מלינאַרסקאַ גאַס דעם גנב יצחק־חיים מאַכטינגער (פון מלינאַרסקאַ 2), בעת ער האָט „געלאַדענט" א זאַק מיט געגנבעטע שוכוואַרג אויף א דראָזשקע.

מען האָט אויך גלייך אַרעסטירט זיינע 2 שותפים קיווע־משה מילשטיין (מלינאַרסקאַ 7) און יצחק מיצענמאַכער.

דערנאָך האָט מען ביי זיי צוגענומען אַנ־ערך 100 פּאָר שיך, וואָס זיי האָבען געהאַט אַרויסגעגנב'עט ביי יצחק מאַנדראָווסקי'ן פון קע־לער אַרויס — אויף 11 ליסטאָפּאַדאַ 20.

דער דרילינג זיצט שוין.

Doktór Z.

HENRYKOWSKI

ספּעציעל־אַרצט פאַר מענער - שוועכע, ווענערישע און הויט־קראַנקהייטען

טראַוגוטאַ 9. טעל. 262-98

נעמט אָן פון 8—1 און פון 5—9 אָוונט

זונטאָג פון 9 פריה ביז 12.30 מיטאָג

פאַר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע־פּרייזען

Dr. med.

HALTRECHT

ספּעציעל־אַרצט פאַר הויט־, געשלעכטס קראַנקהייטען און מענער־שוועכע

האָט זיך איבערגעציהען פון פּעטריקאָווער 10 אויף

161 פּיעטריקאָווער 161

טעל. 245-21.

פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצאַ־פּרייזען

1־טע לעטשניצע

מיט שטענדיגע בעטען

פאַר כירורגיע פון צייהן, קיהן־באַקען און יאַסלעס

פון Dr. med.

Sadokierski

פּיעטריקאָווער 56, טעל. 129-77.

עמפּפאַנגס־שעה'ן פון 9 פריה ביז 12 ביי טאָג.

Dr. REICHER

פּאָלודניאָווא 28, טעל. 201-93

ספּעציאַליסט

פאַר מענער - שוועכע - בעהאַנדלונג

סעקסועלע בעראַטונגען פון פּסיכאָ - אַנאַליז

רענטגען־בעשטראַהלונגען ביי הויט־קראַנקה

נעמט אָן פון 8—11 פון 5—8 אָוונט.

זונטאָג און חגאות פון 9—12.

ZACHĘTA

זגערזשער 26

היינט און פאָלג. טעג!

פּרעכטיגע פּוילישע קאָמעדיע א. ג.

„ליבעס־מאַנעווערס"

אין די הויפּט־ראָלען:

Tola Mańkiewiczówna,

A. Zabciński, Sielański

א. א.

אויסערן פּראָגראַם: ???

אָנהויב טעגליך 4 א זייגער נאָכמיטאָג, שבת און זונטאָג — 12 א זייגער ביי טאָג.

יאסעלע קאלאדנים 2 לעצטע קאנצערטן אין לאדזער פילהארמאניע

צו הערען יאסעלע קאלאדני איז אנ'אמת'ער נחת רוח א חוץ דעם כח פון זיין כאטור, געטרייער אינ מערפרעטאאציע אין באלאדן איז ער זער בעגאבט אין זיינע דיסטונגען; די זאכן ווי דער ,,וואסער־טרעגער" און דער ,,שניידערל" האבען בכלל א ליטעראַרישע חשיבות, אויך די אנדערע יאכען, וואס זענען ארוים פון זיין פען זענען אקטועל און אנגעפילט מיט אמתן שפרודעלדיגען הומאר, זיין מימיק, דיקציע, דינאמישע אינטערפרעטאציע זענען ערישטקלאסיג־קינסטלעריש. ווען ער אימיטירט די פינפערליי קינסטלער, וועלכע זינגען איינע און די זעלבע זאך, איז עס אזוי נאטור־געטריי, אז מען מיינט אז עס שטעהען פאר איך א ליבהאבער, א פיילין, א שטאמלער, א חזן א. אז. וו.

קאלאדני איז א קינסטלער פון גאטס גענאד, און זיער ער עס האט איהם נישט געהערט, ווער ס'הערט נישט קאלאדני'ן דער פארלירט זעהר פיל.

יאסעלע קאלאדני גיט אין לאדז 2 לעצטע קאנצערטען פרייטאג דעם 8־טען, 9 אוונעד און שבת 12 מיטאג. די קאנצערטע קומען פאר אין פילהארמאניע

אז מ'גייט העכער, קריגט מען אפט א... העכערונג

(א) והא ראיה:

שרה-הינדע קעניג, אנ'איינהאַבערין פון א פרוכט-געוועלב (נארוטאוויטשא 4) האט בעקומען אנ'אורטייל אין סטאראסטע-געריכט צו בעצאהלען 120 זלאטעס שטראף פאר האנדלען אין די נישט-דערלויבטע שעה'ן.

איז זי געגאנגען און אפעלירט אינ'ם לאדזער קרייז-געריכט.

דער סוף איז אבער געווען, אז דאס קרייז-געריכט האט דעם ערשטען אורטייל „פארשווערט" דערמיט, וואס די שטראף איז איהר געהעכערט געווארען אויף 300 זלאטעס, אדער — צו זיצען 30 טעג ארעסט.

רעפעראט אין בערעק יאסעלעוויטש-לעגיאן

היינטיגען דאנערשטאג, ד: 7 יאנואר, אין אוונט, 9 א זייגער, וועט אין לאקאל פון בערעק יאסעלעוויטש-לעגיאן, וואלטשאנסקא 38 — דער דאקטאר פאוועל קליינער האלטען א רעפעראט וועגען „וענערישע קראנקהייטען, בעת קריג און פרידען".

איבערגעפאהרען

(א) אויף נאוואמייסקא גאס איז איבערגעפאהרען געווארען די 37-יאהריגע אסתר זייף פון נאד-לודקא 11.

זי איז שטארק צושעדיגט געווארען.

פאגאטאוויע האט איהר ערטיילט ערשטע הילף.

היינט פייערליכע ערעפנונג פון דער בילדער-אויסשטעלונג פון קינסטלער זיגמונט שרערטער אין „בני ברית"

היינט ווערט געעפענט אין לאקאל פון „בני ברית" פעטריקאווער 90 די בילדער - אויסשטעלונג פון קינסטלער זיגמונט שרעטער.

ז. שרעטער איז אונזערס א בן-עיר. מיט 3 יאהר צוריק האט זיין אויסשטעלונג געהאט גרויס ערפאלג ביי אונז אין שטאט. דער קינסטלער האט א סך יאהר געאַרבייט אין דייטשלאנד פון וואנען ער האט אויסגעוואנדערט נאך דער נאציסטישער איבערקעהרעניש. פון דאן אן וואוינט ער אין פאריז.

זיינע אויסשטעלונגען אין א רייה הויפט-שטעט אין אייראפע, האבען געוואונען א סך אנערקענונג ביי דער קריטיק.

איצט שטעלט ער אויס זיין קונסט אין לאדז. לאמיר האפען, אז אויך ביי אונז אין שטאט וועט דער קינסטלער דערגרייכען זיין פערדינטען ערפאלג.

ראדיא - פראגראם

מיטוואך. דעם 6-טען יאנואר 1937

8 צייט-סיגנאל, 8.03 פליטען, 8.50 ידיעות, 9 גאטעס-דינסט, 11.57 צייט-סיגנאל 12.03 מוזיק. פריהמארגען (פון ווילנע), 2 רעקלאמע - קאנצערט, 2.30 דארפישע אודיציע, 3 מוזיק, 3.45 שפיל פאר קינדער, 4.15 רעפארטאזש, 4.45 זעלנערישע מארשען און לידער, 5.30 אודיציע (פון קראקא), 6 פראנצויזישע מוזיק, 7 מאטראסען"דערציילונג, 7.20 ספארט-ידיעות, 7.30 פליטען, 7.45 „דאס לעבען אין לאדז" — פעליעטאן, 8 מוזיק צו טענץ (פליטען), 8.45 אוונט-ידיעות, 8.55 אקטועלער שמועס 9 שאפין-אוונט, 10.15 טאנץ-מוזיק.

מעלדונג

פון יודענשטאטס-פארטיי

היינט מיטוואך דעם 6 יאנואר 8.30 אוונט קומט פאר א פאלקס-פערזאמלונג אין אייגענעם לאקאל פעטריקאווער 47 א. ט. יודישע דעפוטאטען זאגט איך אפ פון אייערע מאנדאטען.

טעאטער, מוזיק און פערוויילונג (קאמוניקאטען)

לעצטער אויפטריט פון קורט קאטש

היינט 9 אזייגער אין אוונט קומט פאר אין פילהארמאניע דער לעצטער אויפטריט פון בעקאנטען ארטיסט קורט קאטש מיט זיין פארטנערין ראמא לערער. עס ווערט געשפילט דאס בעקאנטע שטיק פון שעכקער „דאס קינד".

פון די פוילישע טעאטערס

אין שטאטישען טעאטער ווערט היינט 12 בייטאג געשפילט פאר קינדער „די קינדער פון ה' מייסטער". 4 א זייגער נאכמיטאג — „פרידריך דער גרויסער" מיט לודוויק סאלסקי אין דער הויפט-ראל, 8.30 אין אוונט — „א נאכט אין גראנד האטעל".

— אין פוילישען טעאטער, צעגעלניאנא 27, ווערט היינט 4 נאכמיטאג און 8.30 אוונט געשפילט „ווען אלטער וויין רוישט".

פרייטאג פרעמיערע „טשארויאנצי כלאפיעץ".

— אין פאפולארני טעאטער ווערט פרייטאג געגעבען די פרעמיערע „איך טשווארא".

דארא קאלינובנא אין לאדז

נאך א לענגערער אפוועזענהייט אין פוילען, ווען די בעקאנטע ארטיסטקע האט געהאט גרויסע ערפאלגען אין ענגלאנד, איז קאלינובנא צוריקגעקומען אין לאנד. דער ארויסטריט פון דער דאזיגער בעריהמטער ארטיסטקע אין לאדזער פילהארמאניע האט ארויסגערופען דעם גרעסטען אינטערעס צוליב דעם נייעם רעפערטואר, וועלכען די ארטיסטקע האט צוזאמענגעשטעלט אין לאדז.

א חוץ טובים'ס מאנאלאגען געפינען זיך אין פראגראם כאראקטעריסטישע פאלקס-לידער, נעגער-לידער און העברעאישע פאלקס-לידער.

דער איינציגער אויפטריט פון קאלינובנא אין לאדזער פילהארמאניע וועט פארקומען דעם 10 יאנואר האלב ניין אין אוונט.

קעניג פון די פידלער אין לאדז

דער אנגעזאגטער קאנצערט פון דעם גרעסטען פידעל-קינסטלער אין דער וועלט פריץ קרייזלער אין לאדז האט ארויסגערופען א גרויסע פעראינטערעסירונג.

דער דאזיגער גרויסער קאנצערט וועט פארקומען דעם 16 יאנואר האלב ניין אוונט אין פילהארמאניע-זאל.

REPERACJE WIECZNYCH PIÓR najlepiej, najszybciej uskuteczn. warsztaty reper. F-my A. J. OSTROWSKI i S-cy PIOTRKOWSKA 55, tel. 203-54.

Dr. Jungh NOWOCZESNE wieczne pióro poleca JERZY MILL Łódź, Piotrkowska 73 Wielki wybór wiecznych piór wszystkich firm.

היינט און פאלגענדע טעג! דעמאנסטרירט די בעסטע פילמען!

„Anthony Advers"

דאס גרויסע גיגאנטישע פילם-מייסטערווערק, שטאלץ פון דער פראדוקציע Warner Bros First National

FREDRIC MARCH, OLIVIA DE HAVILLAND, אנסאמבל העלדישע עפאפיי פון ליבע און אפפערונג, אין דער שפיץ פון בעדייטענדען

רעזשי: Mervyn Lekoy ANITA LUISE

פרייזען פון די פלעצער אייף אלע סעאנסען פון 54 גר.

קלאנג-קינא CAPITOL זאוואדזקא 16

קליינע אנאנסן

1 זלאטי אנ'אנאנס ביז 15 ווערטער 1 זלאטי

אנ'אינטעליגענט-מעהיג יונגעל מיט בילדונג און א שיינע האנדשריפט, בעזיצט 100 זל. און פעראנטווארטליכע רעפערענצען בעט בעשעפטיגונג אין א געשעפט, ביורא אדער אינקאסענט פאר בלויזע קאסט און לאזשי עווענטועל פאר'ן קלענסטען געהאלט. ערנסטע אפערטען אין נ. פאלקסבלאט פאר „ענערגיש".

ס'איז פערלוירען געווארען 10 פערטלען לאס פון דער 4-טער קלאס מלוכה-לאטעריע. אפצוגעבען צו דער קאלעקטור ליטמאן, פיעטריקאווער 32 געגען בעלוינונג. די בעווארענישען זענען געמאכט געווארען.

א שלאפצימער, א קרעדענס, א רונדער טיש און 5 שטוהל, 1 סאפעל געלעגענהייטליך צו פערקויפען, פיעטריקאווער 123, וו. 11.

אנ'ערפאהרענער בוכהאלטער מיט שפראך- קענטנישען זוכט בעשעפטיגונג: שרודמיעסקא 39, וו. 1, 2-טער שטאק פראנט.

JUBILER M.Kornblum, Piłsudskiego 57, tel. 255-76 (dawn. Południowa 8) wykonuje roboty artystyczne p/g najnowszych wzorów zagranicznych. Ceny przystępne.

Buchchalter-Bilansista na poważnej posadzie — ma po obiedzie wolne godziny. Wiadomość: S. Drobnis, Andrzeja 46

ראקאלען

איבערצוגעבען א לאנג-עקזיסטירענדע בודקע פון קוילען אין צענטרום שטאט. צו ערפאהרען בושזשינער 25/27 וו. 11.

פרייע פאסטענס

א קעלנערקע אדער א מעהיג יונג מעדעל ווערט געזוכט. צו מעלדען זיך 6 שערפיען 17 אין צוקערווארען-געוועלב צו פרוי ראטנער.

פערשידענעס

דאנערשטאג, דעם 31/XII-36 איז פערלוירען געווארען א ביכעל פון דער ווארשאווער האנדעלס-באנק-אפטיילונג אין לאדז אויפ'ן נומער 28,224 אויף א סומע פון 6275 זל. אפצוגעבען געגען 50 זל. בעלוינונג צו אהרן וואלף שלאמאוויטש, לאדז, וואלבארסקא 19.

עס ווערען געזוכט ארומטרעגער פון שפאגאט. זיך צו ווענדען וואלטשאנסקא 27, וואוינונג 1. 8251

א יונגערמאן, וואס איז בעקאנט אין אלע ארט בראנזשען מיט א גרעסערע קליענטעל זוכט א פאסטען אלס וואיאזשאר אדער אינקאסענט. אפערטען: Ł. P. W. Łódź Skr. Poczt. 1.

ס'איז פערלוירען געווארען א קוויטונג פון א נאכנאהמע נומער 5453 אויפ'ן נאמען י. זילבערשפיק, אויף 66 זל. דעם 12/XII—1936 פון דער עקספעדיציע מאנדעלבוים, פיעטריקאווער 18. דער קוויט ווערט ערקלערט פאר אונגילטיג. אפצוגעבען אין דער עקספעדיציע נ' מאנדעלבוים, פיעטריקאווער 18.

ביליג צו פערקויפען א שפאל-מאשין פון 20 שפינדעל ביי מינסקי, סאלנע 6, פאבריק פון טלתים.

בעקומען אויסצייכנונגען און א גאלדענעם מעדאל אויף די אויסשטעלונגען אין די גרעסטע שטעדט פון אייראפע און אין תל-אביב (ארץ-ישראל)

RATUJE WŁOSY
usuwa łupież-zapobiega wypadaniu
DAJE PIĘKNA
trwałą fryzurę

טערערט אין אלע שפיצען, אפטייק-סקלעדן און פארפומעריעס.

Fabr. Chem. Kosm. „Pharmachemja", Bydgoszcz.

א טיכטיגער אקוויזיטאר בעקאנט אין דער פארבען און כעמיקאלען - בראנזשע ווערט פון זאפארט געברויכט. אפערטען אונטער „פארבען" אין אדמינ. פון נ. פאלקסבלאט.

Doktór A. S. TENENBAUM
אינערליכע קראנקהייטען (ספעציעל לונגען)
Piotrkowska 109 tel. 220-25.
נעהמט אן פון 6—8 אוונט.

Dr. med. Z. DATYNER
אוראלאג
ספעצ. פאר נירען בלאז און אורין-קראנק.
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95.
צוריקגעקעהרט

הילף און רפואה פאר ברוך-קראנקע

רופטורען) אויף עויווינקעל, נופעל ביי מענער, פרויען און קינדער, אויך פאר פערטרימונגען פון רוקענביין (הויקערס), פיס, שיפע פלייצעס און שמערצהאפטע פלאט-פיס. דאס ליידען איז נישט צו פערנאכלעסיגען, ווייל די פאלגען זענען פאר'ן לעבען ביטער און געפעהרליך. דורך מיין מעטאדע ערפונדענע ספעציעלע גומי-הייל-באנדאזשען, וועלכע האלטען צו די גרעסטע פערנאכלעסיגטע געפערליכע ברוכען און בעזייטיגען ראדיקאל מיט גאראנטיע אהן בלוטיגע אפעראציע. מיין ספעציאליטעט איז אויך: הייל-באנדאזשען און גארסעטען געגען אלערליי פערקריפלונגען, פערקרימטע פלייצעס, פוס, הויקערס ווי אויך שמערצענדע פלאט-פיס. פאר אמפוטירטע אינוואלידען אמעריקאנישע קונסט-פיס (סאלאן-ארבייט).

ביים ארפלאזען זיך פון מאגען, קישקעס, געבירט-מוטער, עמפפעהל איך ספעציעלע הייל-באנדאזשען לויט דעם סיסטעם פון פראפ. ד"ר גלענארד דער אמת'ער בעריהמטער איז גאנץ פוילען פון אוניווערזיטעטס-פראפעסארען אנערקענט

אנערקענונגס-צייגניש און לויב-טרייבען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזיטעטס-פראפעסארען:

Prof. Dr. Marischler, Prof. Dr. Barącz, Dr. B. Kielowski, Dr. Maksymiljan Müanzer.

ספעציאליסט Ortoped NATAN RAPAPORT

מיט 30-יאהריגער פראקטיק אין ווין, דייטשלאנד און לעמבערג, נעמט אן פון 9 פריה ביז 1 בייטאג און 3 ביז 7 אוונטנד

אין לאדז, פילסודסקיעגא № 23

פערזענליכעס ערשיינען פון קראנקע ביי מיר איז אונבעדינגט נויטיג.

רעטשניצע פאר ווענערישע-קראנקע מענער - שוואכע און הויט-קראנקהייטען פון ראקטוירים ספעציאליסטען

פיעטריקאווער 45

נעמט פון 9 פריה ביז 9 אוונט. פרויען און קינדער נעמט אן א פרוידאקטאר פון 11-1 און פון 5-7 אוונט. א בעראטונג 3 זל.

אויערן, נאז און האלז און לונגען-קליניק מיט בעטען פון Dr. Z. RAKOWSKI

פיעטריקאווער 67. טעל. 127-81

נעהמט אן שטענדיגע קראנקע (צוועק אפעראציע א. אז. וו. ווי אויך אמבולאטארישעם פון 9-2 און פון 4-8 אוונט

ביי דער קליניק איז טעטיג א רענטגען-גאבינעט

פאר די בליינדען און ליכטפאטאגראפיע

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustewski i P. Wajntraub. Czcionkami i drukiem Sp-ni „Najer Folksblat", Piotrkowska 21. Redaktor odpowiedzialny: Chenon Hendler